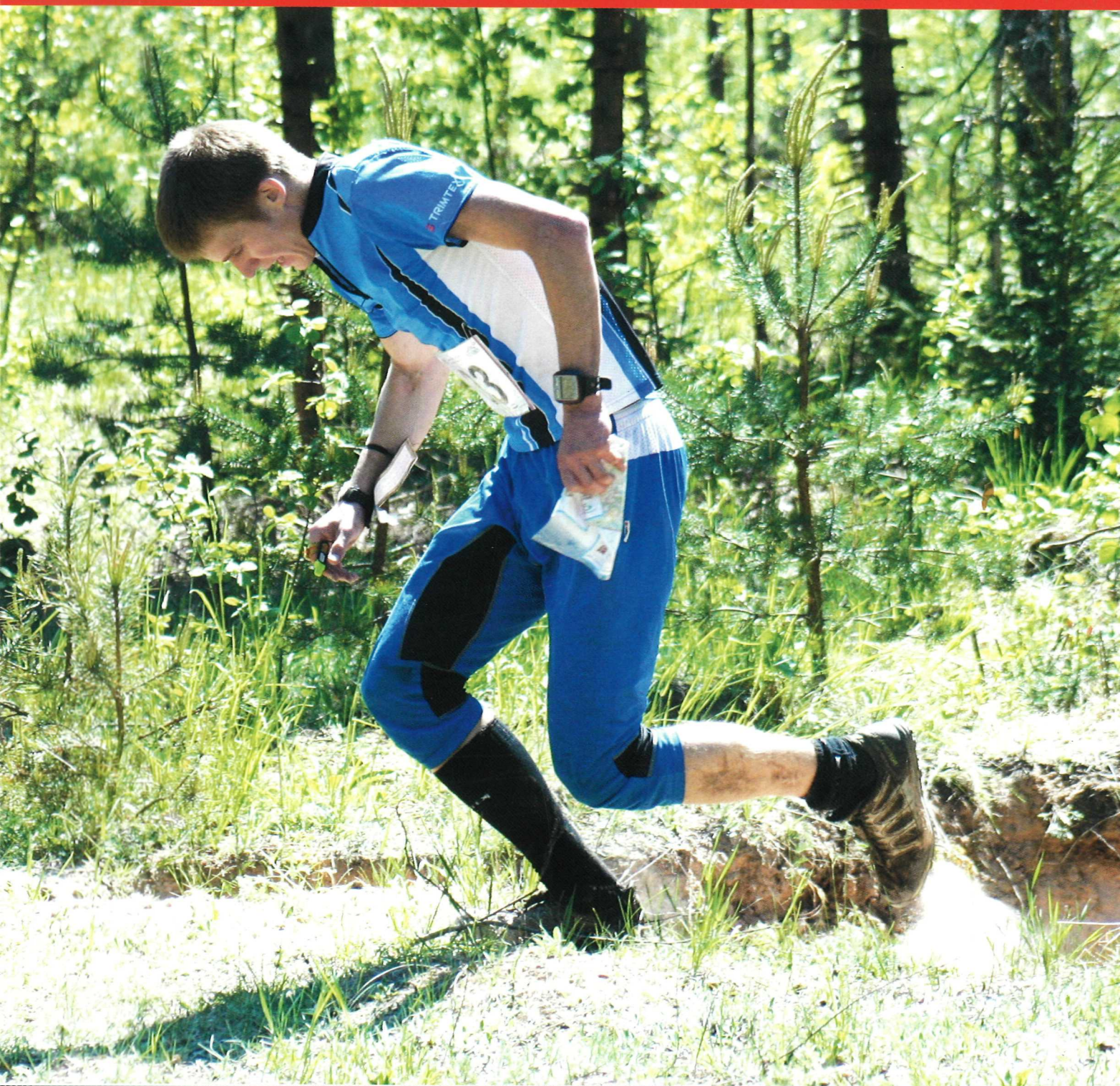

JUUNI

ORIENTTEERUJA

2009

nr. 2 / 112

Balti MV toimus Kuramaal

EESTI MEISTRIVÕISTLUSED LÄTIS

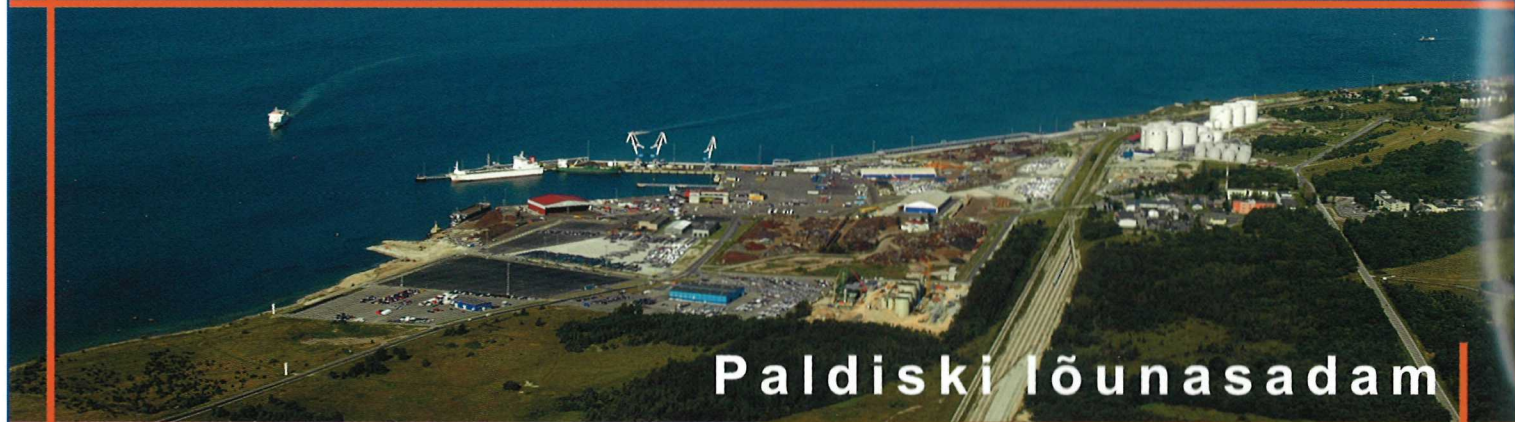
Vanasadam

Muugasadam

TALLINNA SADAM

laevade lemmik

Paldiski lõunasadam

Paljassaare sadam

Saaremaa sadam

SISUKORD:

- 4 EOL algus. **World Games**
- 5 Balti MV Kuramaa südames
- 8 Eesti meistrivõistlused seekord Riias
- 11 BikEst ja EMV rattaorienteerumises
- 14 50. Jüriööjooks
- 18 Koolinoorte MM Hispaanias
- 20 Kalender
- 22 Uus nimi – traditsiooniline võitja
- 24 Väsast väljas – Ella Šved
- 26 Suusaorienteerumise tulevikust
- 29 Kaks aastat orienteerumises orienteerumist
- 30 Vahuri Inglid
- 32 Seiklusspordlaste nõuandenurk
- 33 Noored ja analüüs
- 34 Libahundi jälg Naissaarel
- 36 EMV juhendid
- 38 Juhatuse otsused
- 39 Veel EMVst Riia lähistel

Esikaanel: Markus Puusepp üllatas Balti meistrivõistlustel kolmanda kohaga.

Foto: Arvo Saal

Järgmine Orienteeruja ilmub: nr 3/113 juulis 2009

Kaastööd Orienteerujasse nr 3 saata hiljemalt 15. juuliks.

Väljaandja: Eesti Orienteerumislit;
www.orienteerumine.ee

Peatoimetaja: Arvo Saal, tel 5531 235 arvo@joud.ee

Toimetus: ajakiri@orienteerumine.ee
Sixten Sild, Maret Vaher, Jürgen Einpaul,
Mihkel Järveoja, Kaidi Ruusalepp

Keeletoimetaja: Aili Miks

Küljendaja: Riju Johanson

Kojukanne: Eesti Post

Tellimine: Eesti Orienteerumislit
eol@orienteerumine.ee, tel/faks 6398 681

Tellimishind 2009. aastaks 220 krooni. Arveldusarve:
10220034030010 Eesti Ühispank

Toimetusel on õigus kirju ja kaastööd nende selguse huvides toimetada ja lühendada. Kaastööd ei retsenseerita ega tagastata.

Toimetus ei vastuta kuulutuste ja reklaamide sisu eest. Ajakiri Orienteeruja ilmub 6 korda aastas.

LÄTI KEVAD

Tänavune orienteerumisjooksu hooaeg on eestlastele olnud ebatavaliselt lätilik. Kui liiga paks lumikate sundis Eestis ära jätma Karjalaskevõistluse, siis kasutasid nii mõnedki meie jooksjad võimalust teha avastart Kuramaal, "Kurzeme kevade" nimelisel võistlusel.

Mai keskel sai teoks SK Mercury kaks aastat tagasi välja pakutud idee korraldada Eesti meistrivõistlused Riia külje all, Kalngales. Väga hea joostavusega ning tehniliselt lühirajaks ja teatejooksuks sobiv maastik pakkus kõigile osalejatele meeldiva emotsiooni.

Meistrivõistluste vääriliselt oli maastik praktiliselt kõigile osajatele varasemast tundmatu. Veidi ootamatu oli osalejate arvu kahanemine 380ni võrreldes varasemate aastate enam kui 500 osalejaga. Esialgne analüüs näitas, et tulemata jäämine oli paljude jaoks pigem psühholoogilise barjääri taga – võõras maa ja kaugel sõita. Praktilisema pilguga asju vaadates peaks siiski selge olema, et lõviosale Eesti orienteerujatest olnuks sõit Eestimaa teise otsa vähemalt sama pikk reis...

"Läti kevade" lõppakordiks said eestlastele äsjased Balti meistrivõistlused kauni Kuldiga väikelinna lähistel. Väga tehnilisel maastikul ja detailsel kaardil eraldusid terad selgelt sõkaldest ja meie koondise esinemine tervikuna jättis väga hea mulje. Eriti meelde jäävad olid meeste, naiste ja meesjuunioride teatemedalid ning naisjuunioride teate pingeline lõpuspurt, mis seekord küll meie kahjuks lõppes, kuid parimaks õppetunniks on teatavasti just kaotused. Matškohtumise kokkuvõttes võib öelda, et hetkel oleme Lätiga üsna võrdsed, leedulased on selgelt nõrgemad. Järgmisel aastal on ootamas kodumaine, kuid praegusele koondisele tundmatu Selgise maastik, mis omandas legendaarse kuulsuse 30 aastat tagasi selle esmaavastamisel.

Balti meistrivõistlustel osalesid seekord ka Peterburi ja Valgevene mittetäilnikud koondised, kes tulid sinna sooviga uuendada vana tutvust ning sõlmida baltlastega leping, mis kaasaks ka need koondised edaspidi sellele võistlusele. Naisjuunioride klassis osutuski parimaks Peterburi neiu ning meesjuunioride seas kaotas Valgevene esinumber meie omale vaid napi 10 sekundiga. Kõigi koondiste esindajate hinnangul lisaks konkurentsi tihendamine võistlusele prestiiži ja kaalukust ning suurendaks eriti just noorte võistluskogemust erinevatel maastikel. Kuldigas peetud viie spordialaliidu juhtide koosolekul leppisime kokku, et alates järgmisest aastast toimuvadki Balti meistrivõistlused viie koondise osavõtul ning korraldamisjärg jõuab esialgse kava järgi Valgevene ja Peterburi kätte vastavalt aastatel 2014 ja 2015. Selleks ajaks on loodetavasti leevenenud ka viisade saamise kord ja vähenenud hinnad.

Lätimaise hooaja jätkuks pakuvad lõunanaabrid juulikuus veel võimalust osaleda Kuramaal, looduskauni Usmas järve ümbruses Baltikumi suurimal, Kapa 3päevajooksul.

Iga orienteeruja tehniliste ja taktikaliste oskuste arengule tuleb välisvõistlustel osalemine kahtlemata kasuks. Meie koondise paremik on seda arenguvõimalust usinasti kasutanud ja nende tänavukevadised tulemused lubavad taas vaadata optimismiga suviste tiitlivõistluste poole, milleks on noorte EM Serbias, juunioride MM Itaalias ja täiskasvanute MM Ungaris.

Pöidlad pihku!

EOL 50

Organisatoorne areng:

8. juunil 1959 loodi Eesti NSV Matkaspordi Föderatsiooni juures orienteerumisspordi komitee, mille esimeheks valiti Aleks Kaskneem, abiesimeheks Endel Jõgioja, kohtunike kolleegiumi esimeheks Anto Raukas.

Seda on tähistatud aastaid kui Eesti Orienteerumisspordi Föderatsiooni asutamist, peetud nn juubeleid (1969, 1974, 1979, 1984). Nii matkajaid kui ka orienteerujaid ühendav Eesti NSV Matkaspordi Föderatsioon reorganiseeriti 1960. aastal Eesti NSV Matka- ja Orienteerumisspordi Föderatsiooniks. 15. mail 1960 peeti föderatsiooni presiidiumi esimene koosolek, kus presiidiumi esimeheks valiti Armult Reinsalu ja tema asetäitjaks Aleks Kaskneem.

Esimene iseseisev orienteerumissektsioon tollases NLiidus moodustati 4. novembril 1960 Tartus (esimees Ilmar Kask), järgmised TRÜ-s ja Hiiumaal.

Ajaloo**50 aastat tagasi - 1959**

- Loodi orienteerumisspordi komitee eesotsas Aleks Kaskneemega.
- Esimesteks Eesti meistriteks suundorienteerumises tulid Riola Koppel ja Ülle Rooba.

40 aastat tagasi - 1969

- Viitnal kaotati kolmas maavõistlus Soomega. Järgmisel kahel aastakümnel ei lubatud Eestil maavõistlusi välisriikidega pidada.
- Bulgaarias toimunud sotsialismimaade Rahu ja sõpruse karikavõistlustel teatejooksu võitnud Nõukogude Liidu koondisse kuulusid Maire Raid ja Ira Saar.
- Voosel toimus Eesti Orienteerumisföderatsiooni 10. aastapäevale pühendatud võistlus.

30 aastat tagasi - 1979

- Eelmisel sügisel asutatud Eesti (ja ka NLi) esimene orienteerumisklubi Ilves korraldas esimese Ilvesteate, kus startis 167 mees- ja 120 naiskonda.
- NLi ametiühingute meistrivõistlustel (riigi tähtsaim võistlus) Leedus sai esikoha Johannes Tasa.
- Sulaojal korraldas Kape (peakorraldaja Arne Kivistik) 5päevajooksu Tartu-79, millest võttis osa 2520 orienteerujat.

20 aastat tagasi - 1989

- NLi kokkuvarisemise lähenemisest andis tunnistust orienteerumise avanemine rahvusvaheliste kontaktide tihenemise näol.
- Neerutis toimus esimene Baltic Cup, osalejaid oli 8 riigist.
- NL osales teist korda MMil. Teatemeeskond, kuhu kuulusid ka Sixten Sild ja Leho Haldna, tuli 4. kohale. Ede Ümarik lõpetas esimese vahetuse kolmandana.
- Toimus esimene Suunto Games Eestis.
- Suur edu saatis eestlaid NLi meistrivõistlustel Leedus: I koht meeste teates

(Sixten Sild, Are Leesik, Leho Haldna, Inno Ling), II koht naiste teates (Riju Johanson, Külli Kaljus, Marje Idavain, Ede Ümarik), individuaalselt II koht Inno Ling, III koht Marje Idavain.

- Eestlaste massiline osavõtt mitmepäevajooksudest Ungaris ja Tšehhoslovakkias (Novy Boris osales 250 eestlast, eliitklassis võitis Inno Ling).

10 aastat tagasi - 1999

- Käärikul toimus suusaorienteerumise MKetapp.
- 40. Jüriööjooksul Keila-Joal sai seitsmenda järjestikuse võidu OK Ilves.
- MMvõistlustel Šotimaal sai Külli Kaljus tavarajal 7. koha ja teatemeeskond (Tarvo Avaste, Erik Aibast, Olle Kärner, Sixten Sild) oli 9.
- IOF otsustas anda 2003. aasta juunioride MMI korraldusõiguse Eestile, võistluskeskusega Põlvas.

The World Games
2009 Kaohsiung

World Games-il esindab Eestit Merike Vanjuk

World Gamesi nimetatakse mitteolümpialade olümpiamängudeks ning need toimuvad tänava 16.-26. juulini Kaohsiungis Taivanil.

IOF hindab World Gamesi tähtsaimaks rahvusvaheliseks orienteerumisevõistluseks, kuna sellel on oluline roll selle ala olümpiamängudele pürgimisel.

World Gamesile pääsemiseks on kehtestatud analoogiliselt olümpiamängudega kvalifitseerumise süsteem. Eelmise aasta kvalifikatsioonivõistluste tulemuste põhjal pääseb World Gamesile üks Eesti naisorienteeruja.

World Gamesil Eestit esindava naisportlase väljaselgitamiseks toimus katsevõistlus Ilves-3 teisel võistluspäeval. Katsevõistluse võiduga kindlustas endale pääsu World Gamesile Merike Vanjuk.

**EOL
noortelaager
2009**

**16.-19. juunini
Põlvas**

Registreerimine kuni
8. juunini 2009.a. e-kirjaga
kobras@neti.ee.

**Laagri peakorraldaja
on Nikolai Järveoja,
tel. 7994 851, mob.
5034 368.**

Balti MV kokkuvõte

Individuaal	
1.LÄTI	531
2.EESTI	474
3.LEEDU	396
Teade	
1.EESTI	442
2.LÄTI	397
3.LEEDU	302
Kokku	
1.LÄTI	928
2.EESTI	916
3.LEEDU	698

BALTI MV**Tavarada 30. mai****M14**

1.Emīls Dzalbs	LAT	41.34
2.Emīls-Henrijs Taube	LAT	41.42
3.Alvis Reinsons	LAT	47.35
5.Tõnis-Torm Nõps	EST	49.55
8.Veiko Vinkel	EST	53.21
10.Priit Võsupärg	EST	59.29
13.Anti Sõukand	EST	1:09.16

N14

1.Sandra Grosberga	LAT	48.28
2.Triinu Rooni	EST	49.53
3.Maria Zsimovskaya	RUS	52.53
8.Jaana Olvet	EST	1:03.56
10.Marianne Haug	EST	1:08.04
13.Margret Zimmermann	EST	1:11.12

M16

1.Valters Ļubinskis	LAT	54.29
2.Gediminas Morėnas	LTU	55.08
3.Björn Panker	EST	57.59
5.Tõnis Laugesaar	EST	1:04.45
7.Kristjan-Martin Kirjanen	EST	1:06.24
11.Oliver Jõgeva	EST	1:11.58
13.Kaspar Karjus	EST	1:16.16

N16

1.Beāta Zajaiskalna	LAT	52.37
2.Julia Izotova	RUS	52.47
3.Kaisa Raudkepp	EST	59.4
8.Daisy Kudre	EST	1:03.34
10.Madli-Johanna Maidla	EST	1:04.43
16.Laura Joonas	EST	1:10.16
19.Evely Kaasiku	EST	1:19.46

M18

1.Didzis Viksne	LAT	1:01.38
2.Tauno Tiirats	EST	1:01.41
3.Raido Mitt	EST	1:03.51
11.Aleksander Shved	EST	1:11.58
15.Kenny Kivikas	EST	1:17.13
17.Jonatan Karjus	EST	1:17.50

N18

1.Sigrīd Ruul	EST	1:01.41
2.Māra Peilāne	LAT	1:01.55
3.Sabīne Tīla	LAT	1:05.20
6.Kerstin Uiboupin	EST	1:09.42
7.Katrin Vinkel	EST	1:09.49
13.Britta Panker	EST	1:14.10
16.Kaia Kivikas	EST	1:17.38

M20

1.Lauri Sild	EST	1:05.25
2.Juri Tambasau	BLR	1:05.35
3.Kristo Heinmann	EST	1:12.25
7.Henrik Berg	EST	1:23.02
11.Sergei Rjabošhkin	EST	1:28.36

N20

1.Karina Fershalova	RUS	1:01.42
2.Marita Freimane	LAT	1:05.28
3.Aušrinė Kutkaitė	LTU	1:07.53
5.Piibe Tammemäe	EST	1:12.25
10.Triin Aedmäe	EST	1:15.57
15.Maria Zhuravskaja	EST	1:22.07
16.Hannula-Katrin Pandis	EST	1:22.55

M21

1.Edgars Bertuks	LAT	1:29.07
2.Jānis Krūmiņš	LAT	1:29.45
3.Markus Puusepp	EST	1:30.34
4.Olle Kärner	EST	1:31.00
10.Peeter Pihl	EST	1:36.30
13.Erkki Aadli	EST	1:39.47
14.Sander Vaher	EST	1:40.01
15.Rain Eensaar	EST	1:40.30
18.Silver Eensaar	EST	1:41.50
24.Lauri Tammemäe	EST	1:45.53
32.Kristjan Trossmann	EST	1:55.06

N21

1.Aija Skrastiņa	LAT	1:00.43
2.Liis Johanson	EST	1:05.55
3.Sandra Paužaitė	LTU	1:07.48
4.Merike Vanjuk	EST	1:11.49
8.Maret Vaher	EST	1:15.02
9.Kirti Rebane	EST	1:15.45
13.Grete Gutmann	EST	1:18.53
17.Annika Rihma	EST	1:21.48
26.Piret Klade	EST	1:32.34

Eesti koondis kaotas napilt

LÄTILE

TÄNAVUSED BALTI MEISTRIVÕISTLUSED
ORIENTEERUMISES TOIMUSID
KURAMAAL KULDIGA LINNA LÄHISTEL
IVANDES. SENI KOLME BALTI VABARIIGI
KOONDISTE VAHEL PEETUD VÕISTLU-
SEGA LIITUSID TÄNAVU PETERBURI JA
VALGEVENE KOONDISED.

Laupäevane individuaalvõistlus tavarajal toimus orienteerumistehniliselt väga keerulisel ja nõudlikul maastikul. Pinnareljeefi kujutamiseks kaardil olid lätlased kasutanud uut, laserskannerimistehnikat, mis tagab pinnavormide kajastamise väga täpse ma-temaatilise mudelina.

Tehnilised ja pikad rajad tingisid mitmes vanuseklassis suuri vahesid isegi medalivõitjate vahel, rääkimata tagapool lõpetanutest. Lisaks panid veel suvine palavus ja üllatavalt risune mets võistlejate võimed proovile.

Tavarada

Meeste eliitklassis said kaksikvõidu lätlased. Kiireim oli Edgars Bertuks Jānis Krūmiņši ees.

Kolmandana lõpetas Markus Puusepp, kes kaotas võitjale 1.27 ja edestas omakorda Olle Kärnerit 26 sekundiga. Esikümnesse jõudis eestlastest veel vaid Peeter Pihl.

Ka naiste rajal jäi võit korraldajatele. Aija Skrastina edu Liis Johanson ees oli üle viie minuti. Kolmanda koha viis Leedumaale Sandra Paužaitė. Neljas oli Merike Vanjuk, kaheksas Maret Vaher ja üheksas Kirti Rebane.

Ka noorteklassides domineerisid lätlased, kuid kaks võitu toodi siiski ka Eestisse – N18 klassis võidutses 14sekundilise eduga Sigrīd Ruul ja meesjuunioride klassis M20 10 sekundiga Lauri Sild. Klassis M18 jäi Tauno Tiirats kullavõidust vaid 3 sekundi kaugusele ja sai teise koha.

Teatejooksud

Teatejooksudes esines Eesti koondis väga võidujanuliselt, et teha tasa esimese päeva 57punktiline allajäämine lätlastele.

Kolmes võistlusklassis kuuest saavutatigi koguni kaks poodiumikohta. Naiste põhiklassis saadi koguni kaksikvõit, meesteklassis esimene ja kolmas koht, kusjuures esikoha tõi Eestile

Sander Vaheri (parempoolsel pildil) võimas lõpuspurt. Esimene ja kolmanda koha võitsid ka meesjuuniorid. Eesti naisjuuniorid pidid kõik kolm medalit otsustanud lõpuspurdis leppima pronksiga, sama karva medali sai ka noorema vanuseklassi tüdrukute võistkond. Ainsana jäid teatejooksus medalita Eesti poisid.

Riikidevahelises arvestuses oli Läti seekord napilt 12punktiga Eestist parem. 1.Läti 928 punkti, 2. Eesti 916 punkti, 3. Leedu 695 punkti.

Järgmisel aastal toimuvad Balti meistrivõistlused Eestis, korraldajaks on Tartu orienteerumisklubi Ilves.

Kristo Heinmann

Lauri Sild

Esimese päeva medalid.

Kaia Uiboupin, Kirti Rebane ja Annika Rihma

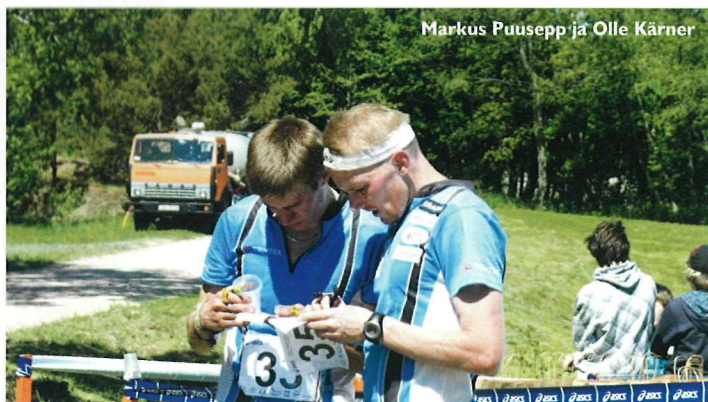
Liis Johanson

Aija Skrastina

Edgars Bertuks

Markus Puusepp ja Olle Kärner

Balti MV teade

TULEMUSED

Teade 31. mail

M21

1.Eesti I	2:03.31
Olle Kärner	39.04
Markus Puusepp	43.46
Sander Vaher	40.41
2.Läti	2:03.37
Edgars Bertuks	41.50
Mārtiņš Sirmāis	40.40
Jānis Krūmiņš	41.07
3.Valgevene	2:06.07
Dmitri Mihalkin	41.40
Dmitri Mironov	42.25
Juri Tambasov	42.02
4.Eesti II	2:08.06
Peeter Pihl	41.26
Erkki Aadli	42.41
Andreas Kraas	43.59

N21

1.Eesti II	1:52.50
Grete Gutmann	37.50
Maret Vaher	39.22
Annika Rihma	35.38
2.Eesti I	1:58.20
Kirti Rebane	38.45
Merike Vanjuk	39.24
Liis Johanson	40.11
3.Leedu I	1:58.34
Kristina Rybakovaitė	38.37
Indrė Valaitė	41.18
Sandra Paužaitė	38.39

M20

1.Eesti I	2:04.18
Kristo Heinmann	43.14
Lauri Sild	39.04
Henrik Berg	42.00
2.Läti I	2:07.57
Kārlis Dišlers	43.13
Artūrs Pauliņš	45.26
Andris Jubelis	39.18
3.Eesti II	2:08.42

Raido Mitt	43.11
Tauno Tiirats	42.40
Kenny Kivikas	42.51
10.Eesti III	2:35.02
Aleksander Shved	57.56
Sergei Rjaboškin	48.49
Jonatan Karjus	48.17

N20

1.Leedu II	2:03.02
Vesta Ambrazaitė	43.54
Joana Česnaitė	43.28
Aušrinė Kutkaitė	35.40
2.Läti II	2:03.05
Ance Rusova	42.39
Sabine Tiltla	44.20
Māra Peilāne	36.06
3.Eesti I	2:03.10
Hannula-Katrin Pandis	47.54
Sigrid Ruul	39.19
Piibe Tammemäe	35.57
4.Eesti II	2:05.40
Kerstin Uiboupin	44.03
Katrin Vinkel	44.26

Triin Aedmäe	37.11
9.Eesti III	2:19.08
Britta Panker	50.21
Marja Zhuravskaja	42.53
Kaia Kivikas	45.54

M16

1.Läti I	1:32.12
Dāvis Dišlers	28.31
Rūdolfs Zernis	33.09
Valters Ļubinskis	30.32
2.Läti III	1:38.50
Kārlis Kosmačovs	31.09
Gatis Berezņojis	31.09
Alvis Reinsons	36.32
3.Läti II	1:40.42
Emils Dzalts	33.14
Emils Taube	35.25
Ivars Kļavinš	32.03
6.Eesti II	1:53.44
Veiko Vinkel	36.17
Priit Võsupärg	34.34
Oliver Jõgeva	42.53
8.Eesti I	1:59.11
Tõnis Laugesaar	38.28

Tõnis-Torm Nõps	40.07
Björn Panker	40.36

N16

1.Läti II	1:47.21
Elīna Svilpe	36.50
Arta Martinsona	37.44
Līga Valdmāne	32.47
2.Läti I	1:52.30
Sandra Grosberga	36.58
Beāta Zajaļskalna	37.22
Ilze Buža	38.10
3.Eesti I	1:58.43
Kaisa Raudkepp	35.13
Daisy Kudre	39.55
Triinu Rooni	43.35
8.Eesti II	2:12.52
Laura Joonas	41.51
Madli-Johanna Maidla	49.46
Margret Zimmermann	41.15
9.Eesti III	2:14.47
Evelīna Kaasiku	41.19
Marianne Haug	43.21
Jaana Olvet	50.07

Karina Fershalova

Sigrid Ruul

Balti veteranide meistrivõistlused

(Kahe päeva summa)

M35

1.Laimonas Čaplikas	LTU	2:00.43
2.Sixten Sild	EST	2:02.47
3.Rolandas Bačkys	LTU	2:06.35

N35

1.Elgiņa Strazdiņa	LAT	2:30.08
2.Iveta Veļķere	LAT	2:30.30
3.Ruta Poikāne	LAT	2:34.11

M40

1.Raimonds Lapiņš	LAT	1:54.27
2.Andrei Murashka	BLR	1:56.23
3.Juris Ostups	LAT	1:56.50

N40

1.Iveta Brūvere	LAT	1:26.59
-----------------	-----	---------

2.Līga Virbule	LAT	1:39.01
3.Inta Mihailova	LAT	1:58.20

M45

1.Genadijus Jonauskas	LTU	1:40.32
2.Egils Puriņš	LAT	1:43.25
3.Aivars Mihailovs	LAT	1:45.17

N45

1.Marje Viirmann	EST	1:25.11
2.Baiba Zariņa	LAT	1:35.26
3.Ljubov Sergejeva	RUS	1:38.25

M50

1.Karolis Mickevičius	LTU	1:24.43
2.Andris Kosmačevs	LAT	1:27.54
3.Juris Kokins	LAT	1:29.15

N50

1.Violeta Kutkiene	LTU	1:39.56
2.Ārija Šinke	LAT	1:40.35
3.Vitalija Ptashkiene	LTU	1:50.17

M55

1.Jānis Biezais	LAT	1:45.17
2.Kostas Dūda	LTU	1:57.16
3.Uldis Alksnis	LAT	2:03.49

N55

1.Alida Ābola	LAT	1:25.17
2.Ināra Ģipsle	LAT	1:38.03
3.Ruta Kukka	LAT	1:40.59

M60

1.Ilmārs Limbēns	LAT	1:25.33
2.Dzintars Grigulis	LAT	1:31.15

3.Valerijs Pahomovs	LAT	1:31.36
---------------------	-----	---------

N60

1.Māra Bolšteina	LAT	1:50.26
2.Rudite Šterna	LAT	1:55.37
3.Vaira Čerņiņeva	LAT	2:39.44

M65

1.Gunārs Fogelis	LAT	1:36.22
2.Juris Zvirgzds	LAT	1:42.29
3.Gytis Juska	LTU	1:43.01

N65

1.Maira Liepa	LAT	2:17.35
2.Regina Svagzdiene	LTU	2:23.55
3.Laimdota Šulte	LAT	2:27.26

M70

1.Rodrigo Slaviņš	LAT	1:34.55
2.Ēriks Stāmurs	LAT	1:48.02
3.Arno Līcis	LAT	2:09.22

N70

1.Ilze Bruce	LAT	1:43.43
2.Erna Skujiņa	LAT	1:59.59
3.Ilse Uus	EST	2:05.44

M75

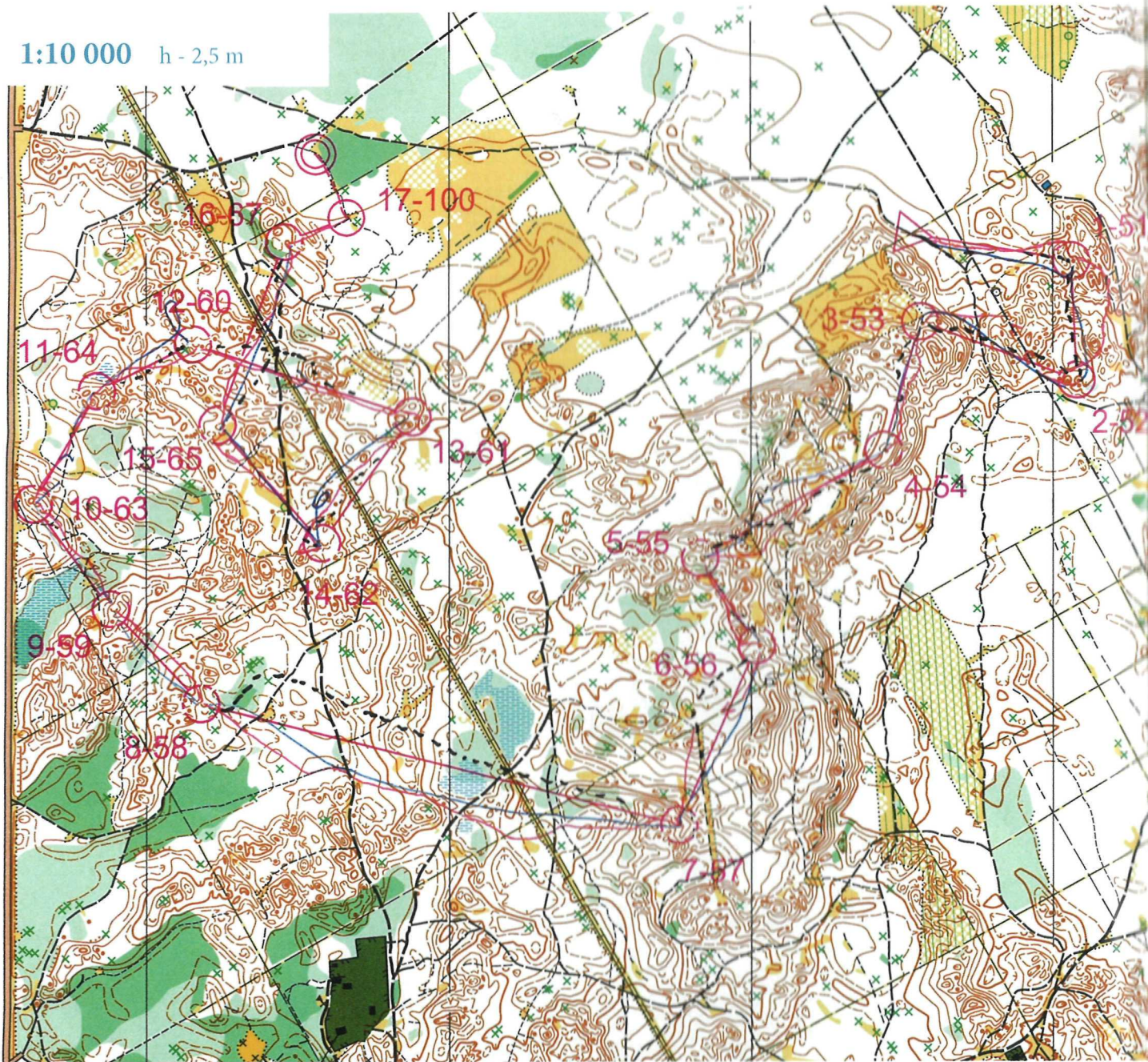
1.Karl Valgepea	EST	2:18.05
2.Laimonis Tone	LAT	2:20.17
3.Jānis Pommers	LAT	2:22.12

N75

1.Raisa Mazzariņa	LAT	3:11.42
2.Lidija Zukule	LAT	3:37.50

Eesti orienteerumismeistrid SELGUSID

1:10 000 h - 2,5 m

TULEMUSED

EMV lühirada

16.05.2009 Kalngale-Jaunciems

M14 3160 m 11 KP

1. Veiko Vinkel	West	22.36
2. Anti Sõukand	Võru	23.26
3. Priit Võsupärg	Kobras	26.29

M16 3940 m 15 KP

1. Björn Panker	Ilves	23.57
2. Oliver Jõgeva	Kobras	27.08
3. Taavi Kalle Kiisler	KEKRSK	28.54

M18 4910 m 16 KP

1. Raido Mitt	Kobras	25.26
2. Tauno Tiirats	Ilves	26.54
3. Aleksandr Shved	SRD	26.59

M20 5880 m 17 KP

1. Lauri Sild	Võru	27.49
2. Kristo Heinmann	Ilves	30.59
3. Henrik Berg	JOKA	31.05

M21A 4910 m 16 KP

1. Tarmo Kuub	LSF PT	30.03
2. Tammo Esta	HOK	34.31
3. Tanel Esta	HOK	35.25

M21E 6960 m 21 KP

1. Andreas Kraas	EKJ SK	33.17
2. Olle Kärner	EKJ SK	33.22
3. Peeter Pihl	Tammed	34.35

M35 5880 m 17 KP

1. Dmitri Shved	SRD	33.52
2. Randy Korb	Peko	34.02
3. Raul Kudre	Peko	34.21

M40 4910 m 16 KP

1. Ville Vinkel	West	26.32
2. Priit Pääslane	Ilves	30.31
3. Rein Zaitsev	Peko	31.37

M45 4580 m 15 KP

1. Toomas Mast	HOK	29.38
2. Eduard Pukkonen	KEKRSK	30.39
3. Ando Post	Koop	31.13

M50 4580 m 15 KP

1. Toivo Toomas	Peko	31.33
2. Jaanus Reha	Koop	32.53
3. Udo Lüüs	Ilves	35.45

M55 3490 m 13 KP

1. Arvo Kivikas	Ilves	25.11
2. Kai Willadsen	TON	26.13
3. Kalle Nelk	Tammed	27.19

M60 3320 m 14 KP

1. Tõnu Nurm	Kobras	26.46
2. Jüri Leesmäe	West	27.40
3. Rein Unt	TON	30.27

M65 3160 m 11 KP

1. Matli Poom	TON	26.27
2. Tõnu Raid	Tammed	27.51
3. Elmo Pärna	Lehola	28.44

M70 3150 m 11 KP

1. Heino Mardiste	Kape	32.34
2. Heino Peeterson	West	34.23
3. Kaarel Koit mets	Jõhvikas	1:09.07

M75 2680 m 12 KP

1. Arne Kivistik	Kape	31.39
2. Feliks Kipper	Orion	34.26
3. Harry Heinrichsen	Jõhvikas	35.46

N14 2320 m 10 KP

1. Triinu Rooni	Orvand	16.37
2. Marianne Haug	Võru	19.18
3. Margret Zimmermann	Kape	21.18

N16 2680 m 12 KP

1. Daisy Kudre	Peko	20.18
2. Kaisa Raudkepp	Peko	20.35
3. Laura Joonas	Võru	22.50

N18 3320 m 14 KP

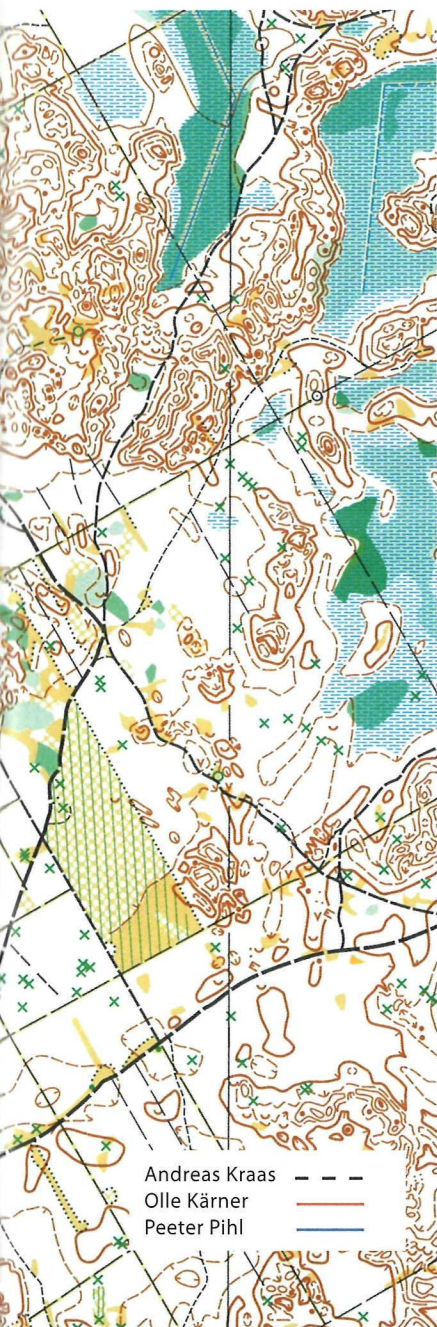
1. Kaia Kivikas	Ilves	27.50
2. Sigrid Ruul	JOKA	28.15
3. Kerstin Uiboupin	Võru	28.45

N20 3490 m 13 KP

1. Vieda Lüsa	Võru	22.14
2. Piibe Tammemäe	Orvand	26.02
3. Dace Buža	Võru	26.20

Lätimaal

EESTI MEISTRIVÖISTLUSED ORIENTEERUMISJOOKSU LÜHIRAJAL JA TEATEJOOKSUDES TOIMUSID LÄTIMAAL RIIA LÄHISTEL.

Põhjus, miks Eesti meistrivõistlused seekord Lätis toimusid, on lihtne – ainus taotlus võistluse korraldamiseks laekus spordiklubilt Mercury, kes koostöös Läti klubi Magnetsiga sellise idee välja pakkus. Orienteerumislit seda ka aktsepteeris ja nii peetigi võistlused Riia külje all Kalngales. Tegelikult peeti ka 25 aastat tagasi Eesti meistrivõistlused Lätis.

Meeste lühirajal võitis tasavägise võistluse Andreas Kraas EKJ SKst, edestades vaid 5 sekundiga klubikaaslast Olle Kärnerit. Pronksmedali jooksis välja Peeter Pihl SK Saue Tammedest.

Naistest oli seekord parim Annika Rihma OK Põlva Kobrasest. Kahvatumad medalid kuulusid SK Saue Tammed naistele Viivi-Anne Sootsile

ja Kirti Rebasele, kes kaotasid võitjale vastavalt 1.14 ja 1.28.

Juunioride ja noorteklassides võidutsesid N20 Vieda Lusa OK Võru, M20 Lauri Sild OK Võru, N18 Kaia Kivikas OK Ilves, M18 Raido Mitt OK Põlva Kobras, N16 Daisy Kudre Värskas OK Peko, M16 Björn Panker OK Ilves, N14 Triinu Rooni OK Orvand ja M14 Veiko Vinkel OK West.

Teatejooksudes võidutses meestest kindlalt EKJ SK (Olle Kärner, Sander Vaher, Andreas Kraas). Järgnes OK Võru (Jaagup Truusalu, Lauri Sild, Markus Puusepp), edestades napi sekundiga OK Ilves meeskonda (Kristo Heinmann, Mati Tiit, Kenny Kivikas).

Naiste parim selgus alles lõpuspuurdiga ja nobedaimaks osutus OK Põlva Kobras (Annika Rihma, Maret Vaher, Liis Johanson). Järgnesid SK Saue Tammed (Kirti Rebane, Marje Venelaine, Viivi-Anne Soots) ja OK Orvand (Mariann Sulg, Triinu Rooni, Piibe Tammemäe).

N21A 3940 m 15 KP

1. Liina Palu	Koop	28.23
2. Siiri Mere	SRD	31.17
3. Margit Võhandu	-	38.24

N21E 5040 m 17 KP

1. Annika Rihma	Kobras	28.50
2. Viivi-Anne Soots	Tammed	30.04
3. Kirti Rebane	Tammed	30.18

N35 3490 m 13 KP

1. Triin Vask	Ilves	26.08
2. Ella Shved	SRD	35.46
3. Siiri Mustkivi	Mercury	35.48

N40 3320 m 14 KP

1. Signe Raidmets	TON	26.01
2. Minija Pääslane	Ilves	26.37
3. Airi Alnek	Võru	27.32

N45 3160 m 11 KP

1. Marje Viirmann	KEKRSK	24.06
2. Kersti Ehala	Rae	26.31
3. Ülle Raudsepp	Okas	33.01

N50 3150 m 11 KP

1. Marika Kirsspuu	TAOK	27.29
2. Gea Rennel	KEKRSK	28.34
3. Siiri Poopuu	JOKA	30.55

N55 3150 m 11 KP

1. Aili Laanjõe	Kobras	29.19
2. Kersti Mardiste	KEKRSK	31.14
3. Riina Kivikas	Ilves	33.32

N60 2680 m 12 KP

1. Tiitu Kaasik	Ilves	27.41
2. Liis Lille	KEKRSK	30.42
3. Viiu Rebane	Orion	30.56

N65 2320 m 10 KP

1. Maimu Tornberg	Koop	29.08
2. Ilona Vanaveski	Ilves	31.45

N70 2320 m 10 KP

1. Maie Abram	Ilves	29.51
2. Maire Raid	Tammed	34.40
3. Karin Laine	Võru	49.36

EMV MN21 teade

17.05.2009 Kalngale-Jaunciems

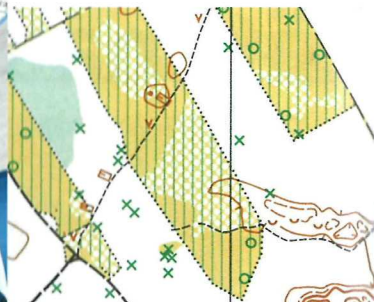
M21

1. EKJ SK	2:06.18
Olle Kärner	46.39
Sander Vaher	29.58
Andreas Kraas	49.41
2. OK Võru I	2:13.17
Jaagup Truusalu	50.02
Lauri Sild	32.39
Markus Puusepp	50.36
3. Ilves I	2:13.18
Kristo Heinmann	49.44
Mati Tiit	34.27
Kenny Kivikas	49.07

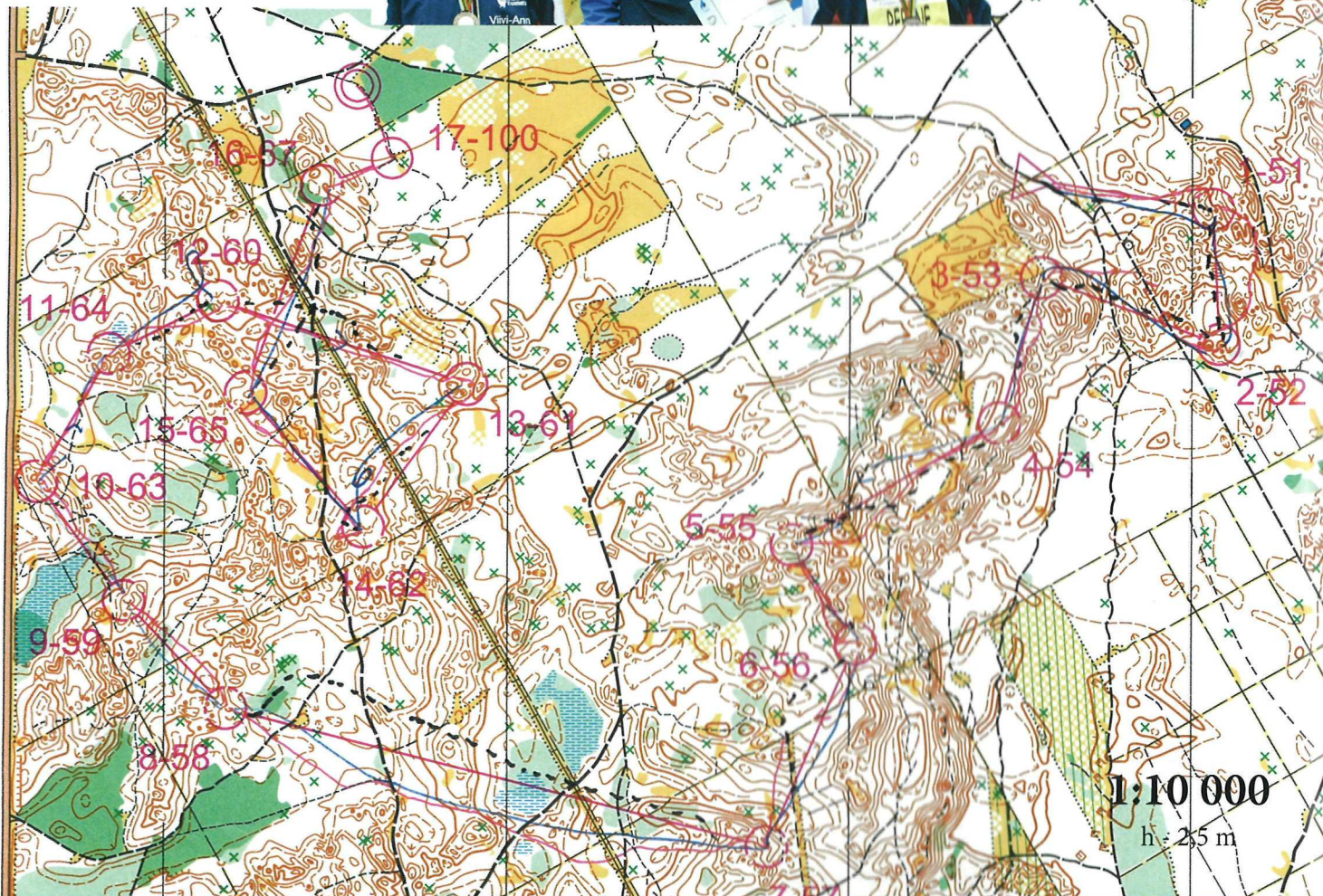
N21

1. OK Põlva Kobras I	1:57.38
Annika Rihma	44.30
Maret Vaher	32.31
Liis Johanson	40.37
2. Saue Tammed	1:57.52
Kirti Rebane	41.32
Marje Venelaine	35.31
Viivi-Anne Soots	40.49
3. Orvand	2:03.14
Mariann Sulg	45.59
Triinu Rooni	34.05
Piibe Tammemäe	43.10

Anu Rikma —
 Rūsi Soots —
 Kirsi Ribau —

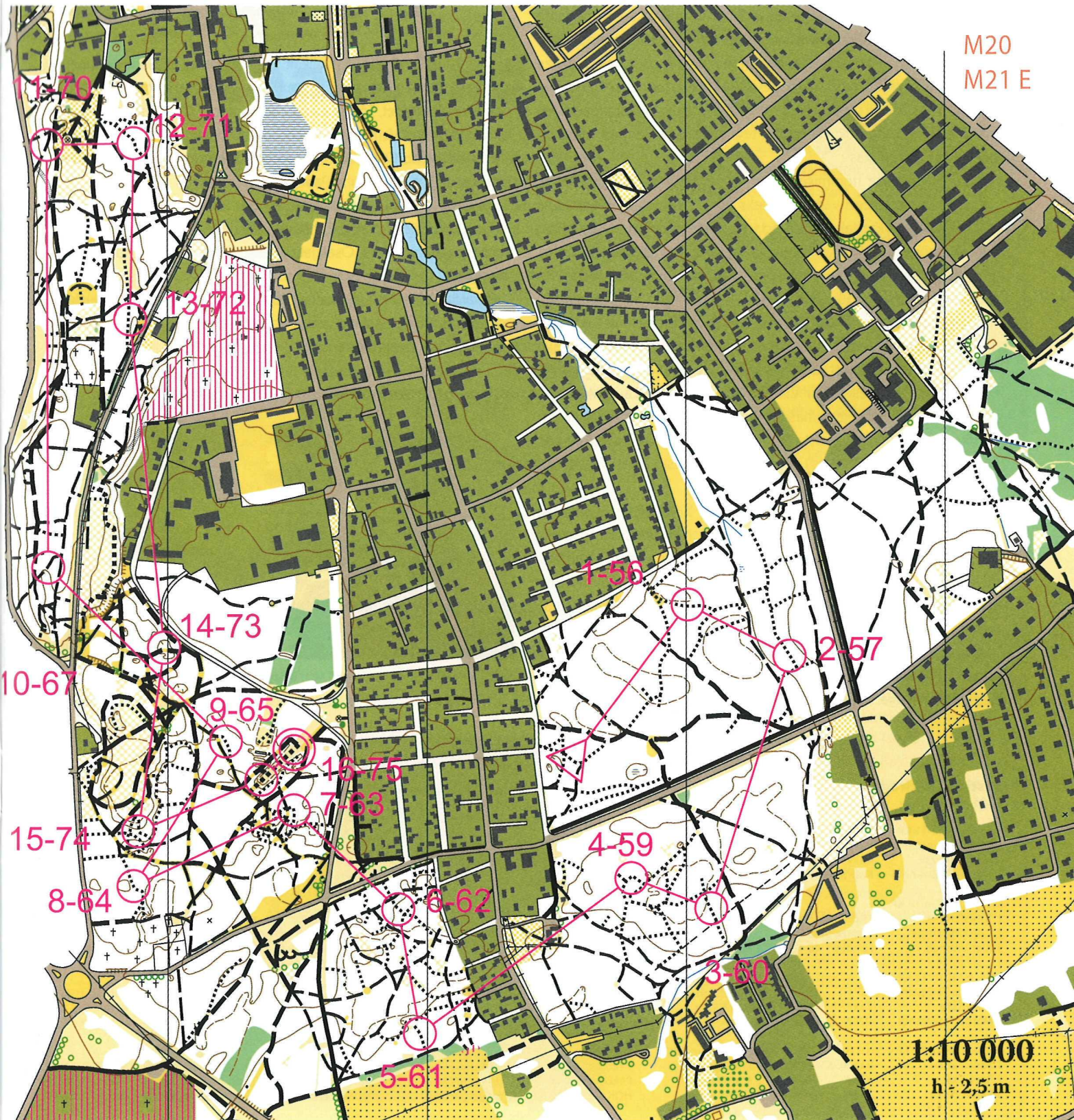
Algus lk 8

BikeEst ja EMV

rattaorienteerumises

22.-24. MAIL TOIMUSID MITMEPÄEVASÖIT BIKEST JA EMV RATTATORIENTEERUMISES LÄÄNE-VIRUMAAL. RAKVERE ORIENTEERUMISKLUBI OLI VÕTNUD EESMÄRGIKS PAKKUDA VÕISTLEJATELE HUVITAVAJD JA ORIENTEERUMISTEHNILISELT NÕUDLIKKE RADU.

Algus lk 11

Peakorraldaja Joonas Oja

Reedene sprindimaastik asus Rakvere linna vahetus läheduses. Rattaorienteerujatele oli maastik tuttav 2003. aasta meistrivõistlustest. Maastik oli küllaltki tasane, täis hästisõidetavaid teid ja radu. Sellest hoolimata kujunes võistlus oodatust aeglasemaks. Radade keeruline ja tähelepanu nõudev ülesehitus pani võistlejate tehnilise poole proovile. Meeste põhiklassi esimesed finišeerujad ennustasid kohe edu TAOK esindajale Tõnis Ermile. Nii oligi! Tõnis kasutas hiilgavalt oma orienteerumistehnilisi oskusi ja asus BIKESTi arvestust juhtima.

Järgneviks kaheks päevaks kolisid nii võistlejad kui ka korraldajad Mõedaku spordibaasi, kus alustati ka Eesti meistrivõistluste medalite jagamist. Mõedaku võistlusmaastik jagunes kaheks. Kaardi põhjapoolne osa oli tasane ja korrapärase sihvõrguga. Samas asus kaardi selles osas ATV krossirada, mis lisas põnevust. Liigendatud reljeefiga lõunapoolisel maastikul oli radade võrk vahelduva tihedusega, sisaldades eri pinnasega teid. Maastikul liiklemise tegi oluliselt raskemaks viimastel päevade kiire rohuksv.

Lühirajavõistluse hommikul sadanud kerge vihm tegi omakorda maastiku ja metsateed väga pehmeks ning libedaks. Kindlasti kujunes määravaks Mõedaku suusaradade raske reljeef, kus võistlejatel tuli palju sõita. Eriti keeruline oli raja lõpuosa, kus rajameister ootas võistlejailt väga hoolikat keskendumist. Samas tuli jõuliselt pedaalida suusaradade rasketel tõusudel.

Kõigi võistlejate nägudelt oli finišisirgel näha väsimust ja raske pingutuse jälgi. Suurimat sõidukiirust ja orienteerumisoskust lühirajal näitas Tõnis Erm, kindlustades sellega endale järjekordse meistritiitli. Hõbeda eest võistlesid Alar Viitmaa (OK Lehola) ja Lauri Malsroos (SK Saue Tammed). Raja viimasel kolmandikul suutis Lauri olla kiirem ja hõbe kuulus temale. Naiste põhiklassis oli konkurentidest selgelt üle Maret Vaher (OK Kobras). Noortest võidutsesid Daisy Kudre (OK Peko) ja Tõnis Laugesaar (OK Rakvere).

Tavaraja hommikul säras päike ja ilm töötas tulla väga hea. Startide alguseks olid päike ja tuul kuivatanud maastiku. Startijad teadsid, et neid ootab ees väga raske ja tehniline võistlus, seda enam, et maastikul tuli olla tunduvalt kauem kui lühirajal. Ilm muutus üha soojemaks ja korraldajad varusid kiirelt juurde külma kaevuvett, millega võistlejad end pärast pikka pingutust turgutada said.

Nagu eelnevatelgi päevadel, näitas meestest taas kõige paremat minekut Tõnis Erm, kes juba raja esimesel poolel edestas konkurenti pea kahe minutiga. Margus Hallik (OK LUS) sai 3.07 kaotusega hõbeda.

Eesti MV lühirada

23.05.2009

M18, 6099 m 11 KP

1. Tõnis Laugesaar	Rakv	42.28
2. Asso Kesaväli	Rakv	46.21
3. Taaniel Tooming	Kobras	47.14

M21, 10000 m 18 KP

1. Tõnis Erm	TAOK	46.17
2. Lauri Malsroos	Tammed	48.20
3. Alar Viitmaa	Lehola	48.48

M35, 6750 m 13 KP

1. Margus Venelaine	LSF PT	43.03
2. Olav Karu	Rakv	43.16
3. Margus Marrandi	JOKA	46.26

M45+6099 m 11 KP

1. Tõnu Tänav	Rae ROK	42.08
2. Raul Laas	JOKA	44.46
3. Raivo Pellja	JOKA	45.49

N18, 4870 m 9 KP

1. Daisy Kudre	Peko	48.49
2. Kaisa Raudkepp	Peko	50.51
3. Marianne Möller	Kobras	1:03.38

N21, 6750 m 13 KP

1. Maret Vaher	Kobras	47.29
2. Ingrid Kala	Peko	57.52
3. Anniki Inno	Ilves	59.31

N35+4870 m 9 KP

1. Epp Käpa	Peko	42.25
2. Mare Parve	Peko	44.47
3. Helen Mast	HOK	50.42

Tuuli Mäeots, Maret Vaher ja Ingrid Kala

Pronks kuulus mõneti üllatuslikult Erik Aibastile (SK Saue Tammed), kes Alar Viitmaga konkureerides suutis raja viimasel kolmandikul hoida pea minutit vahet, Tõnisele kogunes kaotust 7.04. Naiste põhiklassis kindlustas Maret Vaher endale ülivõimsalt teise meistritiitli. Juunioride arvestuses võitis OK Rakvere esindaja Priit Randman ja noortest Kaisa Raudkepp (OK Peko) ning Paul Nestor.

Viimasel kahel aastal on osalejate arv rattaorienteerumise meistrivõistlustel püsunud muutumatuna, loodetud osalejate arvu kasvu pole paraku toimunud. Osalejate vähesuse tõttu oli korralduseelarve pingeline.

Korraldajatena peame võistlust kordaläinuks ja loodame paljudega kohtuda järgmisel aastal Uljastel toimuvatel orienteerumiskooksu öisel tavaraja Eesti meistrivõistlustel.

Margus Hallik, Tõnis Erm ja Erik Aibast

EMV tavarada

24.05.2009

M16, 1614 0m 18 KP

1. Paul Nestor	-	1:24.07
2. Kristjan Linnus	Peko	1:26.17
3. Jorma Valge	JOKA	1:34.10

M20, 17469 m 20 KP

1. Priit Randman	Rakv	1:18.49
2. Sander Linnus	Peko	1:21.47
3. Taaniel Tooming	Kobras	1:25.39

M21A, 17469 m 20 KP

1. Mart Pais	-	2:34.40
--------------	---	---------

M21E, 22429 m 26 KP

1. Tõnis Erm	TAOK	1:30.03
2. Margus Hallik	LUS	1:33.10
3. Erik Aibast	Tammed	1:37.07

M35, 20640 m 22 KP

1. Margus Venelaine	LSF PT	1:39.27
2. Margus Marrandi	JOKA	1:44.07
3. Toomas Mast	HOK	1:44.12

M50+ 16140 m 18 KP

1. Harry Veide	LUS	1:32.43
2. Raul Laas	JOKA	1:33.09
3. Sulev Kuiv	TAOK	1:35.14

N18, 16140 m 18 KP

1. Kaisa Raudkepp	Peko	1:42.31
2. Daisy Kudre	Peko	1:50.40
3. Piret Pärnik	Peko	1:55.49

N21, 17469 m 20 KP

1. Maret Vaher	Kobras	1:32.16
2. Tuuli Mäeots	Võru	1:51.12
3. Ingrid Kala	Peko	1:54.28

N35+ 15580 m 18 KP

1. Marje Viirmann	KEKRSK1	1:31.57
2. Epp Käpa	Peko	1:34.32
3. Mare Parve	Peko	1:56.32

BikEst kokkuvõte

M16	1.Kristjan Linnus Peko 3:21.13	M21A	1. Mart Pais - 4:58.34	M40	1.Tõnu Tänav Rae ROK3:03.01
	2.Jorma Valge JOKA 3:30.55				2.Martti Parve Peko 3:27.48
	3.Rando Marrandi JOKA 4:02.14				3.Kaido Nurja Nõmme 3:28.14
M18	1.Sander Linnus Peko 2:57.25	M21E	1.Tõnis Erm TAOK 2:43.52	M50	1.Raul Laas JOKA 2:59.51
			2.Margus Hallik LUS 2:56.51		2.Harry Veide LUS 3:06.28
			3.Lauri Malsroos Tammed 3:00.38		
M20	1.Priit Randman Rakv 2:46.48	M35	1.Margus Venelaine LSF PT 2:52.51	N21A	1.Anniki Inno Ilves 3:27.23
	2.Marek Karm KEKRSK 3:11.26		2.Margus Marrandi JOKA 3:05.17		
	3.Tiit Toomas Peko 3:16.17			N35	1.Ülle Põldoja Ilves 4:27.24

BikEst- taassünd

Tõnis Erm

BikEst on nagu kodumaine rattaorienteerumise olümpia – võistlus sündis OK Võru korraldusel 2006. aastal, kuid vahepeal kulus kolm aastat kuni järgmise BikEsti toimumiseni. Sel aastal oli korraldajaks Rakvere OK. Võistlus algas reedeõhtuse sprindiga Rakvere linnaäärsetes (park)metsades ja jätkus EMV lühi- ja tavaraja distantsidega Mõedaku spordikeskuses.

Valitud maastikud olid RO võistlusteks suurepärased. Rakvere elanikud on linnaümbrusesse sisse tallanud väga tiheda rajavõrgu, kus radade ristumisi eraldas keskmiselt ca 40-50 meetrit. See omakorda tähendas, et 6 kilomeetrise sprindirajal tuli läbi sõita väga palju riste. Sujuva sõidukiiruse hoidmine ja veatu sooritus nõudsid suurt keskendumist. Veatult ei suutnud sel päeval rada läbida vist keegi, väiksemate vigadega võistlejad platseerusid protokollis ettepoole ja põhjalikumalt eksinud tahapoole.

Mõedaku spordibaasi suusaradade võrgu tihedus oli EMV distantsidel küll natukene hõredam Rakvere ümbrusest, kuid ainult natukene. Sõidul oli 1:15000 mõõtkavas kaardilt väänlevaid suusaradasid taaskord päris keeruline välja lugeda. Lisaks tihedale rajavõrgule lisas teevalikutele võrtsi kolmas mõõde – tõsumeetreid kogunes mõlemal päeval mitusada – samas juhtisid kohati head teevalikud võistlejad mägedest mööda. Oli mitmeid teevalikuetappe, kus rajameister sundis võistlejad valima 4-5 arvestatava variandi vahel.

Kokkuvõttes on senised kaks BikEsti pakkunud rattaorienteerujatele väga nõudlikke maastikke, mis valmistasid osalejatele rõõmu ja eraldasid terad sõkaldest. Võistlused on olnud head ja usun, et neid oleks nautinud ka lähiriikide rattaorienteerujad. Seega on toode kvaliteetne, kuid turunduse alal tuleb veel vaeva näha. Jõudu järgmistele korraldajatele lootes järgmisel BikEstil startida juba varem kui 2012. aastal!

Repliik

Rattaorienteerumise Eesti meistrivõistlustel tekkis arutelu osavõtjate arvu ja reklaami vähesuse üle. Miks on nii hea korraldusega ja väga huvitaval võistlusel ainult käputäis entusiaste, samas kui Xdreami-sari ägab võistlejate tulva all?

Selge, et ratta-o on tehniline ala, mis nõuab natuke rohkem erivarustust, kui lihtsalt jooksutossud ja kompass, kuid nagu Xdreamil avanevast pildist näha, on enamikul võistkondadest vähemalt üks korralik ratta kaardialus olemas ja ka maastikurattad tipptasemel.

Tuleb tõdeda, et probleem on info vähesuses. „Miks saab infot orienteerumisvõistluste kohta ainult nõ koodiga salalehtedelt?“ küsis Rain Lond, kes aktiivse seiklussportlasena otsis ise interneti kaudu võistlusi, kus rattaorienteerumist harjutada. Tema sõnul tulid Google otsinguga välja ainult vanad, 2003. aasta võistlused.

Nagu protokollidest lugeda, läks Rainil siiski õnneks, ta sai tugevas konkurentsist end mõlemal päeval võrrelda Eesti ratta-o tippudega, tasuta korralik ratta- ja kaarditrenn.

Mis siin rääkida seiklussportlastest, kui orienteerujad ise ka ei leidnud ratta-o infot õigel ajal või unustasid end sellele võistlusele registreerida, nagu juhtus see naisteklassi ühe medalipretendendi Marje Venelaisega.

Teadmiseks: Kõigi Eestis toimuvate orienteerumisvõistluste, sh. ratta-o kohta on info orienteerumisvõistluste kalendris, mille leiab veebilehelt www.orienteerumine.ee. Samas, avalehe paremal allnurgas on ka meelepea lähenevatest võistlustest.

On selge see, et infokülluse ajastul ei pruugi kõik huvilised vajalikku teavet õigeaegselt kätte saada. Sestap võiks olla hea tava, et võistluste korraldajad tuletavad o-listi kaudu paar päeva enne registreerimise lõppu kõigile meelde võistluse registreerimise ja toimumise ajast. Kindlasti tuleks rattaorienteerumisalane info üles panna ka Xdreami foorumi lehele.

Ühe võimalusena pakkus Rain Lond rattaorienteerumise võistlustest teada andmise sportinfo.ee veebilehe kaudu. See infokanal olevat küll tasuline, aga abi oleks isegi lingi lisamisest.

Huvilistele teadmiseks, et o-võistlustel osalemiseks ei piisa üksnes sellest, kui võistluspäeval kohale tulla, sest registreerimine lõppeb üldjuhul nädal enne võistlust. Seda aega on korraldajatel vaja, et piisavat arvu radadega kaarte ette valmistada.

Kuna kaarte trükitakse võimalikult täpne arv, siis ei saa kahjuks viimasel hetkel osaleda soovijaid ka parima tahtmise juures rajale lasta.

Jüriööjooks jõudis INTERNETTI

KILINGI- PÄRNUMAA

Orienteerumiskaart

M1:10 000

h 2,5 m

KUI ARVUTIEKRAANILT HAKKAS TULEMA LIIKUV PILT JÜRIÖÖJOOKSU VÕISTLUSKESKUSEST, OLI PARAS AEG ALUSTADA SÕITU KILINGI-NÕMMELE.

KORRALDAJATE STATISTIKA ÜTLEB, ET ESIMISE TUNNI JOOKSUL (KELL 15-16) OLI INTERNETIÜLEKANDEL VAATAJAJD 33. EDASI TASAPIDI VAATAJATE ARV SUURENES. ILMSILT JÕUDIS TEAVE TOIMUVAST ÜLEKANDEST HUVILISTENI LIIGA HILJA.

Arvo Saal

Üle pika aja taas Jüriööjooksu võõrustanud Kilingi-Nõmme võttis sportlasi vastu ilusa kuiva ilmaga, mis tuleb öisele võistlusele alati kasuks. Igati oli õnnestunud ka Pärnumaa orienteerumisklubi West ettevalmistustöö. Nii korraldus kui ka just selle võistluse tasemele vastav maastik, mille rajameister Ville Vinkel osavalt ära kasutas, leidis võistlejatelt kiitust. Näiteks öeldi, et seekord oli üle pika aja kõik väga meeldiv. Ilus võistluskeskus, sujuv korraldus, maastik sobiv, kaart ja rajad tasemel, ilm ka tellitult(!) hea, polnud vaja mütsi, kindaid ega kummikuid.

Jüriöö jooksud algavad alati suure pidulikkusega. Nii ka seekord. Gümnaasiumi juurest algas tõrvikutega rongkäik, millega meenutati 1343. aastal toimunud Jüriöö ülestõusu eestlaste rõhujate vastu. Üheskoos suunduti suveaeda võistluste avamisele.

Juubelijooksu kindel võitja oli mullust esikohta kaitsnud Saue Tammede I võistkond (Jürgen Einpaul, Viivi-Anne Soots, Erkki Aadli, Kirti Rebane ja Peeter Pihl), kes läbis 34,5 km pikkuse ja 80 kontrollpunktiga raja ajaga 3:21.36.

Neile järgnes veidi rohkem kui seitsmeminutilise kaotusega orienteerumisklubi Võru I esindus (Lauri Sild, Eleri Hirv, Timo Sild, Vieda Lusa, Markus Puusepp). Orvand I/NewBalance Team (Tenno Alamaa, Mariann Sulg, Lauri Tammemäe, Piibe Tammemäe ja Timmo Tammemäe) lõpetas 7 sekundit hiljem ja sai kolmanda koha.

Kuna Saue Tammed olid teistest kaugel ees, kujunes viimases vahetuses põnevamaks teise-kolmanda koha selgitamine. Rajalt saadud teadete põhjal oli selge, et paarisrakendina liikunud Tammemäe-Puusepp olid jälitajatega vahe sisse teinud. Ankrumehed jooksid teineteist kontrollides kogu vahetuse. Finišiheitluses tuli seekord napi võitjana välja vahetuse parima aja jooksnud Võru esindaja Markus Puusepp, Timmo Tammemäe vahetuse 2. aeg. Ilves kaotas juba ligi nelja ja JOKA seitsme minutiga.

Noortest oli kodusel maastikul parim korraldajaklubi West noorte esindusvõistkond (Henry

Olde, Siiri Rist, Kristjan Pahk, Katrin Vinkel, Hendri Parrol), kes lõpetas üldarvestuses üheksanda kohaga. Järgnesid OK Võru IV ja Peko noored.

Veteranidest osutus parimaks OK TON (Rein Unt, Merike Paapson, Kai Willadsen, Signe Raidmets ja Raul Hindov). Järgmised poodiumikohad hõivasid OK Ilves V ja Mercury veteranid. Harrastajatest võitis Põhja-Eesti päästkeskus (Tarmo Pöör, Anneli Ambel ja Johannes Ehala) Mercury 2 ja Kape IV ees.

Jüriööjooksu avavahetuse võitis orienteerumisklubi Ilves esindaja Kristo Heinmann.

Jüriööjooks on Eestimaa Spordiliidu Jõud traditsiooniline öine teateorienteerumisjooks, mis esmakordselt toimus 1960. aastal Keilas. 24 aastat hiljem oli Padisel stardis kogunisti 204 esindust 1020 jooksjaga, mis on jäänud rekordiks. Seekord osales kokku 55 võistkonda.

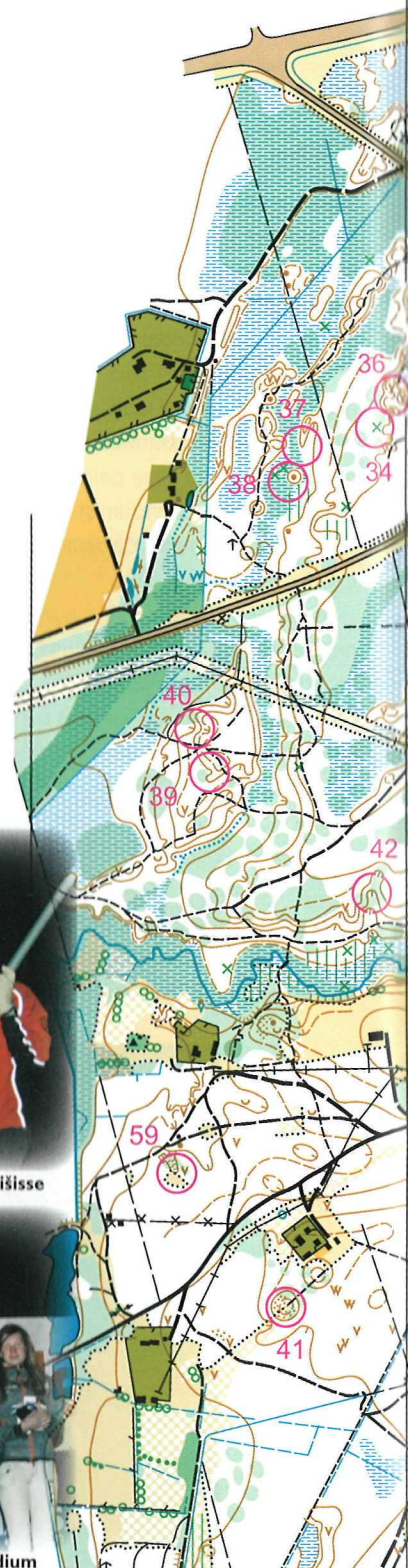
Järgmine, 51. Jüriööjooks toimub Tõrvas.

Võitjad teel finišisse

Noorte poodium

25.-26.04.2009

NÕMME

EOL 50

Jüriööjooksust korraldaja silmadega

OK West president ja 50. Jüriööjooksu peakorraldaja
Sander Blehner

Kui kõik ausalt ära rääkida, siis tuleb alustada sellest, et Jüriööjooks pidi täpselt pärast kolmekümmet aastat taas Kilingi-Nõmme väisama. Seega oli algselt meie (OK West) korraldada 49. jüriööjooks. Kuna aga Padise vald pidas 2008. aastal Jüriöö ülestõusu 665. aastapäeva, pakuti meile võimalust Jüriööjooks seal läbi viia. Padise on aga kaunis kaugel, seega loobusime ja lükkasime oma korraldusvõimaluse aasta võrra edasi.

Seetõttu tuli nüüd OK Westi liikmetel korraldada juubelijooks. Lugeses eelmisel kevadel Kristi Vahemaa artiklit Eesti Päevalehes (14. aprill 2008), selgus, et Jüriöö juubelijooksu korraldajate mõtted keerlevad suurema ürituse ümber. Uurinud selle väite paikapidavust EOList, sain teada, et üllatuste ja

Algus lk 15

suurejoonelisuse osas on meile jäetud vabad käed ning nemad meile midagi ette ei kirjuta.

Raske on nii suure traditsiooniga võistlusel midagi uut välja mõelda. Kuid olles IT valdkonnaga igapäevaselt kokkupuutuv inimene, tekkis mõtte teha võistlusest internetiülekanne. Ja kuna Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis on internetiühendus olemas, siis mõnesaja meetri meile vajaliku kaabli vedamine ei tundunud ülejõu käiv.

Veidi hirmutas küll valguse vähesus öösel, kuid kuna sai hangitud veidi kallim veebikaamera mudel, mis suudab hämaras paremat pilti toota, siis tundus, et nii lootusetu see plaan polegi. Veel polnud me kindlad OK West kodulehe serveri koormustaluvuses, seetõttu kasutasime Elioni videostreemi jagamise serverit, nii polnud ohtu meie klubi kodulehe ülekoormuseks.

Mõnede võistlejate arvates oleks võinud internetiülekanne juba varem reklaamida, kuid seda ei saanud teha, sest veebikaamera kättesaamine ning internetiühenduse testimine võttis aega. Õnneks on klubis olemas ka igapäevaselt videofilme tegev inimene – Rein Kiisler, kes koos minu töökaaslase Karel Kägoga moodustasid nii metsast kui ka võistluskeskusest pilti tootva meeskonna. Ja nii see lõpuks teoks sai.

Lõpptulemus oli isegi meie jaoks üllatav. Kella 22-23 vahel oli suurim vaatajaskond, mis küündis 324 külastajani. Üheaegseid vaatajaid oli maksimaalselt 85.

Kui siis võistluspäev lõpuks kätte jõudis ning võistlejad rongkäigus 50. Jüriööjooksu avamisele marssisid, olid korraldajatel OK Westi liikmetel käed-jalad veel tööd täis. Vaja oli süüdata võistluskeskust valgustavad puupakud, suhelda hilisemate mandaatitulistajatega, paigaldada esimese vahetuse võistluskaardid, oodata metsast kontrolljooksjaid, leida üles starter, kooskõlastada teadustajaga olulisim võistlusinfo ja veel palju muid pisiasju, millest mul võistlejana aimugi polnud ning mille tegelikku olulisust on raske hinnata.

Loomulikult oli eelmainitu vaid jäämäe veepealne osa. Kõik, mis toimus enne võistluspäeva, oli kirjeldamatult mahukam. Eks võistluse korraldamise kogemusega inimesed teavad, kui paljudele eri asjadele tuleb tähelepanu pöörata, et üks võistlus kulgeks sujuvalt ja tõrgeteta.

Alustasime võistluse ettevalmistamist maastiku kaardistamisega, et suurendada orienteerutavat maastikku pea kolmandiku võrra. Erinevalt 1978. aastal toimunud Jüriööjooksust ei saanud me nii head maatükki kasutada, sest aastatepikkuse Valga-Uulu maantee ehitamisega oli algne maastik poolitatud. Nii joonistas Ville Vinkel juurde veel osa kaardist, et võistluskeskus ei asuks päris kaardi servas ja võimaldaks paremini radasid planeerida. Ei tea, kas juhuse tahtel või teadlikult oli EOL saatnud meid inspekteerima 1978. aasta Jüriööjooksu võitja võistkonna ankrumehe Arvo Saali.

Edasi algasid läbirääkimised võimalike sponsoritega, projektide kirjutamine erinevatesse fondidesse ja kõik ikka selleks, et tekkinud huvitavaid ideid ka realiseerida, sest tegemist ju ikkagi juubeljooksuga.

Peab tõdema, et kurikuulus MASU annab tunda ka spordi toetamisel. Mitmed firmad, kes olid meid varasematel aastatel toetanud, polnud tänavu selleks enam suutelised. Siinkohal tänu kõigile neile, kes vaatamata raskele ajale ikkagi võistlusele oma õla alla panid ja seda korraldada aitasid.

Veel tuli sõlmida erinevaid kokkuleppeid mitmesuguste instantsidega: kus ja kuidas korraldada võistlejate parkimine, kus toitlustada

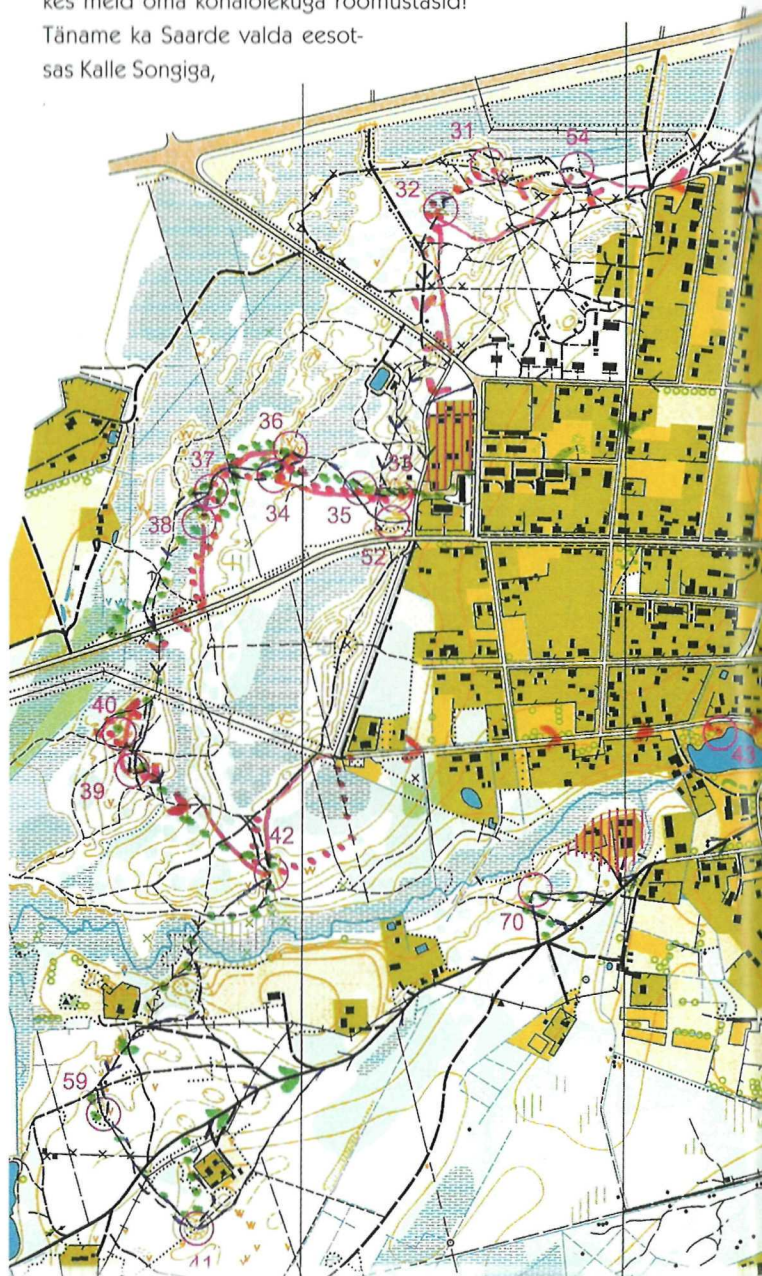
nii võistlejaid kui ka kohtunikke, kus toimub pesemine, kes, kus ja mis ajal korraldab rongkäiku, kuhu paigaldada kiirust piiravad liiklusräpid ning kõige raskem(l) – kust saada rongkäiku hobuseid?

Uskumatu, kuid ometi tõsi on see, et Saarde vallas ei olnud sel hetkel ühtki rongkäigukõlblikku hobust. Õnneks saime Ilme Palu tubli ja viljaka töö tulemusel ikka õigeks ajaks kaks toredat looma Tahkuranna vallast kohale transporditud.

Olgu veel lisatud, et võistluse ettevalmistamine ja läbiviimine toimus klubi liikmetel nii nende isikliku kui ka tööaja arvelt. Aga nagu ütles üks meie tublidest liikmetest – hingelähedase asjaga olen valmis tegelema igal ajal ja igas olukorras –, siis nii see ka tegelikult oli. Mitte keegi ei nurisenud võetud lisakohustuste üle, isegi mitte niisuguse tüütu tegevuse juures, nagu seda on kaartide kilekottidesse toppimine ja kilekottide kinnitamine.

Mis meil nuriseda oligi: klubi liikmed on kõik oma ala (loe: orienteerumise) entusiastid, enamikul juba võistluse korraldamise kogemus olemas, rõõmsameelsed ja koostöövalmis inimesed, kellega on tänuväärset hea seltsis toimetada. Kuna ka „taevased jõud“ olid meie poolt (ilm ju lausa kisas metsa tulema), siis laabus kõik kenasti.

Veel kord suur tänu kõikidele OK Westi liikmetele, kes aitasid kaasa 50. Jüriööjooksu toimumisele ning osavõtjatele, kes meid oma kohalolekuga rõõmustasid!
Täname ka Saarde valda eesotsas Kalle Songiga,

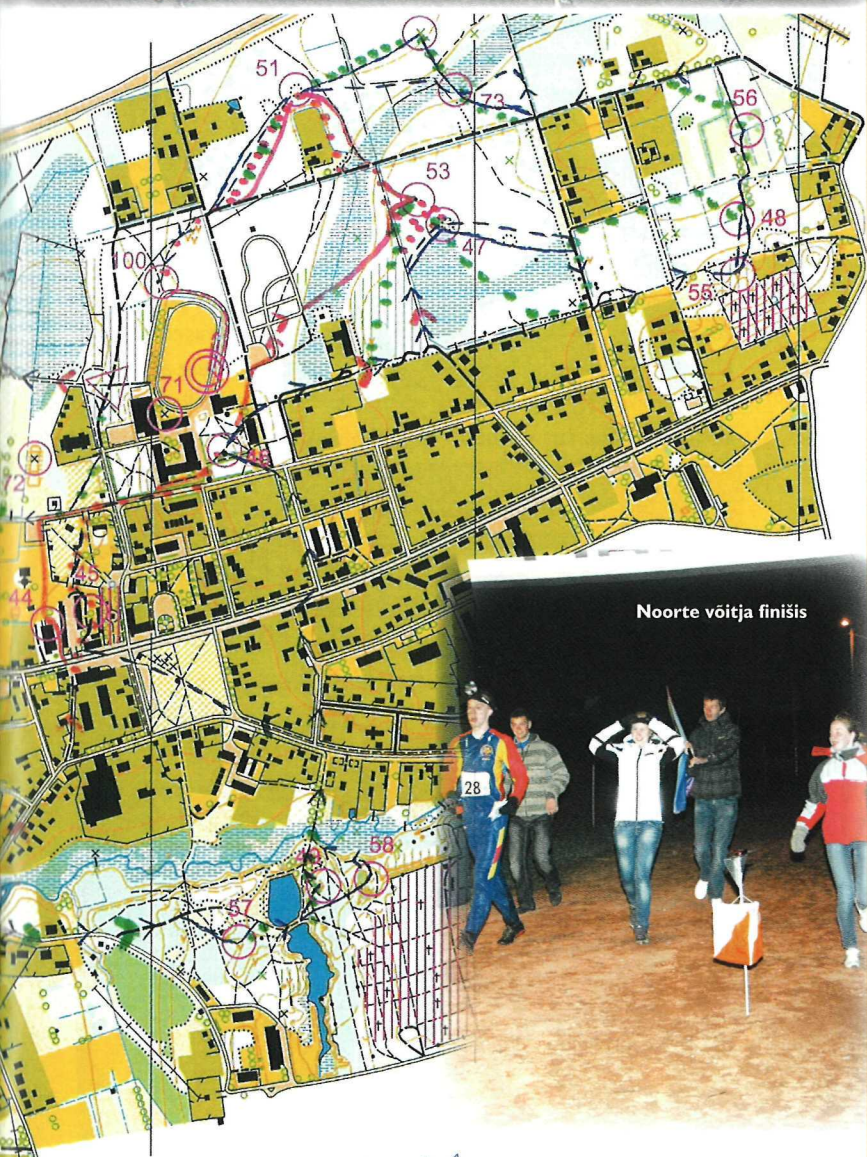

Kilingi-Nõmme gümnaasiumi direktorit Aarne Linki ja spordihoone juhatajat Taivo Tallot, kes tõesti on Pärnumaa spordisõralikuma valla ametimehed (seda oli tunda ka kõigi võistlustele eelnenud töökoosolekute ajal). Spordisõbralikuma valla tiitli pälvis Saarde vald 2007. aastal Pärnumaa sportlaste aastalõpu üritusel.

Kripeldama jäi küll üks okkakene ja mitte päkka. Nimelt ootasime juubelijooksule küll uhkemat osavõtjate arvu. Sel aastal läks aga nii, et samal ajal toimus teisigi huvitavaid üritusi ning mõnedel sportlastel jäi seetõttu juubelijooks jooksmata. Tühja kah, kes osalesid, said ehk taaskord suurepärase öise elamuse ning meie tegime kõik endast oleneva, et see elamus tõesti meelde jääks.

Start

Noorte võitja finišis

— Henry Olde I vahetus
 ..... Siiri Rist II vahetus
 ..... Kristjan Pahk III v.
 — Katri Vinkel IV v.
 - - - Hendri Parrol IV v.

NOORTE kommentaarid

HENRY OLDE: Start oli hea, sain kõige kiiremini K-punkti.

1-52: Staadionilt kruusasele teele, väike lõik läbi pargi, pikk kruusatee, läbi metsatuka teele ja orvandist üles.

2-36: Otse läbi metsa kuni teeni ja sealt üles auguni.

3-37: Suund peale ja otse punkti.

4-39: Läbi soo teeni, teeristist otse, üle kraavi, jõudsin rivi keskele tagasi, mööda teed, üle kungaste teeristini ja sealt oli punkt näha.

5-42: Mööda teed teeristini, põige läbi metsanurga ja punkt käes.

6-59: Teele, üle silla, lasksin 3 meest mööda, kes jooksid õigest rajaotsast mööda ja jäid tihnikusse kinni, mina läksin mööda õiget rada otse punkti.

7-41: Suund peal, jõudsin üksi punkti, kedagi polnud ees ega taga.

8-70: Mööda krundi äärt läbi metsa teeni, mööda teed, teeristist metsa ja otse punkti.

9-57: Läbi soo teele, mööda teid punkti, punkti lähedal olid 2 meest natukene kõrvale kaldunud.

10-58: Jooksin üle paisu, üritasin otse punkti joosta, kohtasin mitut eksinud meest.

11-46: Teele üle silla (tuli kustu) asfaldile, mööda tänavaid vaatepunkti, kus võistkonnakaaslased ergutasid.

12-47: Maja nurka sealt mööda teed kuni sihini, mööda sihti soo lõpuni, mööda soo äärt punkti.

13-55: Otse teele, mööda kruusa kuni väikse rajani, edasi kuni radade ristini, sealt punkt juba paistis (keegi tuli surnuaiast).

14-56: Üle heinamaa, läbi heki, sealt kraavi nurka, punkt oli kehvasti näha.

15-50: Surusin otse teele, mööda teed teeristi, sealt otse tihniku nurka (mingi punkt seal oli), minu punkt oli kaugelt näha.

16-51: Suunaga otse üle kraavi ja üle raja, sealt punkt juba helkis.

17-100: Jooksin otse teeni ja sealt mööda rada viimasesse punkti.

SIIRI RIST: Üldiselt oli rajal jooksmisega väheke jama. Esimene pool rajast polnud eriti jõudu. Noorte võistkondadest sain teate neljandana. Metsas nägin noortest ainult Laurat (Võru). Imestus oli lõpus päris suur, et me esimeseks olime tõusnud.

Rada oli hea ja mets hästi joostav. Ei olnud raske.

KRISTJAN PAHK: Tegin mitu päris suurt viga, ei kontrollinud suunda. Muidu oli rada kiire.

KATRI VINKEL: Kiire rada, kiire jooks, lõpetasin noortest esimesena.

HENDRI PARROL: Jäin oma jooksuga igati rahule.

KOOLINOORTE MM HISPAANIAS

ESIMENE RAHVUSVAHELISE KOOLISPORDI LIIDU (ISF) ORIENTEERUMIS-
JOOKSU MM TOIMUS 1989. AASTAL ROOTSIS JA SELLEST AJAST ALATES
TOIMUVAD NEED REEGLINA IGA KAHE AASTA TAGANT.

Nikolai Järveoja ja Kristjan Pahn

Alates 1991. aastast, kui võistlus toimus Soomes, on esindatud ka Eesti koolinoored. Eesti Koolispordi Liit koos orienteerumisklubiga Põlva Kobras korraldas nimetatud tiitlivõistluse 1995. aastal Eestis, Põlvas. Kui 14 aastat tagasi osales 11 riiki, siis nüüd on osalevate riikide arv kasvanud üle kahekümne.

Eesti koolid on osalenud veel 1993.a. Belgias, 1995.a. Põlvas, 1997.a Itaalias, 1998.a. Lätis, 2000. a. Iisraelis, 2004.a. Belgias, 2006.a. Slovakkias, 2008.a. Šotimaal.

Kahekordseks maailmameistriks on tulnud Monika Järveoja (1993.a. ja 1995.a.), üks kord Margus Plakso (1991.a.) ja Markus Puusepp (2000.a.) Medaliteni on jõudnud veel paljud noored ning lisaks on saadud võistkondlikke medaleid.

13. maailmameistrivõistlused toimusid tänavu 14.-20. aprillini Hispaanias, Madridi lähedal Alcalá de Henareses. Kohal oli maailma koolinoorte paremik.

Sel aastal esindasid Eestit nooremate poiste (sünniaastad 1994-1995) vanusegrupis Põlva Ühisgümnaasiumi võistkond ja vanemaid tüdrukuid (1992-1993) Värskas Gümnaasium. Vanemate tüdrukute Eesti koondis oli komplekteeritud Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi õpilastest.

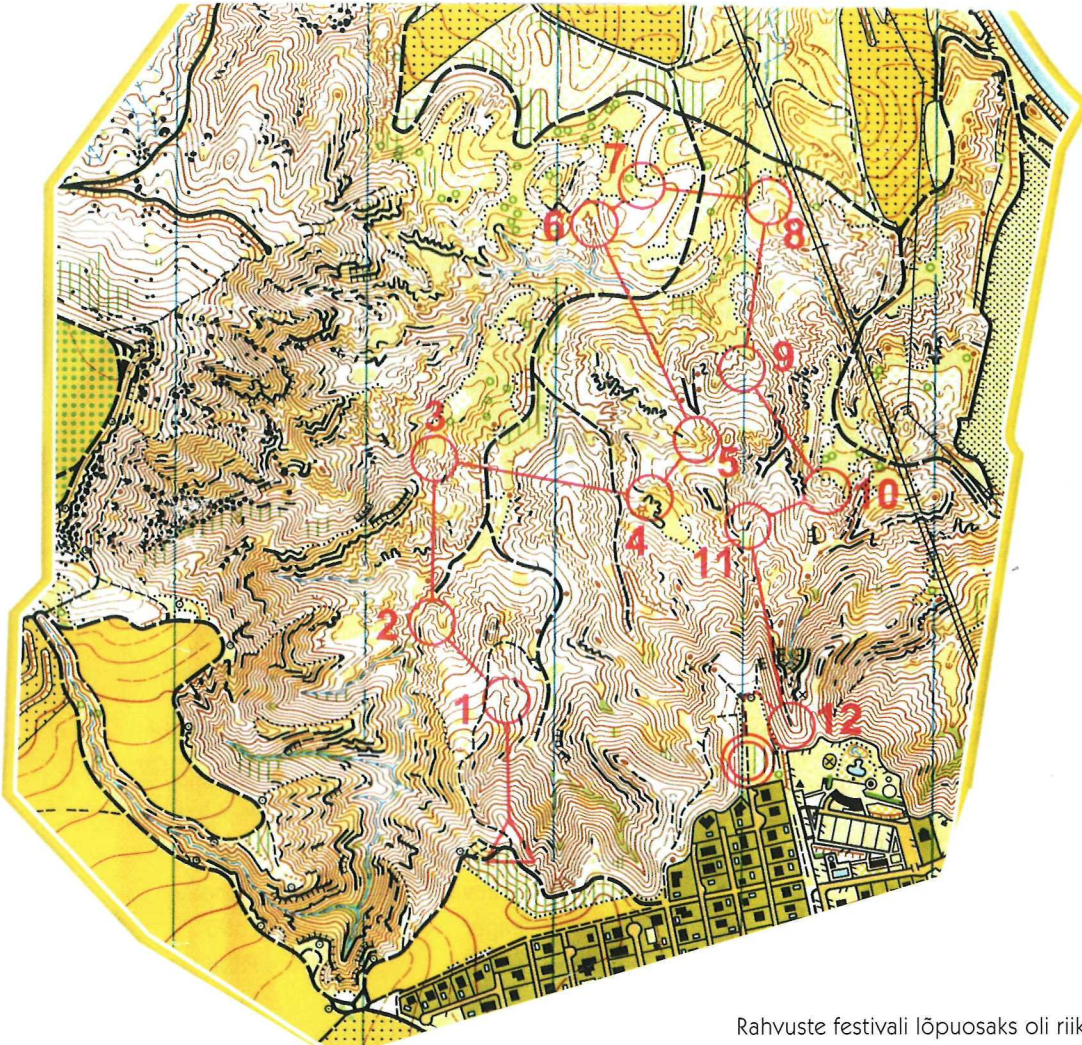
Saabumispäeval alustasid eestlased treeningut Alcalá „Los Cerros“ looduspargi maastikul. Rada läbiti maastikuga tutvudes mõõduka sõrgiga, et valmistuda tavaraja võistluseks. Sama päeva õhtupoolikul toimus koolinoorte MMi avatseremoonia, mis algas paraadiga linna peatänavalt Cervantese (Hispaania kuulsam kirjanik) väljakule, kus peeti pidulikke kõnesid ning heisati ISF lipp.

Võistluste avapäeval jagati välja tavaraja medalid. Meie edukaimad olid **Kaisa Raudkepp** Värskas Gümnaasiumist ning **Oliver Jõgeva** Põlva Ühisgümnaasiumist, kes saavutasid mõlemad 9. koha. **Priit Võsupärg** (Põlva ÜG) saavutas kiiduväärse 11. koha.

Lõögastavaks puhkuseks kujunes õhtupoolikul Alcalá de Henaresse kultuuriväärtustega tutvumine. Puhkust jätkus ka järgmisele päevale. Küllastati Hispaania pealinna Madridi ja tutvuti kuulsate arhitektide ja kunstnike töödega. Avanes võimalus külastada ka Real Madridi kodustaadioni, kus veenduti jalgpalliväljaku muru filigraansuses ja ehtsuses.

Lisaks tavarajale kuulus koolinoorte koondiste põhivõistluste hulka mõõduvõtt lühirajal. Sedakorda olid tulemused veelgi paremad, kuigi medal jäi saavutamata. Kaisa oma 5. kohaga pääses autasustamisele, Priidule 8. koht, Oliverile 14. koht ja Daisy Kudrele (Värskas G) 15.

	MH2SL	2.5 km	195
▷		↗ ↘	
1	55	↗	└
2	69	↘	
3	71		
4	33		^
5	53	)	┆
6	74	→	
7	77	↘	○
8	79	↘	
9	81		
10	59		
11	42	→	└
12	200	↗	└
		○ --- 175 m --- > ○	

koht. Koondiste konkurentsis jäi paremaks tulemuseks Siiri Risti (Kilingi-Nõmme G) 33. koht.

Nii tavaraja kui ka lühiraja maastik oli sama ja füüsiliselt väga raske. Lõpusirge moodustas ligi 100 m pikkune tõus mööda järsakuserva, millele eelnes veel ligi poolekilomeetrine mäkketõus. Mõnedki võistlejad olid sunnitud finišisse jõudmiseks kasutama oma nelja jäset.

Teise võistluspäeva lõpetas üritus nimega „rahvuste festival“. Selle käigus tutvustasid kõik osalevad noored oma riiki ja kombeid. Eestlased said võistlejatele tuntuks Kalevi komide ja imeilusa loodusega.

Rahvuste festivali lõpuosaks oli riiki tutvustav etteaste, mille käigus mängiti ka eestlaste rahvumängu „Lähme rukist lõikama“.

Koolinoorte MMI unustamatuks sündmuseks kujunes viimasel võistluspäeval toimunud sõprusteatevõistlus. Kolm eri rahvusest noort moodustasid võistkonna, kelle ülesandeks oli võistkonnasiseselt jõuda kokkuleppele punktide läbimises. Võistluse idee oli eri rahvusi omavahel lähendada. Selle tõestamiseks leidis võistlusjuhendis ka punkt, mille kohaselt lõpetasid võistlejad võistluse käsikäes.

Sõprusteate maastik oli eelnenud võistlusmaastikuga võrreldes väga raske. Tegemist oli savanni meenutava spordikeskusega, millele omaseid mägesid Eestis ei leidu. Võistlus toimus keskpäeval, kui õhutemperatuur oli varjus ligi 25°C. Jahutust pakkus kohustuslik jõe läbimine enne viimast punkti.

Võistkondlikus arvestuses liideti mõlemal päeval kolme parema võistleja tulemused. Poiste nooremas grupis võitis Lätit esindanud Salduse kool, Põlva ÜG sai 13 kooli konkurentsis 7. koha. Väraska Gümnaasium tüdrukute vanemas grupis sai 18 kooli seas 12. koha. Võitis Eksjö Gümnaasium Rootsis. Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi noortele kuulus 10. koht 12 riigi koondiste arvestuses. Võitis Rootsi, Läti ja Inglismaa koondise ees.

Võistluste organisatoorse külje üldmulje oli vägagi meeldiv. Elati ja söödi lukshotellides. Viimastel päevadel ilmutas ennast ka kauaoodatud päike ning õhutemperatuur oli 20°C, erinevalt esimeste päevade 8 soojakraadist ja rahesajust.

Kahe aasta pärast toimub MM Itaalias.

SUVINE

VÕISTLUSKALENDER

JUUNI

1	Tallinna Sprint	<i>Ihasalu</i>	13	Jukola	<i>Mikkeli, Soome</i>
2	Põlva teisipäevaku IX etapp	<i>Veskimõisa</i>	16	Põlva teisipäevaku XI etapp	<i>Akste</i>
	Tallinna teisipäevak	<i>Trummi</i>		Tallinna teisipäevak	<i>Tähetorn</i>
	Järvamaa teisipäevak	<i>Nõmmeküla</i>		Järvamaa teisipäevak	<i>Mägede küla</i>
	Võru päevak	<i>Lätis Ziles, Aluksne raj.</i>		EOL noortelaager	<i>Põlva</i>
3	Läänemaa kolmapäevak	<i>Tuksi</i>	17	EOL noortelaager	<i>Põlva</i>
	Tallinna MV, lühirada	<i>Kõrvemaa</i>	18	Pärnumaa neljapäevak	<i>Jõulumäe</i>
	Otepää kolmapäevak	<i>Päidla palu</i>		Tartu neljapäevak	<i>Prangli</i>
	Lääne-Virumaa kolmapäevak	<i>Rutja</i>		Ida-Viru neljapäevak	<i>Voka</i>
4	Pärnumaa neljapäevak	<i>Tammiste</i>		Tallinna neljapäevak	<i>Männiku</i>
	NOC	<i>Salo</i>		EOL noortelaager	<i>Põlva</i>
	Tartu neljapäevak	<i>Viisjaagu</i>	19	EOL noortelaager	<i>Põlva</i>
	Tallinna neljapäevak	<i>Linnamäe</i>	20	Üks-ühele võistlus	<i>Nelijärve</i>
5	NOC	<i>Salo</i>	21	NewBalance 100 KP jooks 2009	<i>Mägede küla</i>
6	XXXVI Suvejooks	<i>Pannjärve</i>	22	RO EM ja juunioride MM	<i>Kopenhagen, Taani</i>
	NOC	<i>Salo</i>	23	RO EM ja juunioride MM	<i>Kopenhagen, Taani</i>
7	XXXVI Suvejooks	<i>Pannjärve</i>	24	RO EM ja juunioride MM	<i>Kopenhagen, Taani</i>
	NOC	<i>Salo</i>	25	Pärnumaa neljapäevak	<i>Suitsuküla</i>
8	Tallinna Sprint	<i>Keila-Joa</i>		Tallinna neljapäevak	<i>Sõitme</i>
	NOC	<i>Salo</i>		RO EM ja juunioride MM	<i>Kopenhagen, Taani</i>
9	Põlva teisipäevaku X etapp	<i>Piigaste</i>	26	XXXI Ilvesteade	<i>Perajärve</i>
	World Cup	<i>Salo, Soome</i>		World Cup	<i>Fossum, Norra</i>
	NOC	<i>Salo</i>		RO EM ja juunioride MM	<i>Kopenhagen, Taani</i>
	Tallinna teisipäevak	<i>Vääna Jõesuu</i>	27	Eesti linnade 40. suvemängud	<i>Jõgeva</i>
10	Harjumaa MV teade	<i>Padise</i>		Swedbank Xdream II osavõistlus	<i>Väätsa</i>
	Läänemaa kolmapäevak	<i>Kullamaa</i>		Eesti valdade XVII suvemängud	<i>Keava</i>
	Rapla päevak	<i>Vardi</i>		RO EM ja juunioride MM	<i>Kopenhagen, Taani</i>
	Lääne-Virumaa kolmapäevak	<i>Pariisi Puhkeküla</i>		XXXI Ilvesteade	<i>Perajärve</i>
	Valga-Karula kolmapäevak	<i>Karula 2 – Jaaskapalu</i>		World Cup	<i>Fossum, Norra</i>
	World Cup	<i>Salo, Soome</i>	28	RO EM ja juunioride MM	<i>Kopenhagen, Taani</i>
11	Tartu neljapäevak	<i>Kirikuküla</i>		XXXI Ilvesteade	<i>Perajärve</i>
	Tallinna neljapäevak	<i>Soodajärve</i>	30	Põlva teisipäevaku XII etapp	<i>Palojärve</i>
				Tallinna teisipäevak	<i>Järveotsa</i>

JUULI

2	EYOC Pärnumaa neljapäevak Tartu neljapäevak Tallinna neljapäevak	<i>Kopaonik, Serbia Raeküla Reola Paldiski</i>	16	Pärnumaa neljapäevak Tallinna neljapäevak World Games	<i>Rannametsa Rõõsa Kaohsiung</i>
3	EYOC	<i>Kopaonik, Serbia</i>	17	World Games	<i>Kaohsiung</i>
4	EYOC	<i>Kopaonik, Serbia</i>	18	Kõrvemaa Rogain 2009 World Games	<i>Aegviidu Kaohsiung</i>
5	JWOC EYOC	<i>Trentino, Itaalia Kopaonik, Serbia</i>	19	World Games	<i>Kaohsiung</i>
6	JWOC	<i>Trentino, Itaalia</i>	21	Tallinna teispäevak	<i>Kõrvemaa</i>
7	Põlva teispäevaku XIII etapp JWOCT	<i>Uniküla Trentino, Itaalia</i>	23	Pärnumaa neljapäevak Tallinna neljapäevak	<i>Tõstamaa Vardi</i>
8	JWOC	<i>Trentino, Itaalia</i>	25	Peraküla 2009	<i>Peraküla</i>
9	Pärnumaa neljapäevak Tallinna neljapäevak JWOC	<i>Metsaküla Aegviidu Trentino, Itaalia</i>	26	Swedbank Xdream III osavõistlus Peraküla 2009	<i>Elva Peraküla</i>
10	JWOC	<i>Trentino, Itaalia</i>	28	Tallinna teispäevak	<i>Nelijärve</i>
11	VII Klubide karikas JWOC	<i>Kõrvemaa Venemägi Trentino, Itaalia</i>	29	Rapla Sprint Valga-Karula kolmapäevak	<i>Öökulli Valga 3 – Jaanikese</i>
12	VII Klubide karikas	<i>Kõrvemaa Venemägi</i>	30	Pärnumaa neljapäevak Tallinna neljapäevak Tartu neljapäevak Ida-Viru neljapäevak	<i>Võiste Venemäe Illipalu Ongassaare</i>

AUGUST

1	EMV sprint EMV öine	<i>Põlva Saarijärve</i>	17	Tallinna Sprint	<i>Kodasoo</i>
5	Rapla päevak Lääne-Virumaa kolmapäevak	<i>Saunaküla Rakvere</i>	18	Põlva teispäevaku XV etapp OJ MM	<i>Karaski Miskolc, Ungari</i>
6	Pärnumaa neljapäevak Tallinna neljapäevak Tartu neljapäevak	<i>Kolga-Veski Mustla-Nõmme Tuigo</i>	19	OJ MM	<i>Miskolc</i>
7	XXI Koprakarikas	<i>Leevi</i>	20	Pärnumaa neljapäevak Tartu neljapäevak Tallinna neljapäevak	<i>Tammiste Vooremäe Padise</i>
8	XXI Koprakarikas	<i>Leevi</i>	21	OJ MM	<i>Miskolc</i>
9	RO MM XXI Koprakarikas	<i>Ben Shemen, Iisrael Leevi</i>	22	Paluküla maraton OJ MM	<i>Miskolc Lalli-Paluküla</i>
10	RO MM	<i>Ben Shemen, Iisrael</i>	23	OJ MM	<i>Miskolc</i>
11	Tallinna teispäevak Järvamaa teispäevak Põlva teispäevaku XIV etapp RO MM	<i>Männiku Paluküla Saarijärve Ben Shemen, Iisrael</i>	24	Tallinna Sprint	<i>Vääna-Jõesuu</i>
12	Läänemaa kolmapäevak Lääne-Virumaa kolmapäevak RO MM	<i>Roosta Lossijärve Ben Shemen, Iisrael</i>	25	Põlva teispäevaku XVI etapp Järvamaa teispäevak	<i>Leevi Jäneda</i>
13	Tallinna neljapäevak Pärnumaa neljapäevak Ida-Viru neljapäevak Tartu neljapäevak RO MM	<i>Kodasoo Valgerand Kohtla-Nõmme Udernaalu Ben Shemen</i>	26	Tallinna Kompassi öine sprint Valga-Karula kolmapäevak Läänemaa kolmapäevak Lääne-Virumaa kolmapäevak	<i>Merivälja Karula 3 – Hundi Kuliste Soomukse</i>
14	RO MM	<i>Ben Shemen</i>	27	Tallinna neljapäevak Pärnumaa neljapäevak Võru päevak Tartu neljapäevak	<i>Türisalu Jõulumäe Lätis Kalnezers, Balvi raj Vitipalu</i>
15	RO MM	<i>Ben Shemen</i>	29	EMV tavarada	<i>Vastseliina</i>
			30	EMV noored/veteranid teade	<i>Vastseliina</i>

Eraldi jalgsi

IGA LIIGE LÄBIB ERINEVA
RINGI. RINGI LÖPUS
MÄRKIDA KP4 (31)

1:10000

1cm = 100meetrit

h 2,5m

VÕISTKOND

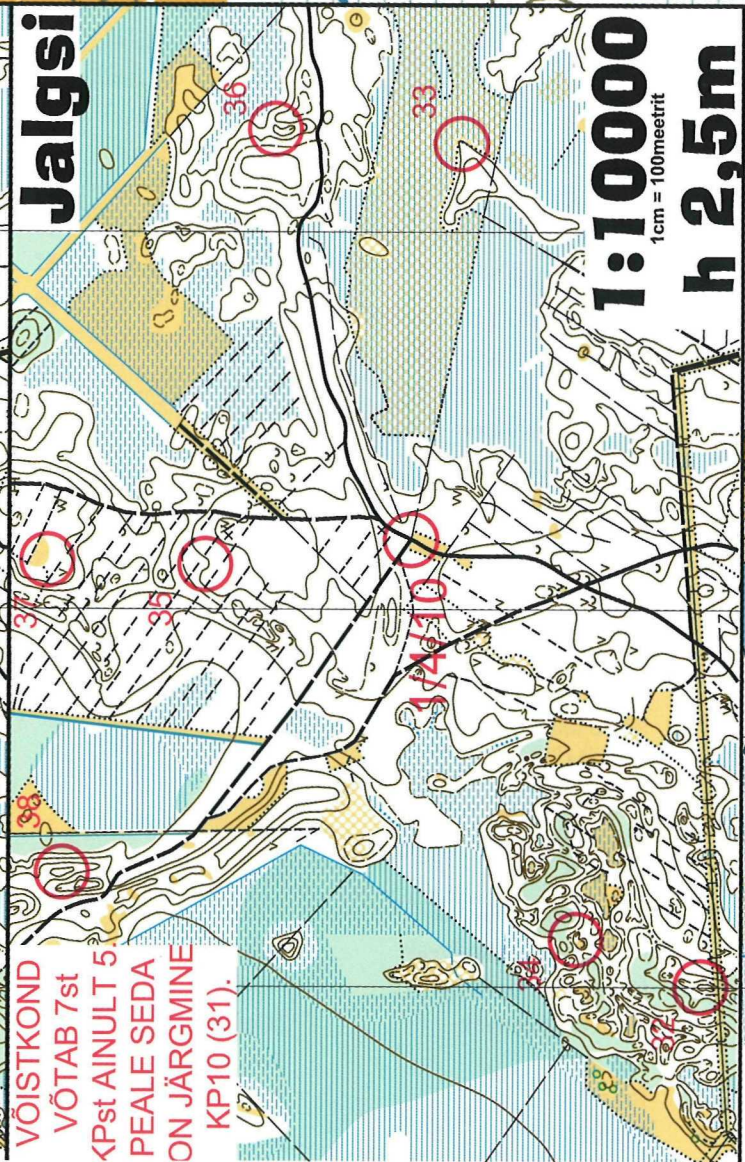
VÕTAB 7st

KPst AINULT 5.

PEALE SEDA

ON JÄRGMINE

KP10 (31).

Jalgsi

1:10000

1cm = 100meetrit

h 2,5m

Jalgsi

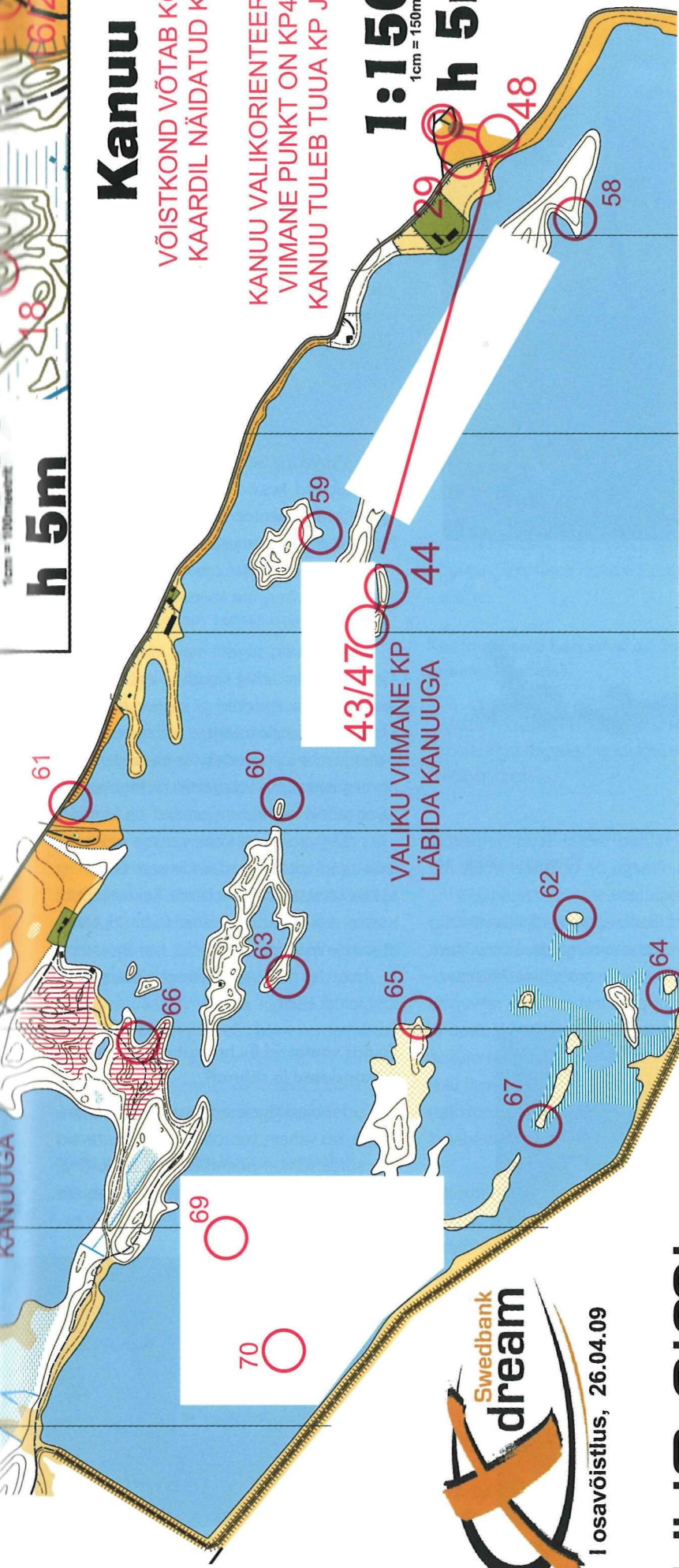
h 5m

Kanuu

VÖISTKOND VÕTAB KÕIK
KAARDIL NÄIDATUD KPd.

KANUU VALIKORIENTEERUMISE
VIIMANE PUNKT ON KP43 (71);
KANUU TULEB TUUA KP JUURDE

1:15000
1cm = 150meetrit
h 5m

43/47
VALIKU VIIMANE KP
LÄBIDA KANUUGA

I osavõistlus, 26.04.09

UUS NIMI,

traditsiooniline võitja

NIMEMUUTUSE LÄBI TEINUD SEIKLUSSPOR-
DISARI SWEDBANK XDREAM ALUSTAS UUT
HOOAEGA 26. APRILLIL ARDU LÄHISTEL
LÕUNA-KÕRVEMAA METSADES. SARJA
KUUENDA HOOAJA ESIMESE OSAVÕISTLUSE
STARDIJOONELE ASUS 274 VÖISTKONDA
822 OSALEJAGA, MIS TEGI SELLEST
SARJA AJALOO SUURIMA VÖISTLUSE.
KORRALDAJATELE TEADAOLEVALT EI
TOIMU MAAILMAS SUUREMA OSAVÖTJATE
ARVUGA SEIKLUSSPORDIVÖISTLUSI.

Tõnis Erm

Seekordse võistluse rada sisaldas väga palju mitmekülgseid orien-
teerumisülesandeid. Nende täpne läbimine nõudis võistlejateilt mak-
simaalset keskendumist. Näiteks pidid võistkonna liikmed hargnema
esimese jooksuetapi läbimiseks; otsima üles punktid „valge“ kaardi
abil; leidma rattaralli legendi abil kontrollpunktide asukohtad kaardilt;
lahendama valikoriienteerumised, kus võis jätta kindla arvu punkte
võtmata; läbima Voose oosi legendaarsed tihnikud Rogaini kaarti
kasutades ning optimeerima kanuuga valikoriienteerumise tormisel
veekogul.

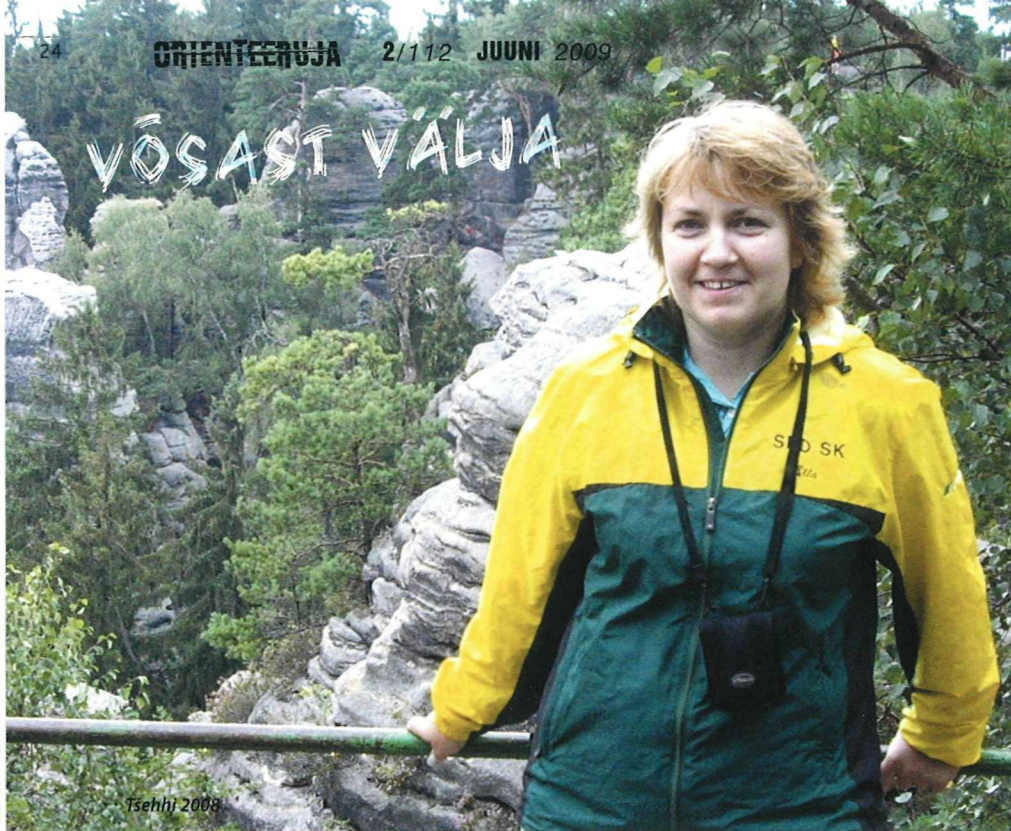
Õiged taktikalised otsused orienteerumisesannetel võimaldasid
saavutada olulise ajavõidu ja sellest tulenevalt muutus võistkondade
paremusjärjestus võistluse keskel pidevalt. Metsik maastik jooksu- ja
rattaetapil pani kõvasti proovile ka füüsilised võimed, kuna mõlemal
etapil tuli kilomeetrite jooksul läbi murda tihnikust ja tuulemurrust.
Kõige rängemaks katsumuseks osutus siiski puhangutena kuni 18m/s
ulatunud tuul, mis tõstis Paunküla veehoidlale suured lained ja sundis

kanuuetappi läbivaid võistkondi valima sõidujoont mööda saarte varjulisi
külg. Üks kanuu uppis, võistkonna aitased korraldajad kaldale.

Eliittraja 104 võistkonna konkurentsis algas võistlus halvasti sarja
ajaloos kõige rohkem võite saavutanud võistkonnale ISC Adventure
Team, kes ekslikku otsuse tõttu jäi esimese, liikmete hargnemist nõudnud
jooksuetapi lõpus liidrist, Team Vaude, 20 minutit tahapoole. Järgnenud
rattaetapil tõusis liidriks Salomon Team, aga teisel jooksuetapil moodus
Team Vaude uuesti konkurendist. Salomon ründas uuesti rattaetapil
ja jõudis rattaraja lõppu napi paremusega Team Vaude ees. Liidreid
jäilitasid Nike ACG ja ISC Adventure Team 2,5 minuti kaugusel ning
Areal Team 7 minutit tagapool.

Tormisel Paunküla veehoidlal toimunud kanuuetapil tõusis ISC
Adventure Team liidriks ja võitis lõpuks selge ülekaaluga. Kindlakäelist
kanu sõitu näitas ka Areal Team, tõeses viiendalt kohalt üllatuslikult
teiseks, kuid pidi siiski Paunküla veehoidla saarel toimunud kolmandal
jooksuetapil eksimise tõttu poodiumikoha loovutama. Teise koha napsas
lõpuks Salomon Team napi eduga Team Vaude ees.

VÕSAST VÄLJA

Tsehhi 2008

Ella Šved

Milline on Sinu tavaline tööpäev?

Tööpäevad võivad väga erinevad olla. Erinevad klassid, erinevad inimesed. Milles seisneb matemaatikaõpetaja töö, seda kujutab ette vast igapäev, kes on koolipingis istunud. Tööpäeva pikkus sõltub nädalapäevast: näiteks kõige pikem päev on esmaspäev, siis olen ma tööl kella 9st hommikul poole kaheksani õhtul. On päevi, kui tunnid on ainult lõunani, kuid näiteks neljapäeval algab minu tööpäev kell üks päeval, seevastu kestab ööni.

Sina ja orienteerumine?

Orienteerumisega alustasin ammu, 10. eluaastast. Kooli tuli treener (Niina Karnit) ja kutsus suusatrenni (!). Otsustasin proovida. Enne seda olin proovinud mitut spordiala, kuid mõne aja möödudes hakkasid nad kõik ära tüütama ja jätsin asjad sinnapaika. Arvatavasti, kui oleks kutsutud orienteerumistrenni, mitte suusatama, siis poleks ma läinudki, kuna lihtsalt ei teadnud, mis see on. Orienteerumine hakkas mulle meeldima,

kordagi ei tulnud mõtet seda harrastust maha jätta. Praegu on orienteerumine mu elu lahutamatu osa.

Millised konkreetsed võistlused olid kõige esimesed, ma ei mäleta, kuid sügava mulje jättis esimene osalemine Tallinna neljapäevakul: palju inimesi, lausa rahvapeo tunne! Tippспортlane ma kohe kindlasti ei ole, tulemus ei ole minu jaoks väga oluline (kuigi ei saa öelda, et mul oleks täiesti ükskõik, millise koha ma saavutan). Rahul olen siis, kui läbin raja ilma vigadeta. Meeldivad tehniliselt rasked rajad.

Praegu tegelen palju organisatoorse tööga klubis, teen kõike natukene: korraldan võistlusi ja treeninguid (meie klubis on kaks treeningrühma – algajatele ja edasijõudnutele, klubis töötab kaks treenerit), võistlustele sõite. Olen ka EOL juhatuse liige. Pidevalt tunnen ajapuudust – nii palju on vaja teha. Õnneks toetavad ja aitavad palju mind klubiliikmed.

Oma lastega tegelen ka: koostan nende treeningplaane, pärast võistlust arutame, milliseid vigu rajal nad tegid ja mida teha, et järgmine kord oleks parem. Klubis on palju andekaid noori eesotsas meie koondise liikmete

Nimi, võistlusklass, klubi

Ella Šved, N35, SRD spordiklubi

Sünnipäev, elukoht, perekond

2. august 1970, Tallinn. Abikaasa Sergei, pojad Aleksandr ja Vadim ning tütar Tais. On ka väike lapselaps Christopher.

Haridus, töökoht, amet

Olen lõpetanud Venemaa Riikliku Pedagoogika Ülikooli Peterburis, töötan Tallinna Täiskasvanute Gümnaasiumis matemaatikaõpetajana.

Aleks Shvedi ja Sergei Rjabõshkiniga. On ka teisi tublisid, kes on valmis tõsiselt treenima ja tahavad orienteerumises kaugele jõuda. Näiteks Alina Kramarenko ja Vadim Shved võitsid 2008. aastal oma klassi edetabeli ja kes tulevikus, me loodame, saavutavad kõrgeid kohti.

Lisaks liitusid sügisel meie klubiga Kaarel ja Liina Vesilind ning Kerda ja Kirke Timmusk, kes on väga andekad ja soovivad tõsiselt treenida. Nende tulekuga ületas eesti keelt kõnelevate inimeste arv kriitilise piiri ning praeguseks on klubi praktiliselt kahekeelne. See teebki asja huvitavamaks: on liikmeid, kes räägivad ainult vene keelt ja neid, kes vastupidiselt räägivad ainult eesti keelt ning vene keelest (veel) aru ei saa. Kuidagimoodi saame kõik asjad omavahel arutatud, otsustatud ja räägitud.

Arvan, et paari aasta pärast oskavad kõik mõlemat keelt.

Kuidas vaatavad Su harrastusele Sinu töökaaslased ja sõbrad?

Paljud sõbrad tegelevad samuti orienteerumisega, kes vähem, kes rohkem. Kõiki tuttavaid kutsume samuti orienteerumist proovima. Paljud ka teevad seda, mõne jaoks saab see

Alexiga põhikooli lõpetamisel

Christopheriga

samuti hobiks. Keegi pole veel öelnud, et talle ei meeldinud.

Sinu suurim elamus seoses orienteerumise-ga?

Väga sügava mulje jättis osalemine O-Ringenil: rajad, organisatsioon, võistluse suurejoonelisus. Väga meeldis. Kui teil ei ole veel olnud juhust O-Ringenil osaleda, tasub sinna kindlasti minna, sealt saab väga eredaid mälestusi! Tavaliselt tutvume võistlustel ka kohalike vaatamisväärtustega.

2008. aastal käisime klubiga võistlustel Tshhehis. Meeldisid väga sealsed rajad ja maastik, mis olid Eestiga võrreldes hoopis teistsugused ning seepärast oli raske ja huvitav. Esimesel päeval ei uskunud, et võiduvariant on minna mööda nõlva või ümber mäe, mis on küll kolm korda pikem, kui otseminek, aga ometi kiirem. Esimesel päeval paljud meist katkestasid võistluse, kuid olid sellegipoolest väga rahul.

Mida pead oma elu tippsaavutuseks?

Ei ole kunagi sellele mõelnud, tahaksin loota, et see on veel ees.

TALLINNA
TÖNISMÄE
REAALKOOL

Kas Sinu suveplaanidesse kuulub ka mingi kindel orienteerumisüritus, millest alati osa võtad?

Võtan osa kõigist suurematest võistlustest, mida Eestis korraldatakse. Tavaliselt plaanime aastas ka ühe välismaareisi. Välisvõistluse valikul on olulisimaks kritee-

riumiks maastik, mis peaks olema võimalikult huvitav, tehniliselt raske ja Eestiga võrreldes eriline.

Kas ja milliseid harrastusi on Sul veel lisaks orienteerumisele?

Mulle meeldib ka suusatada. Hea meelega tegelen kudumisega ja loen vabal ajal.

Kui Sinu töökohta tellida Orienteeruja, kas see leiaks lugejaid?

Milligipärast ei ole ma sellele kunagi mõelnud. Ilmselt lugejaid leiduks. Kuna minu jaoks on huvitav igasugune orienteerumisega seotud teema, on mul alati huvitav lugeda

Orienteerujat. Eriliselt põnev oleks teada saada teiste klubide kogemusi tööst lasterühmadega: kuidas ja miks lapsed rühma tulevad, kuidas on treeningrühma töö organiseeritud jne. Huvitav oleks lugeda tipptegijate edujutte, kuidas nad jõudsid oma tasemele.

Mis on praegu Eesti orienteerumisel olulisim probleem?

Tavaliselt muutub kõige olulisemaks probleemiks see, millega ei tegele. Praegu ei näe sellist probleemi, millega ei tegeletaks. Muidugi, alati võib kõike teha paremini.

Kas orienteerumine peaks saama olümpia-alaks? Kui jah, siis kas talve- ja/või suveolümpia alaks?

Tahaksin loota, et orienteerumine saab olümpiaalaks. Ei ole suurt vahet, kas selleks saab talvine või suvine ala. Kui see juhtub, siis tuleb see orienteerumisele kindlasti kasuks ja lemmikspordiala hakkab kiiremini arenema.

Küsis Maret Vaher

Maailma suusaorienteerumine

vaatab kindlalt tulevikku (1)

1990ndatel julgelt olümpiamängudele pääsemisest rääkinud ala on viimasel kümnendil takerdunud veidi oma arengus ning jäänud justkui paigale tammuma. Mitmete Euroopat kimbutanud lumevaeste talvede järel tekkis paljudel küsimus, **kas suusaorienteerumine on koguni väljasurev spordiala?**

Praegu võib tõdeda, et kindlasti mitte – Rahvusvahelisel Orienteerumislidul (IOF) on välja töötatud strateegiad pikkade traditsioonidega alale uue hingamise andmiseks. Reformidega on juba alustatud ning töö käib.

Margus Hallik

Maailma suusaorienteerumisele on kahtlemata positiivseks sammuks asjaolu, et alates 2007. aastast veab IOFis suusaorienteerumise alarühma soomlane Markku Vauhkonen. 45aastane energiline soomlane on palju aastaid töötanud rahvusvahelistes suurfirmades ja eri maades vallates muuhulgas kokku kümnet keelt. Siiaamaani aktiivselt ka ise suusa-õ võistlustel kaasa lööv mees tunneb ala läbi ja lõhki, olles ise nooruses ka mitmel korral Soome talviseks juunioride meistriks tulnud. Markku muide räägib ka eesti keelt, olles töötanud paar aastat Tallinnas ning tema isa oli Suunnistajan-lehti legendaarne ajakirjanik ja samuti suur eestlaste sõber Antero Vauhkonen.

Rääkides rahvusvaheliste võistluste korraldamisest talispordi alade puhul, ei saa me kuidagi üle ilmast ja sellest tulenevalt täpsemalt siis lumest või selle puudumisest. Maailma suusaorienteerumise juhid on seda tööka endale selgelt teadvustanud ning kaks märksõna suurvõistluste korraldamisel on edaspidi liikuda rohkem "üles" ja "põhja", ehk siis viia jõuproove läbi kõrgemal keskmäästiku tingimustes ning samas ka rohkem põhjapoolsematel aladel. Olgu näiteks toodud siin Soomes korraldatud ala maailmameistrivõistlused aastal 2005., mil riigisisese konkursil võitis põhjapoolsem piirkond – Levi. Muide, mõnikord on tulnud ette lumeprobleeme ka Kesk-Euroopas toimunud tiitlivõistlusel madalamates mägipiirkondades, kus võistlused pole kokkuvõttes küll ära jäänud, kuid kus on tulnud programme jooksvalt ümber teha või pidada võistlusi hoopis kõrgematel paiknevatel varumaastikel.

Ka rahvusvahelise võistluskalendri koostamisel toimatakse MK-etappide ja World Ranking sarja osavõistlustega sarnaselt teistele talialadele – hooaja algul võisteldakse Skandinaavias, seejärel peamiselt Kesk-

Euroopa mägipiirkondades ning aasta lõpus taas põhjapoolsematel aladel, sealhulgas ka Venemaal või Kasahstanis, kus näiteks 2008. aasta märtsis toimus MK-finaaletapid.

Tõsi, suusaorienteerumine on võrreldes enamuse teiste talialadega, kus kasutatakse tänapäeval palju kunstlume tootmist, viletsatest lumeoludest rohkem haavatav. Ei ole ju mõeldav kogu metsikul maastikul kulgevat radadevõrgustikku kunstlumega katta. Samuti on paljud meretasapinnal ja ilma kõrgete mägedeta suusaorienteerumist harrastavad riigid otseselt sõltuvas ilmastikuoludest. Heaks näiteks võib siinjuures tuua kasvõi Eesti, kus ala traditsioon on olemas, kuid talviste võistluste toimumist mõjutab ilm otseselt. Lõppenud väga heal talvel korraldati meil kokku lausa 10 suusa-õ jõuproovi, samas kui eelmisel aastal ei leidnud meil väga nigela talve tõttu aset ühtki suundsuusatamise võistlust.

Olgu siinkohal öeldud, et kogu ülaltoodud jutt lumerikkamates piirkondades võistluste korraldamisest käib siiski rahvusvaheliste jõuproovide kohta. Lumevaesemate maade suusaorienteerumise harrastajatel jääb üle loota vaid ilmataadi armulikkusele või teise variandina käia võistlemas riikides, kus on võimalik talviseid võistlusi korraldada. Meie üheks eeliseks on siinkohal asjaolu, et elame Skandinaavia riikidele sedavõrd lähedal, et näiteks nädalavahetuseks Soome võistlema sõitmine on suhteliselt lihtsalt teostatav ettevõtmine. Meie suusa-õ koondlased on seda varianti ka aastaid kasutanud. Ehkki see on veidi erandlik näide, on tallinlasest allkirjutanu jaoks olnud näiteks Soome jõuproovidel

osalemine põhjanaabrite klubi toel tihtipeale isegi mugavam ja odavam kui kasvõi kodustele Lõuna-Eesti võistlustele sõit.

Üheks lahenduseks on ka talviste võistluste korraldamine suhteliselt väikese etteteatamise ajaga just siis kui selleks on sobivad olud. Seda teed on läinud näiteks meist veel tujukamate talvedega lõunanaabrid lätlased ja leedulased.

Järgnevate aastate suurvõistluste geograafiast

Kuna Rahvusvahelisel Orienteerumisföderatsioonil on kindel plaan taas kandideerida Taliolümpiamängude programmi võtmiseks alates 2018. aastast, tegeletakse jõuliselt ala geograafia laiendamisega, ehkki kõik nõuded talviste olümpiamängude kavva lülitamiseks on juba ammu täidetud olnud (25 harrastatavat riiki kolmel kontinendil).

Üks suur samm selles suunas oli ka sel aastal Jaapanis toimunud MM-võistlused. Mitteametliku info põhjal kandideerivad järgmiseks MM-iks, mis toimub kahe aasta pärast ehk siis 2011, Rootsi ja Bulgaaria. Kuna 2011. aastal tehakse ka lõplik otsus uute alade juurde võtmise osas 2018. aasta talimängudele, on Rahvusvahelise Olümpiakomitee (ROK) ametnikel sel talvel plaanis tulla ala maailmameistrivõistlustele hindama suusaorienteerumise elujõulisust olümpiale pääsuks. Seetõttu arvatakse, et pikkade traditsioonidega suusaorienteerumismaa Rootsi suudab jätta ROK-i hindamiskomisjonile parema mulje ning osutub seetõttu valituks ka 2011. MM-i korraldajamaaks.

Sel aastal Jaapanis, Rutsus MM-võistlustel peetud IOFi suusaorienteerumiskomitee avatud miitingul osalenud allakirjutanu kuulis ka teisi ala arenguga seotud plaane.

Esialgse info põhjal soovib 2013. aastal korraldada MM-võistlusi viimastel hooaegadel maailma suusaorienteerumisel jõudsalt sisenenud Kasahstan, kes on väga tugev kandidaat sellele kohale. Ala juhtide suur soov on suusaorienteerumisse kaasata ka teisi Aasia riike, sealhulgas näiteks kindlasti Hiinat ning seetõttu on Kasahstani eelis 2013. aasta MM-i korraldaja kohale kindlasti tema asukoht ning samuti ka uudsuse asjaolu – varem pole lihtsalt seal maal suusa-olümpivõistlusi toimud, samas kui ala rohkem kui 30-aasta pikkuse MM-võistluste ajaloos on olnud palju samu korraldajariike.

Väga suur väljakutse on ka suusaorienteerumise MM-võistluste viimine Ameerika mandrile. Selge siht on korraldada 2015. aasta maailmameistrivõistlused USA-s. IOFi suusaorienteerumise alakomisjoni juht Markku Vauhkonen on ise juba külastanud Ühendriike ning plaanib lähiajal jälle minna sealseid võimalusi uurima. Allakirjutanu arvates, kes on ise kolme aasta jooksul lõõnud kaas Põhja-Ameerika suusa-olümpivõistlustel, on ettevõtmisel vägagi jumet – kohapeal on olemas suurepärased suusakeskused ulatuslike murdmaaradade võrgustikuga, millest mitmed on juba praegugi kaetud täies ulatuses orienteerumiskaartidega ning ka lumeolud on seal väga stabiilsed ja head.

Hetkel on ainult lahtine veel küsimus, kas korraldada suurvõistlusi mõnel idaranniku lumerikkal alal või hoopis California mägiäärkonnas. Peamise kandidaadina nähakse praegu siiski 1932 ja 1980 taliolümpiamänge võõrustanud New Yorgi osariigis Adirondackide mäestik asuvat Lake Placidit, kus allakirjutanu on kahel korral New Yorgi osariigi talimängude "Empire State Games" raames suusaorienteerumise võistlustel osalenud.

Huvitava negatiivse faktorina märgiti California kahjuks ära asjaolu, et sealsetes metsades tekib suurte puude ümber talve teiseks pooleks suured lehtrid, mis meetrite paksuses lumes võivad üsna sügavateks osutada ning seetõttu ka kokkuvõttes ohtlikud olla. "Tree Well", mis

eesti keeles vabas tõlkes võiks ehk olla "puud ümbritse kaev", tekib nii – piirkondades, kus talve jooksul sajab maha väga palju lund, jääb okaspuude ümber tihedate okste alla õhu tühimikud, kuhu halva õnne korral kukkudes on peaaegu võimatu ise välja ronida. Oma osa lehtri tekkimisele lisab veel ka sooja päikese käes tumedatelt puudelt allasulav lumi. Mägedes, kus lumekate võib kohati ulatuda üle 10-meetri, on ka need lehtrid osutud pea sama sügavateks. Hukkunute seas on lisaks suusatajatele ja matkajatele olnud ka lumesaaniga sõitjaid, mis näitab et need lehtrid ei pruugi olla mitte väikesed. Sinna kaevu kukkumisega kaasnevad vigastused, mis tihti leiavad aset just pea ees, raskendavad ka oluliselt väljaronimist.

Programmiliistest uuendustest

Lisaks sprindile ja ühisstartidele, mis suusaorienteerumises üsna hästi juurdunud on, katsetatakse järgmise aasta MK-sarjas ka hoopis uusi alasid. Olgu siinkohal öeldud, et ühisstartid on suusa-olümpivõistluste programmis juba üle 10 aasta olnud oma väga kindel koht. Kui tiitlivõistlustel (MM ja EM) on üks ühisstartist võistlus olnud kavas alates 2004. aastast (enamasti tavarada, kuigi vahel ka keskdistsants), siis MK-sarjas on "Ühe-mehe-teadet" sõidetud juba 1997. aastast alates.

Täiesti uuteks distsipliinideks on aga "Ultra-long distance" ehk eesti keeles lihtsalt maraton. Esmakordselt sõidetakse see rohkem kui kahe ja poole tunnise võitjaajaga distants MK-sarja teise ringi avaetapina Bulgaarias 2010. aasta veebruari algul.

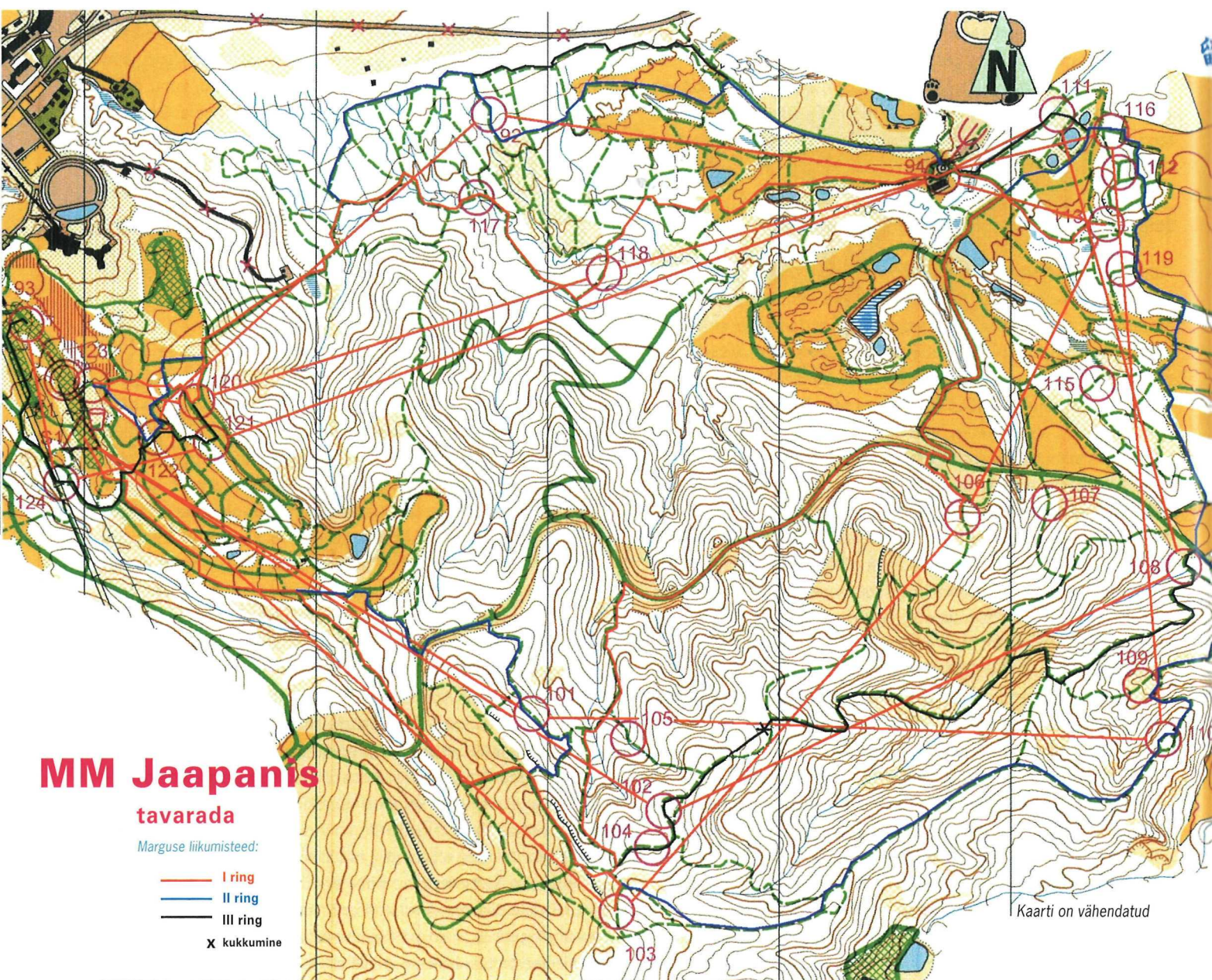
Teine uuendus on sprinditeate kaasamine MK-programmi, mida maailma suusa-olümpivõistlustel on juba mitmel viimasel aastal ka katsetatud. Välja näeb see vaatamänguline võistlus järgmine – kaheliikmelise võistkonna liikmed sõidavad kordamööda ca 10-12 minuti pikkuseid vahetusi kumbki kas kaks (naised) või kolm (mehed). MK-sarjas on kavas ka üks sprinditeade segavõistkondadele (ühest riigist 1 mees + 1 naine), mis idee järgi peaks tõstma tunduvalt konkurentsi, sest päris mitmetel riikidel pole sarnaselt suure neliku riikidele (Soome, Rootsi, Norra, Venemaa) välja panna tervet tugevat võistkonda, kuid on olemas üksikud arvestatavad tipud ja seda nii meeste kui naiste seas (näiteks Šveits, Tšehhi, aga ka Leedu või Bulgaaria).

Olgu öeldud, et Soome lisab teenäitajana järgmisest aastast oma suusaorienteerumise meistrivõistluste kavva lisaks praegusele sprindi, lühi- ja tavaraja ning teatevõistlusele just need kaks uut ala – maratondistsantsi ning sprinditeate.

Võib tõdeda, et talvine orienteerumine elab meie põhjanaabrite juures hästi, näiteks tänavusel Soome lühiraja meistrivõistlustel oli kokku 842 osalejat. Sellise osavõtjate massi juures on neil võimalik pidada ka talvist Jukat "Lumi-Toukolat", kus sarnaselt tema suuremale suvisele vennale läbitakse meeste võistlusel 7 ja naistel 4 vahetust. Alates 1993. aastast peetud võistlust viikase läbi koos suurima osavõtjaskonnaga lühiraja meistrivõistlustega enamasti märtsi teises pooles. Muide, sarnaselt Olle Kärneri mullusele Jukola-võidule, on ka "Lumi-Toukola" võitjate nimistusse raiutud ühe eestlase nimi. Sellega tuli toime Canter Värton aastal 1997, mil ta veel juunioride klassi võistlejana kuulus Soome talvise superklubi "Hyvinkään Rasti" ridadesse. HyRa eest avatappi sõitnud andekas Saverna noormees Canter kuulus tollal aga noorte suusa-olümpivõistluse absoluutsesse paremiku lõpetades näiteks 1996 juunioride MM-il tavaraja 10. ning 1998. aastal 4. kohaga tuues samal MM-il Eesti ankrumehena ka teatevõistlusel kolmandana finišisse.

Algus lk 26

Kaks aastat orienteerumises ORIENTEERUMIST

Kristi Mae

Mõni nädal tagasi istusin ühel maikuu vihmasel ja tuulisel laupäeval pärastlõunal Naissaare sadamas seisvas Monicas ja ootasin tagasisõitu Tallinnasse. Hommikul saarele sõites olin olnud unine ja pahur – mõte soojast vannist ja hubasest tubasest laupäevast oli minu jaoks oluliselt meeldivam, kui perspektiiv päevast, mis laeva udusest aknast mulle vastu vaatas.

Pärast kuuetunnist seiklust metsas uuesti laeva jõudes tundsin aga taas sedasama, mida olen viimasel paaril aastal kogunud pärast iga orienteerumispä-

evakut, rogaini või seiklusvõistlust. Mulle tasus vaid hommikul laevast väljudes kaart ja kompass kätte anda ja juba hakkasid suunurgad vaikselt ülespoole kiskuma. Polnud enam vahet, kas oli vihmane ja tuuline, kas merevesi oli jääkülm või jalad põlvini mudased – mul olid punktid, kaart, kompass...

Ma ei ole kunagi olnud tegelikult väga sportlik. Kasvasin üles maal ja kuigi metsajooksuks olid kõik võimalused ideaalsed, meeldis mulle teha kõike muud kui sporti. Kehalise kasvatuse sain keskkoolis hädapärast küll viiele venitatud, aga seda ainult õpetaja heast soovist mitte mu tunnistust ära rikkuda. Ülikoolis mängisin mõned aastad sulgpalli, aga ka sinna trenni minek oli seotud pigem

sotsiaalsete eesmärkide, kui sportlike saavutustega. Isegi kursavend Olle, kes ka pärast pikemale veninud kursapidu igal hommikul jooksma läks, ei suutnud mind kuidagi veenda, et sport, veel vähem orienteerumine, mu ellu midagi juurde võiks anda.

Juhtus aga nii, et kaks kevadet tagasi otsustasid mu sõbrad osaleda Xdreamil ning lepiti kokku, et ühel teispäeval tehakse üheskoos kaarditrenni. Ma olin Xdreami suhtes üsna skeptiliselt meelestatud ja teatasin bravuurikalt kõigile, et mina sellises sarjas küll kunagi osaleda ei kavatse. Samas oli tol päeval üksi koju jäämine ka mõttetu. Varem olin korra käinud ka orienteerumas ja siis tundus täitsa tore! Otsisin siis uuesti oma aastaid tolmu kogunud spordijalatsid välja ja läksin samuti päevakule.

Pärast seda aprillikuist teispäeva olen orienteerumispäevakuid vahele jätnud vaid haiguse, reiside või muu sarnase **force majeure** sunnil. Ka selle aasta esimeselt teispäevakult (mis minu kui algaja jaoks on ka lihtsate radadega päris hariv) koju sõites naeratasin autos omaette terve tee. Vahet pole, et eksisin mitme punktiga, vahet pole, et pärast talve ma üldse joosta ei jaksanud. Juba kaardi käeshoidmine ja stardis seismine on midagi, mis paneb mind unustama argimured ja siirast rõõmu tundma.

Korrektuse huvides tuleb siinkohal ausalt tunnistada, et lisaks orienteerumisele osalen nüüd hasardiga ka Xdreamil ja teistel mitmetunnistel orienteerumis- ning multispordiüritustel. Tookordsed asjaosalised muidugi ainult muigavad ja tunnevad mu üle rõõmu – kaardiga metsas müttamine on meie kõigi jaoks oluliselt huvitavam ja mõtestatum tegevus, kui niisama õhtuti jooksma minek.

Tegelikult olen viimasel kahel aastal nii orienteerumises kui ka orienteerumisest palju õppinud. Näiteks keskenduma ja mõtlema enne, kui tegutsen. Samas aga piisavalt kiiresti otsustama, võttes arvesse tausta ja tervikut. Loomulikult ei lähe mul veel kõik kaugeltki hästi. Iseõppijana saan praktiliselt iga kord targemaks ja väga vähe on neid päevakuid, kus „just see üks punkt“ ei oleks jooksu tulemusele mõeldes natuke mõruks teinud. Nojah, vahel on neid punkte tegelikult rohkem, kui üks, aga see selleks.

Muidugi on internetis orienteerumise kohta palju erinevaid õppematerjale, kuid paraku on see ka enam-vähem ainuke info minuvanuses algajale harrastajale. Isegi kui tingmärkide meeldejätmise läheb üsna lihtsalt, tekib ikka ja jälle mul raskusi kaardil oleva info loodusesse paigutamisega.

Kahjuks pole seda ka kusagil kellegagi harjutada, sest ametlike treeninguid minuvanustele enam ei tehta. Kuigi härra Poom viimatisel päeval mu küsimuse järel mind pika pilguga piidles ja viisakalt vastas, et ju mind noortelaagrisse ikka lastakse, on see tegelikkuses üsna ebatõenäoline.

Ainuke variant ongi mõnel tuttavatel sabast kinni võtta ja lihtsalt endale õpetada lasta. Õnneks julgen nüüd vähemalt nõu ja abi ka metsas küsida, kui päevakul metsas olles hätta jään või kaardist kohe üldse aru ei saa – orienteerujad on hästi sõbralik ja abivalmis rahvas. Ma ei oska seni küll nimesid ja nägupidi tuttavaid metsas lippavaid orienteerujaid veel kokku panna, aga vahet ei ole – pea igaüks, kes sulle kaardiga vastu jookseb, naeratab ja juba teistkordsel võsas kohtumisel soovib reeglina jõudu.

Meeste A-rajajooksjatel, kui nad keskendunud ilmel mööda kihutavad, muidugi igaks juhuks rajal midagi veel küsida pole julgenud. Samas, alates M60 klassist pakutakse abi juba ise, kui sa piisavalt eksinud näoga kusagil võsas pikemat aega kaarti uurid.

Nii avastadki, et näiteks võib keegi kogenud orienteerujatest täitsa vabalt teada, milline näeb looduses välja kõlvikupiir... Või siis milline on looduses vahe kaardil tihedamalt ja mitte nii tihedalt sinisega katkendlikult triibustatud ala vahel. Või orvand – isegi maalapsena ei teadnud ma varem, mis on orvand! Küll aga võib keegi su kõrval metsas öelda nagu muuseas, et näe, siin ongi see orvand, mida sa ise just veerand tundi oled otsinud.

Asimuudi järgi jooksmist proovisin tõsisemalt alles eelmise hooaja lõpus ja ka kompassi pealt suuna kontrollimist pean endale ikka suhteliselt sageli meelde tuletama. Selgus, et tegelikult on täitsa võimalik vältida punktist uisapäisa 180 kraadi vales suunas väljajooksmist. Isegi siis, kui oled veendunud, et just see lagendik, mis paistab, on see, mille taga järgmine punkt peaks olema. Mis sellest, et seljataga on õiges suunas teine lagendik, mida sa lihtsalt ei

vaevunudki vaatama, sest oled oma suurepärestest kaardilugemisoskustes juba täiesti kindel...

Suuri raskusi on mul jätkuvalt veel kõige kiirema *versus* kõige lühema teekonna valikuga. Esimesel aastal joostud Aegviidu kaardi kõrgusjooned on veel tänagi päris hästi meeles. Ma parem ei mõtle, mida mu pulss tegi, kui neist kõrgemast püüdsin otse üle ronida, saamata aru, et veidi väiksema tõusuga ja ringiga minnes säästaksin nii aega kui ka oma südant.

Korra olen metsas lihtsalt ära eksinud – ligi 2 tundi 6-7kilomeetrise raja joostes läbimiseks jääb loodetavasti siiski mu „rekordiks“. Tulin Tartust venna lõpuaktuselt ja suutmata päevakust loobuda, veensin ema, et sõidame Aegviidu kaudu – ma „käin sutsti metsas ära, ega mul palju üle ühe tunni ei lähe“. Kui lõpuks läbi häda finišisse jõudsin, oli ema parasjagu sammumas korraldajate poole, et teatada metsa kaduma läinud tütarlapselt.

Koju sõites uuris ta veel murelikult, kas on ikka kindel, et ma alati ja eksimatult metsast välja saan. Ma püüdsin küll kinnitada, et nii hull see asi pole, aga ega ma selles tol päeval isegi enam nii kindel polnud. Samas olen vahel osanud oma ebaõnnestumistest lisaks orienteerumise õppetundidele muidugi ka muud head leida. Näiteks ühel teisel korral Aegviidus ekseldes leidsin väga hea kukeseente koha. Olin punkti juba pool tundi otsinud, seega andsin alla ja korjasin hoopis oma nokamütsi kuhjaga seeni täis. Hiljem olen muidugi märganud, et huvitaval kombel oskavad vanemad orienteerujad pea igast metsast ka Põhja-Eestis kukeseenesaagiga välja tulla. Ka selleni on mul veel palju arenemisruumi.

Vaatamata kõikidele nendele eksimistele, sekeldustele ja seiklustele ei kavatse ma alla anda. Ma tõesti naudin seda ja kavatsen selles saada aina paremaks! Muidugi, vahel vaatan neid eiteamitenda põlvkonna orienteerujaid ja salamisi kadestan – oleks ka mina sündinud kaart käes ja oskaksin ning jaksaksin nii, nagu **NEMAD!** Aga mis siis ikka – eks pingutan ja jõuan neile vähemalt lähemale! Olen lihtsalt veel üsna uus liige selles suures ja sõbralikus orienteerumisperes.

Minu olulisemad õppetunnid:

Kui aga enam ühtegi päevakut vahele jätta ei raatsi, siis esmalt kulub algajale harrastajale kindlasti ära isiklik SI-pulk ja kompass. Minu kolmandaks asjalikuks ostuks olid säärised, mis säästavad sind kenasti okastraatidest ja okstest. Juhul, kui erinevalt Dr O-Tropsist sa ei ole suhkrust ja plaanid ka vihmade ilmaga jooksmas käia, on asendamatuks varustuseks spetsiaalsed jalanõud. Mina lükkasin nende soetamise aina edasi, kuid kui pärast ühte vihmast neljapäevakut palgi vastu puruks kukunud küünarnukiga traumapunktis röntgenit ootas, siis tuli ka see otsus. Hiljem, ühekäelisena internetis surfates selgus, et näiteks nende nagadega märja palgi peale astudes sa ei libisegi...

Isegi kui tingmärgid endal selgeks õpitud, palu ikkagi mõnel orienteerujast sõbralt endaga paar korda metsas kaarditrenni teha – võid päris kindel olla, et juba järgmisel päeval loed kaarti oluliselt ladusamalt. Kaardil on tegelikult palju rohkem kirjas, kui alguses aimata oskad! Seda kõike looduses ise ilma juhendaja või hea õpetajata nägema õppida on aga päris keeruline.

Olen uurinud, kuid tundub, et täiskasvanutele siiski trenne ei tehta. Tuleb lihtsalt julgelt sõbralt nõu küsida! Kuid mis kõige tähtsam – seda kõike saab teha rõõmu ning naudinguga!

VARUSTUS

KAART

Xdream 2007 Türi: meie esimese iksdriimi finishis

Nimi: Vahuri Inglid (Helen e. Põhjaingel, Merike e. Lõunaingel, Epp e. Epochka).

Võistlusklass: vastavalt seltskonnale.

Võistkonna eesmärk: tuletada kaasvõistlejatele meelde, et võistlemist ja sporti ei peaks liiga tõsiselt võtma.

Sünnipäev: 26. jaanuar 2007. a. Otepää MK etapi korraldajate teatevõistlus.

Vanus: kolmas o-hooaeg.

Haridus: ingeldamises täielikud iseõppijad.

Töökoht ja amet: teiste inimeste vaba aja sportlik sisustamine – alates haaknöelte komplekteerimisest kuni medalite kaelariputamiseni.

Elukoht: elame kes kus, kuid juured viivad meid kõiki kokku Setuländi.

Kes on Vahur?

Seda küsimust on meile esitatud pea sama kaua ja palju, kui meid on saatnud fraas "inglid kesapõllul". Vahur on meie manakeri, sest tema manakeeris meid kolme koos ühte tiimi ja võistlema, ning sõnastas ka meie iseloomustuse – laisad, nõrgad ja allumatud.

Vahuri funktsiooniks on jäänud vaatlemine, ebaõnnestunud sponsorlääbirääkimised, nõrk suhtlus pressiga ja tagantjärele targutamine. Manakeri lubas meie tegevusse sekkuda siis, kui selleks peaks vajadus tekkima.

Milline näeb välja inglite tööpäev?

2/3 tiimist teeb tööpäeviti sporti digitaalselt ja paberversioonis. 3/3 tiimi lööb kaasa digitaalselt ja paberil kokkupandud spordi laivis elluviimisel pikendatud tööpäevadel. Lõunaingel ei jäta tööd maha ka võistlemise ajal ning suudab teha võrkpalliturniiri diplomeid ka rattasadulas vändates. Võimalusel käime üksteist töö juures segamas.

Milline on inglite suhe orienteerumisega? Millal/kuidas alustasite? Esimene võistlus?

Meie suhe orienteerumisega algas sunniiviisiliselt, kuid nüüd oleme juba teatava sümpaatiiani jõudnud. Esimeseks tõukeks kaardiga metsa (nagu arvatavasti paljudel iksdriimi beerajakatel) oli meie esimene iksdriimi start. Seal oli ellujäämisvõimaluste suurendamiseks vaja ka pisut kaarti tunda ning seetõttu tegid Epp ja Helen kaks nädalat enne esimest osavõistlust kaasa oma elu esimese Põlva päevaku Vinso metsikus vildernessis. Kompassi meil ei olnud ja tingmärgid ka ei suhelnud meiega vabalt, kuid vajalikud targetid leidsime üles. Sealt edasi tekkis juba sportilik huvi oma blonde ajusid testida.

Merike pole o-kaardiga spetsiaalselt harjutanud käinud, kuid andeka iseõppijana suudab looduse vihjeid lugedes alati kodutee leida.

Esimese iksdriimi läbisime eksimusteta, kuigi valge ja rohelise metsa osas lähevad meie nägemused kaardikoostajate omadest tänini lahku. Või õigemini on meie jaoks kõik üks ja sama mets. Nõmmeandrelle sobivast "mõnusast nikerdamisest" me suurt lugu ei pea ning eelistame kukeseene ja mustikametsi nõgesevõsala. Asimuudiga on meie suhted alles selgitamisel, kuna senised katsed on olnud liigselt mõjutatud kuu ja tähtede seisust.

Võistlemise kui niisuguse vastu suudame me vaevalt oma ükskõiksust varjata. Kõige olulisem starti mineku juures on ikka võistluseelset õhtul kokkusaamine-faintuuning-süsivesikute regulatsioon, sest võistlusvälisel ajal saame kolmekesi kokku harva.

Kuidas suhtuvad orienteerumisse teie töökaaslased ja sõbrad? Kas

olete kellegi "metsa meelitanud", o-rajale suunanud?

Sõprade-tuttavate-töökaaslaste-perekonna seas leidub alati keegi, keda on võimalik metsa kaasa meelitada. Kuna inglid on seltskondlikud ja üksi metsaskäimine meile ei meeldi, siis on tegevuse käigus koos meiega EOLi poolt ära nummerdatud nii mõnigi moeikoon.

Tänu inglite supporttiimiks olemisele hakkas metsas käima ka Külli, Lõunaingli ümber on kohalikest spordineegritest moodustunud metsatuueldajate kvartett ja Helen treenib põhjas koos konkurentidega.

Kirjeledage oma suurimat elamust seoses orienteerumisega!

Orienteerumine on olnud meie jaoks eelkõige väga õpetlik. Iga päevaku ja võistlusega on lisandunud mõni uus eluline nüanss ja loomulikult oleme õppinud paremini tundma ka iseennast.

Üks esimesi tiimisisesid o-terminid oli "bullo muerto". Järgnesid "uhtoru need"

Epp ja Helen 2007. a. rogaini finishis Manakeri tervitamas

(mingi naljakas pruun säbruline joon), "amsterdami särk", "berliin-münhen" jne. Kõige rohkem on pannud imestama, kuidas profid ülelinnavinsklikult läbi kuusetihniku jooksevad, nii et oksad ka ei värise.

Me olime ikka täiesti veendunud, et orienteerujatele jagatakse kusagil klaassilmi, et nad nägemist ohustamata võpsikus kablutada saaksid. Ja neonrohelistel peapaeltel on nähtavasti mingi karusid ja põtru peletav efekt.

Veel oleme õppinud, et äkkrünnakute välitumiseks ei tohi päevakule oranži särki selga panna. Ning loomulikult on orienteerumine ja iksdriimidel osalemine inspireerinud meid enda tarbeks ümbersõnastama nii mõnegi populaarse rahvaviisi, et siis seda võimalusel üürata.

Tänu esimesele rogainile lisandus võistlusvarustusse SI-pulga kandmise käekott ja YSL randmele kinnitav peegliga huuleläigete valik.

Oma isiklike kogemuste varal oleme ka aru saanud, millest on tulnud vene rahvafolkloori muinasjutt Ivaanushkast ja Aljoonushkast, kes metsa marjule minnes alati ära eksivad. Alati, kui hea mustikakoha leiame, ununeb muu maailm meie ümber ja tagasi koju jõudmiseks tuleb tihti peale teiste metsasjooksjate abi kasutada. Aastatega on meie mustikasõõmistehnika muidugi täiustunud ja nüüd suudame me nõlvast üles minna ka mustikakombaini tehnikas, st suunda hoides eesmärgi poole edasi liikudes. Kuid siingi on veel arenemisruumi. Seenekorjamisega on muidugi veel raskem. Hea seenemetsa korral on 5 km raja läbimine võtnud mõnikord 3 tundi.

Kõige rohkem on meie blonde ajurakke proovile pandud öistel ikdriimidel. Esmakordselt öösel kaardiga olles ei läinud meie tiimi ainus valgusallikas tööle ja nii olime sunnitud kaarti lugema pühapaiste valgusel, millele paar lisavatti võimsust oleks olnud kõvaks boonuseks.

Eelmisel suvel Kärstnas tehti loomkatseid mitte ainult meiega. See hommik, kui ühel raiemikul saavad kokku kümme tiimi, kes hakkavad kõik juba silmade fookuseerimisvõimet kaotama ja on heade mõtete pähetulvamise ootuses hõivanud kõik istumist kannatavad kannud, ei lähe vist ial meelest.

Mida peate oma elu tippsaavutuseks?

Ei oska sellises kategoorias oma ettevõtmisi reastada. Tavaliselt on kõik ettevõtetu läinud kui mitte plaanipäraselt, siis kindlasti üllilõbusalt. Eelmise hooaja üks edukamaid ettevõtmisi oli kindlasti rogain, kuna siis jõudsimme nii rogaini-

Uue hooaja inglite megamixi salvestamine

eelsel kui ka järgsel õhtul klubisse tantsima. Väga oleme rahul ka oma uute tiimiriiete ja svarovski kristallidega kaunistatud kiivritega.

Kas inglite suveplaanidesse kuulub ka mingi kindel orienteerumisüritus, millest kindlasti alati osa võtate?

Kindlasti teeme kaasa selle hooaja iksdriimi etapid eesmärgiga läbida kogu rada. Rogainist võtame osa siis, kui vastavasisuline inspiratsioon peaks peale tulema.

Kas ja milliseid harrastusi on teil veel, lisaks orienteerumisele?

Helen armastab jooksmas käia, Epp ja Merike rulluisutada. Talvel oleme kõik suusatamise poolt. Kindlasti peab vahel saama reisil end kodumaisest elust käia välja lülitamas.

Kevadel on taastumiseks parim lumelaager Venemaal, suvel peab tegema kanuudega kombineeritud paastu- ja laevahukulaagri, sügisel on kokkuvõtete tegemiseks lumelaager setuländis ning kõige taustaks peab olema sisutihe muusikaline taust. Üks on kindel: vatever ette võtta, peab see asi olema lõbus.

Kodumajapidamisliku poole pealt on Helen kirglik kokkaja ja raamatukoi, Epp koob sokke ja naudib Hollivuudi filmikunsti ja Merikesel puudub selline asi, nagu vaba aeg.

Kas teie igapäevatoos ja orienteerumises on ühiseid jooni?

Orienteerumine on parim võimalus igapäevatoost välja lülitada ja järelikult tuleb sajaga ignoreerida igasuguseid seoseid, et neid asju lahus hoida.

Kui teie töökohtadesse tellida Orienteeruja, kas see leiaks lugejaid? Kus ja kas peaks Orienteerujat veel levitama, milliseid teemasid (rohkem) käsitlema?

Ma arvan, et ükskõik mida me siia kirjutaksime, oleks see kindlasti ebaadekvaatne ega kajastaks tegelikkust!

Milline on teie arvates Eesti põletavaim probleem orienteerumises täna?

Põletavaid probleeme on hulganisti. Esiteks kasvavad nõgesed liiga kiiresti ja mai lõpus vähehüb seetõttu motivatsioon päevakutele minna. Teiseks suuremas mureks on muidugi see, et kiirustavad päevakulised tormavad südametult mööda kukeseeni, kuigi võiksid ju ometigi 10 senti kõrvale astuda. Kolmandaks on muidugi see kriipivate okste probleem, mis sunnib tegema valikut miniseeliku kandmise ja o-päevakule minemise vahel.

Ja see jalanõude rokimine pärast iga metsaskäiku muutub samuti pikapeale tüütuks, nii et päevakute korraldajad peaksid mõtlema kindlasti popimate kohtade asfalteerimise ja sildade ehitamise peale. Ehk annaks midagi ette võtta ka nende mustikatega, et nad käsi nii hullult ära ei määriks?

Küsis Maret Vaher

Xdream2007; Kõige lõbusam lisaülesanne läbi aegade. Kui seda pilti vaatame, tuleb alati naer peale.

Seiklussportlase nõuandenurk

Nõu annab

Rain Lond, ISC Adventure Team

Janu ja jook. Millal juua?

Vedeliku tarbimise sagedus ja kogus on väga individuaalne. Pigem tuleks juua tihti nõ lonksaaval enne janu tekkimist, kui harva ja palju (150-200ml/15 min tagant). Inimese organism lihtsalt ei suuda suurt kogust vett korraga omastada.

Kus hoida jooki?

Lühematel võistlustel (5-6 h) kasutan enamasti vööol olevat joogipudelit ja 1-2 rattapudelit. Pikematel võistlustel kasutan seljakotis olevat joogikotti, kus on stardis ca 1-1,5 liitrit vedelikku. Isegi kui sellest tuleb puudu, ei ole ma pidanud otstarbekaks rohkem kaasa tassida, kuna siis on jooksmine oluliselt raskem ja vedeliku- ja energjavajadus veelgi suurem.

Joogikoti miinus on see, et kunagi ei tea täpselt, kui palju jooki on veel järel. Umbes kümnendaks tunniks puudub ettekujutus, kas jook on kohe lõppemas või on veel 0,5 liitrit alles. Teine suur miinus on see, et võistluse ajal on joogikotti keeruline täita, eriti neid, millel väike auk koti allnurgas.

Väga pikkadel võistlustel kannan enamasti kaasas ka joogipudelit, millega on mugav ojadest vett võtta.

Mida juua?

Lühikestel võistlustel kasutan joomiseks lahjat spordijooki ja vett. Pikkadel võistlustel panen joogikotti enamasti puhta vee. Võimaluse korral jätan vahetusalasse mineraalvett, Coca-Colat ja mahla. On juhtunud, et juba tunde enne vahetusalasse jõudmist käivad neelud vahetusalas ootava Värska järele.

Spordijook muutub pikkadel võistlustel minule täiesti vastuvõetamatuks. Kaasas pole mõtet vedada seda jooki, mida rajal juua ei tahal

Kuumal ilmaga ja väga pikal võistlusel võib tekkida ebatavaliselt suur õlleisu. Kui olen söönud ja joonud peamiselt magusaid asju, siis pole midagi paremat, kui suur lonks külma ja mõru õlut.

Kiirküsitlus:

- 1.Mida jood seiklussportlase ajal?
- 2.Kui palju Sul kulub (või kui palju võtad rajale kaasa) 6-, 12-, ja 24-tunnisel seiklusel jooki?
- 3.Mida jood või tahad juua finishis?

Martti Mikk, Medisoft

1.Kaasa võtan spordijooki. Viimasel ajal olen kasutanud Carbococ2 joogipulbrit. Kui võistluse ajal varustuse kasti juurde saab tulla, siis sinna olen jätnud Coca-Colat vms.

Spordijook hakkab pikapeale vastu küll ja võõras pole ka tunne, et jook üskõik mida, aga mitte enam seda spordijooki. Aga kui jook teha lahjem ja joogipunktidest saab vahepeal vett, siis pole väga hull. Selle peale pole mõelnudki, et näiteks rattapudelis aialt vett panna.

2.Joon suhteliselt palju. Mul on 3L joogipõis ja see kipub ~8 tunniga tühjaks saama. Väga kuuma ilmaga on 3L ka enne kui 6tundi otsa saanud. Pikematele seiklustele võtan tavaliselt kaasa 3L põie + 2 pudelit rattale. Kui need tühjaks saavad, oleme kuskil ikka mingi täitmise võimalus leidnud.

3. Õlut, vett, lahjat morssi/spordijooki. Külma ilmaga sooja teed.

Andres Minn, Peraküla Krupp

1.Õlut rajal ei joo viimased 2 aastat. Kaasas kannan segu: 1/3 osa õunamahla ja 2/3 vett. Kogus oleneb täitmise/joomise võimalustest seiklusmaastikul.

2.Tavakogus 1 - 1,5 liitrit, kõrbesse võtaksin ehk rohkem kaasa. Alates 12 tunni asjadest tahan rajal juua Coca-Colat, mida tavaelus üldse ei joo.

3.Finishis tahavad kõik juua õlut.

Kaja Sepp, Ekstreem.ee

1.Mina tahan rajal palju juua – palju mitte liitrite, vaid sageduse poolest, sest väikesi lonksukesti võtan pidevalt. Sellepärast olen ma väga õnnelik „kaameliselja“ tüüpi koti üle.

2.Mul on 1,5 liitrine joogikott ja rajale võtan kaasa tavalist vett. 6-tunnisel võistluse puhul võtan kaasa ca 0,75l, pikematele võistlustele panen koti täis. Muidugi sõltub see ka ilmast – külma ilma puhul vähendan lühematel võistlustel joogikogust kuni poole võrra. Pikematel võistlustel jääb mul tavaliselt kaasasolevast joogist väheks. Siis joon kraavidest ja isegi lompideest (kõhtutõbe poleks õnneks veel saanud!). Väga meeldib mulle kanuuetapp raja keskel, siis saab pidevalt peoga üle kanuüäre rüübata ja oma jooki säästa.

3.Finishis on parim jook lonks õlut !

Kuna ma rajal joon palju, siis suuremat joogijanu finishis ei olegi.

Pilvi-Heli Vettik, Peraküla Krupp/ ISC

- 1.Õunamahl:vesi 1:4.
- 2.Sõltub ilmast ja alati loodan, et ka loodusest saab vett, 6h: 1 liiter; 12h: 1,5-2liitrit; 24h: kuni 2 liitrit.
- 3.Banaanimahla.

Silver Eensaar, Vaude

- 1.Tavaliselt lahjemat spordijooki. Pike-matel võistlustel olen kella 3-5 ajal varahommikul joonud ka energijooki, on positiivselt mõjunud.
- 2.Joogi kulu sõltub üsna palju temperatuurist ja ilmast. Vihmase jaheda ilmaga kulub jooki oluliselt vähem. Tavaliselt läheb seljakotti 1,5-2 liitrit, lisaks rattale 1-2 pudelit. Mõnikord jääb järele, mõnikord ei jää.
- 3.Finishis ei ole joogil erilist vahet: vesi, spordijook, mis iganes. Mõnikord olen joonud proteiinirikast taastusjooki ja mis seal salata, tihti peale ka jahedat õlut.

Rain Eensaar, Vaude

- 1.Reeglina kasutan pulbrit segatud spordijooki. Pikematel võistlustel tuleb sageli teel täiendatud varudega jätkata ja tihti leppida veega, kuna enamasti pole joogipulbrile kotis kohta. Õistel üritustel olen abi ammutanud energijoo-gist.
- 2.Minu seljakotis on valdavalt kasutusel max 1,5 l mahutav joogisüsteem, sellele lisaks joogipudel(id) rattale. Lühematel seiklustel peaks sõltuvalt ilmast, selle kogusega hakkama saama. Seda muidugi eeldusel, et igal võimalusel ka joogipunktide olemasolul nende teenu-seid kasutada. Pikematel seiklustel tuleb varusid kindlasti täiendada. Viimasel 24 h rogainil kulus vedelikku ca 6 liitrit, millest 1,5 l oli spordijook, 0,5 l energijook ja ülejäänud osa vesi.
- 3.Parim on õiges kanguses spordijook. Jahedal ajal on abiks soe jook.

Kaido Hallik, Medisoft

1.Joon spordijooki Carbococ 2. Pikematel võistlustel, kui jook otsa saab, siis olen joonud:

- * kohalike elanike käest saadud vett,
- * korraldaja käest saadud "halastus"-vett,
- * pealtvaatajast sõbra käest saadud li-

monaadi,

* poest ostetud vett, Coca-Colat ja keefiri,

* rogainidel kasutan veepunkte,

* kaasas on olnud tavaliselt varupulber, aga enamikul juhtudest seda varupulbrit ei kasuta, peaasi, et midagi juua saab, pulber pole peale 12-15 tundi enam nii oluline olnud.

2. * 6-tunnisele võtan kaasa 2-3 liitrit, sellega saab hakkama,

* 12-tunnisele võtan 3-4 liitrit, sellega saab häda korral hakkama, kõrgema

tempo korral hangin võimalusel liitri juurde (kui näiteks on joogipunkt vms võimalus),

* 24-tunnisele võtan kaasa 3-4 liitrit, kui jalutamine, siis piisab enam-vähem, kui kiire tempo, siis vaja teist samapalju juurde,

3. Värska vesi on kindel variant, mis alati peale läheb ja tavaliselt olen seda pudeli endale varunud.

Üldiselt joon korraldaja pakutud jooki (kui seda pakutakse) ja ei mäleta, et sellega ma rahul poleks olnud.

Kõik, kes soovivad teemast põhjalikumalt ülevaadet, soovitan lugeda EOK kodulehelt treenerite koolituse materjale. Seal leiab EOK treenerite koolituse õppekavade ja õppematerjalide registri, mille **Üldosa** all alalõigus **Spordi Üldained III osa** asub dokument **Vee ainevahetus puhkeseisundis ja kehalisel töö**. <http://treener.eok.ee/otsing.php>

Rubriiki toimetab Maret Vaher ➤

NOORED ja analüüs

KAIDI RUUSALEPP

Ajakirja kevadises numbris alustasin noortekoondise ja noorte tegevuste tutvustamist. Kirjutasin kevadlaagrist ja nõrkuste-tugevuste harjutusest. Õigemini – targast, mõtestatud ja eesmärgipärasest treenimisest. Olen laagrist alates aktiivsemate noortega olnud kirjavahetuses ja aru saanud, et analüüsimise osas on neil vaja palju sisulist tuge. Midagi sellist, mida "tegijad" neile anda suudavad. Seetõttu ütlen ma oma üleskutse kohe artikli alguses: vanad ja kogenud – aida noortel õppida iseennast analüüsima!

Mida tähendab analüüsimine?

Analüüsimisel on eesmärk ja vahendid. Lihtsad vahendid ja lihtne eesmärk. Näiteks küsida endalt kogu aeg "miks?" ja saada tulevikku vaatav järeldus. Ma ei saanud kaardiga kontakti. Miks? Sest selle kaardijoonistaja käekiri ei sobinud mulle. Miks? Sest ta kasutab reljefis palju pooljooni ja see ajab pildi kirjuks. Miks see ajab pildi kirjuks? Sest ma ei suuda nii palju infot suurel kiirusel lugeda. Võib edasi küsida "miks", aga paistab, et asja iva hakkab selguma. Vaja on laduda reljefi põhja ja kui selle kaardijoonistaja kaartidel on tulemas tähtsaid võistlusi, teha temaga "harjumiseks" neil kaartidel trenne. Nii kuiva trenni kui võimalusel ka treeninguid maastikul.

Kuulates ja lugedes, kuidas noored oma kaarte analüüsivad, toimub see umbes nii: punktist jooksin välja tee peale, siis esimesest käanakust alla sohu, sood pidi põhja ja punkti. Ja nii edasi. Kui sama analüüsi lugeda 2 aasta pärast, ei ütle teed pidi alla sohu minek jooksjale endale enam kuigi palju. Mida siis analüüsida? Ka siin aitab küsimus "miks". Miks teed pidi? Sest sellel maastikul on tihe alusmets, palju risu ja teed mööda on kiirem. Miks alla sohu? Sest soo piir on sellel maastikul täitsa hästi joostav. Koguneb päris kenake hulk infot nii maastiku kui ka jooksja kohta.

Nii saab 2 aasta pärast lugeda, et kui võistlus on maastikul A, siis kasuta teid, sest seal on risu, jookse soode ääri pidi, need on joostavad ja annavad eelise nende ees, kes seda ei tea ja/või ei kasuta. Sellise maastiku analüüsiga metsa minna on päris julgustav.

Pelgalt kaardianalüüsist ei piisa, vaja on vaadata ka füüsilist ja emotsionaalset poolt. Kes ei jõua soos joosta, kellele ei sobi pikad

tee otsad, kes hakkas konkurentide juuresolekul rapsima jne jne. Mida sellest tulevikuks õppida? Mida harjutada?

Käisin mai keskel Garry Kasparovi loengul Helsingis. Ta rääkis sellest, miks malel on eluga palju ühiseid jooni. Sellest on eesti keeles värskest ilmunud ka tema raamat. Lühidalt on strateegilise otsuse tegemisel 6 olulist tegurit:

1. julgus kriisiolukordades;
2. otsuse tegemise viis;
3. piiratud aeg;
4. sisetunne ja analüüs;
5. hindamine ja arvutamine;
6. otsuse tegemise õige aeg.

Julgus kriisiolukordades – ellu ei jää mitte kõige kiiremad, suuremad ega võimsamad, vaid need, kes kõige paremini kohanevad. Seega – suured eelised on orienteerujal, kes kõige paremini maastikuga kohaneb ja võtab vastu sellele maastikule sobivaid otsuseid.

Otsuse tegemise viis. See tähendab otsuse tegemist oma nõrkusi ja tugevusi teades. Eelkõige teades seda, milles oled tugev. Kui tead, et jooksed metsas kiiresti, on teadlik valik teedel, sh suuri ringe tegevatel teedel. Kes loeb hästi kaarti, teab, et saab mikroreljefis hakkama. Selline iseenda tugevuste ja nõrkuste teadmine annab suure eelise valikute tegemisel võistlusolukordades, pingel all.

Piiratud aeg on orienteerumises eriti lühike – rajavalik tuleb teha sekunditega. Vale valik võib tuua palju lisasekundeid ja viia võidu. Ühelt poolt tuleb otsus teha kogemusi ja teooriat kasutades, teisalt on tähtis usaldada oma sisetunnet.

Sisetunne ja analüüs. Kasparov ütleb, et sisetunnet tuleb treenida, toites seda teooria ja analüüsiga. Kui teoreetiline taust, iseenda teadmine, kaardi ja maastiku tundmine on tugev, on intuiitselt heade otuste tegemise tõenäosus kõrge. Kuna rajal läheb sisetundel põhinevat otsustusjulgust vaja peaaegu igas KPs, tuleb analüüsile ja teoreetilisele taustale palju tähelepanu pöörata. ➤

Algus lk 33

Hindamine ja kaalumine tähendab seda, et kunagi ei ole meil piisavalt palju infot. Tuleb teha otsus. Kas minna vasakult või paremalt? Kas üle soo või mitte? Kas teiste järel või usaldades oma valikut? Nagu eespool kirjas: mida tugevam on teoreetiline baas ja sinna juurde tehtud mõtestatud maastikutreeningud, seda lihtsam on neid otsuseid võistlusolukordades teha.

Lõpetuseks – otsuse tegemise õige aeg. Liiga vara tehtud otsus ja liiga hilja tehtud otsus on halb, aga veel halvem on otsustamatus. Vaja on teha õigeid otsuseid õigel ajal. Õige aeg orienteerumise mõistes

tähendab tagasipöördumist esimese teguri juurde – **ellu jäävad need, kes kõige paremini kohanevad**. Kui on valitud rada üle soo ja soo on liiga märg, siis kes võidab? Kas see, kes jookseb üle märja soo või see, kes kiirelt olukorraga kohaneb ja valib kuiva ja hea joostavusega maastiku? Kindlasti on vastuseks – oleneb. Aga "oleneb" sõltub sellest, kui head on olnud baasanalüüsid ja kaarditreeningud.

Analüüsimise õppimist jätkame noortega juuni keskel toimivas laagris Põlvas. Seniks – aidake noori, andke meile Valloga palju häid näpunäiteid analüüsimise õpetamiseks. Ja noortele – mõtestatud analüüsi ning häid starte! ▶

Libahundi jälgi nuhiti

Seiklusrogaini Libahundi jälg kevadine etapp toimus 9. mail Naissaarel. Korraldajatele teadaolevatel andmetel oli see üldse esmakordne orienteerumisüritus militaarse ajaloo looduskau-nil saarel.

Võistlejate rohkuse tõttu toimetati nad Naissaarele kahes 150pealises grupis reisilaevaga "Monica". Saarel toimus kaks ühisstarti 1,5tunnise vahega. Oli ka oma jahtide-kaatri-tepaatidega tulijaid. Võimalikust 154-st punktist kogusid täissumma koguni kolm võistkonda. Seega selgus etapi parim finišisse jõudmise kiirema aja põhjal.

Kaardil oli 38 tavapunkti seas ka seitse nn "ekstreempunkti", kus võistkonnal tuli sooritada erinevaid lisaülesandeid. Naissaare militaaro-bjektid ja karge loodus pakkusid selleks ka suurepärase võimaluse.

Sügisetapp toimub 24. oktoobril Harjumaal. Korraldajad lubavad taas põnevat maastikku ja lähedaid elamusi. Infot saab <http://libahunt.kutimuti.ee>.

I etapi paremusjärjestus:

Üldvõitjad -

HH klass: "Aega külli!" (Olav Karu,

Ulvar Pavlov)

"SRD" (Dmitri Shved, Sergei

Rjabõshkin)

"Gäng" (Aleksander Pritsik, Jaak Väärsi)

HD klass: "H" (Heidi Sild, Margus Klementsov) - 144 punkti

DD klass: "Stardust" (Anneli Pello, Monika Vehlmann, Ingrid Vehlmann) - 119 punkti

HH18: "Driim Tiim" (Mattis Jaama, Martin Tammiste) - 112 punkti

HD18: "Lendsuss" (Marta Olvet, Jaana Olvet) - 99 punkti

HD50: "Võrgud välja" (Ene Ehrenpreis, Mare Leis, Anne Arold) - 106 punkti

HD14: "Seekord juba targemad" (Liina Vesilind, Kadri Ustav, Kaarel Vesilind) - 71 punkti

NAISSAAREL

Kaarti on vähendatud

Tagasiside osalejailt

Võistkond SW (Ruth Vaher, Aleksander Suur):

Suur tänu korraldajatele nähtud vaeva ja hea võistluse eest! Naissaar oma kauni ürgse loodusega, vaheldusrikas ja seiklemiseks sobilik ilm, naeratavad ning sõbralikud kohtunikud, meeldivad kaasvõistlejad, tõepoolest maitsev söök – mida sa hing veel ühelt mõnusalt puhkepäevalt oodata oskad!!!

Lisaks eelmisel õhtul saarelt avanenud hingematvalt ilus vaade tõusvale kuule sillerdava mere ning Tallinna tulede taustal ja tagasiteel oma päklikoorega lainete vahel pendeldades saadud põhjalik mereveedushh, mis ei lasknud rammestusel liiga vara peale tulla – kõik, mis üheks õnnestunud nädalavahetuseks vajalik. Jääme põnevusega ootama järgmist etappi!

TIIU MÄGI

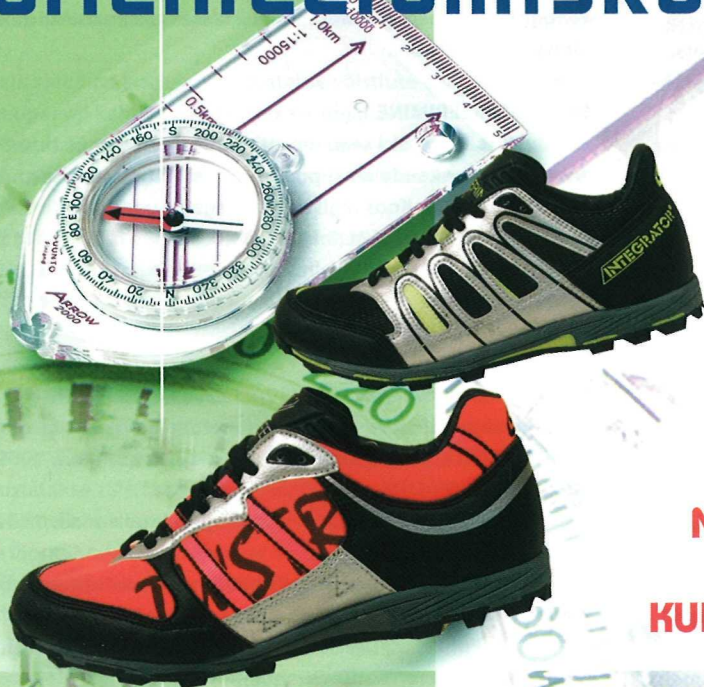
Ristsõna

Selle aasta esimeses Orienteerujas ilmunud ristsõna õige vastuse "kari juba väljas" saatsid toimetusse 6 lugejat.

Loos valis neist välja Tiit Tähnase, kes saab auhinnaks Helin-Mari Arderi CD hea jazz-muusikaga.

Toimetus võtab võitjaga ühendust.

orienteerumiskauba osaühing

NAASTARID,
SÄÄRISED,
KAITSEPRILLID,
ABIVAHENDID
NII TIPPTEGIJALE
KUI HARRASTAJALE

jalas

OLWAY

Muuk Tallinna neljapäevakulil ja hooaja suurematel võistlustel.

HEA VARUSTUS TAGAB RAHULOLU

Orienteerumiskauba OÜ Nurmenuku tee 9 Randvere 74001 Viimsi tel. 609 8904
agu.koppa@mail.ee 50 46 904

XXXI ILVESTEADE

Perajärve-Ähijärve

26.-28. juuni

Orienteerumisklubi Ilves kutsub teid 31. korda kesksuvisele mitmepäeva-teatevõistlusele Lõuna-Eesti parematel maastikel. Jätuks meie eelmise aasta Ilvesteatele korraldame esimesel võistluspäeval suure ühisstardi kolmele vahetusele korraga.

Võistkondlik päevatulemus saadakse vahetuste aegade summeerimisel. Tasub tulla proovima!

Põhiklassides on traditsiooniliselt eraldi arvestus kuni 18-aastastele noortele (N21Jun, M21Jun) ja noorematele veteranidele (N21Vet, M21Vet), lisaks põhivõistlusele toimuvad Veteranide Ilves (NM51+), Noorte Ilves (NM10-14) ja Mini-Ilves.

26. juuni	17:00	Ühisstart kolmele vahetusele korraga
27. juuni	10:00	Ühisstart
28. juuni	11:00	Ühisstart

Klassid ja stardimaksud võistkondadele

N21	240 kr /1p = 720kr	M21Jun	180 kr /1p = 540kr
N21Jun	180 kr /1p = 540kr	M21Vet	240 kr /1p = 720kr
N21Vet	240 kr /1p = 720kr	NM10-14	90 kr /1p = 270kr
M21	240 kr /1p = 720kr	NM50+	240 kr /1p = 720kr

Ilvesteade

osalevad 3-liikmelised nais- ja meeskonnad. Võistkonnal võib olla üks varuvõistleja. Samadel radadel põhiklassidega N21 ja M21 on eraldi arvestus klassides M21jun ja N21jun (sünd. 1991.a. või hiljem) ning klassides N21vet ja D21vet (sünd. 1974.a. või varem).

Vahetuste rajad on erineva pikkusega.

Veteranide Ilves

3-liikmelised NM50+ segavõistkonnad:

- vähemalt üks võistleja on sündinud 1954.a. või varem ja ülejäänud 1959.a. või varem;
- vähemalt üks võistlejaist on naine;
- võistkonnal võib olla 1 varuvõistleja.

7. Eesti MV sprint

1. august, Põlva linn, Põlvamaa

14.00 startide algus

15.00 MN21 startide algus

OSAVÕTJAD

Eesti 2009.a. meistrivõistlustest võivad osa võtta:

- 1) Eesti Vabariigi kodanikud,
- 2) EOL-i klubide liikmed.

Kõigil Eesti MV osalejatel peab olema kehtiv EOL-i 2009.a. litsents.

Litsents peab olema ostetud võistluseks eelregistreerimise lõpptähtajaks.

Võistleja klubiline kuuluvus määratakse võistluse eelregistreerimise lõppkuupäeval kehtiva EOL-i litsentsi põhjal.

KLASSID

M14,M16,M18,M20,M21,M35,M40,M45,M50,M55,M60,M65

N14,N16,N18,N20,N21,N35,N45,N55

Märkus: Võistlusklasside ühendamist ei toimu ja juhendiga määratud võistlusklassis toimub võistlus vähemalt ühe osaleja eelregistreerimisel selles võistlusklassis.

AUTASUSTAMINE

Võistlusklasside MN14, MN16, MN18, MN20, MN21* võitjatele omistatakse Eesti 2009.a. meistri nimetus. Nende võistlusklasside kolme paremat autasustatakse vähemalt EOK medali ja diplomiga.

* Kui võistlusklassides MN14, MN16, MN18, MN20, MN21 on eelregistreerimise lõpptähtajaks registreerunud EMV arvestuses 1-3 võistlejat, siis selles võistlusklassis Eesti meistrit välja ei selgitata, EOK poolt väljastatud Eesti MV medaleid välja ei jagata ja parimaid autasustatakse EOLi diplomiga.

Ülejäänud võistlusklasside võitjatele omistatakse Eesti 2009.a. meistri nimetus. Nende võistlusklasside kolme paremat autasustatakse vähemalt EOLi medaliga.

MAASTIK JA KAART

Põlva linn ja selle ümbrus. Kaardi mõõtkava 1:5 000 h=2,5m. Välitööd seis 2009. aasta juuni-juuli. Kaart trükitud Markes Finis. Autor Avo Veermäe. Varasemad kaardid: nr. 8423 , 9730

KOHALESÕIT

Tähistus võistluskeskuse algab Põlva linna Tartu ringteelt, Tartu-Põlva maanteelt nr. 61.

OSAVÕTUMAKSUD

MN 14, 16, 18 – 40 krooni. MN 20, M65 – 60 krooni. MN 21-60 – 120 krooni.

KONTROLLSÜSTEEM

Kõigis võistlusklassides elektrooniline SportIdent süsteem.

Elektroonilise kontrollkaardi omanikel teatada kaardi number koos eelregistreerimisega. Teistel võimalik laenutada kaarte korraldajatel hinnaga 25.- kr/päev.

EELREGISTREERIMINE

Võistlustest osavõtuks saab registreeruda Interneti võistluskeskuse www.osport.ee kaudu või e-posti aadressil kobras@neti.ee hiljemalt

27. juulini 2009.a. Koos registreerimisega tasuda osavõtumaks orienteerumisklubi Põlva Kobras arveldusarvele nr. 1120074588.

Eelregistreerimine jõustub alles pärast osavõtumaksu laekumist võistluse korraldajale.

EESTI MV ERITINGIMUSED

MN21E võistlejad stardivad EOLi 20.07.2009.a. edetabeliseisu absoluutarvestuse pööratud järjestuses (edetabelijuht stardib viimasena).

STARDIINTERVALL kõikides võistlusklassides on 1 minut.

MAJUTUSVÕIMALUSI

Hotell Pesa tel. 799 8530 <http://www.kagureis.ee> e-mail:

kagureis@kagureis.ee

Põlva turismiinfokeskusest tel. 799 5001 www.visitestonia.com

e-mail: polva@visitestonia.com

Taevaskoja Puhkekeskuse Saarjärve puhkemajas (40 kohta) <http://www.taevaskoja.ee/?CatID=30>

KORRALDAJA OK PÕLVA KOBRAŠ

Peakorraldaja: Nikolai Järveoja (OK Põlva Kobras) tel. 50 34368

Rajameister: Avo Veermäe (OK Ilves)

EOL volinik: Jaan Tarmak (SK Tallinna Kompass)

Zürri: Jaan Tarmak (zürri esimees, SK Tallinna Kompass), Paul Poopuu (JOKA), Piibe Tammemäe (OK Orvand)

Noorte Ilves

3-liikmelised NM10-14 segavõistkonnad:

- vähemalt üks võistleja on sündinud 1997.a. või hiljem ja ülejäänud on sündinud 1995.a. või hiljem;
- vähemalt üks võistlejatest on tüdruk;
- võistkonnal võib olla 1 varuvõistleja.
- Noorte Ilvese rajad on erinevas raskusastmes.

Mini-Ilves

Kuni 10-aastaste laste ühisstardiga nõõriraja-jooks kolmandal võistluspäeval, 28. juunil kl 10.30. Mini-Ilvese osavõtt on tasuta; registreerimine kohapeal.

Avatud rada

Eelregistreerimiseta avatud rada toimub valikorienteerumisena. Startida saab 1,5 tundi pärast ühisstarti, esimesel päeval poole tunni jooksul pärast ühisstarti. Stardimaks 50 krooni tuleb tasuda sekretariaadis.

Märkesüsteem

Kasutatav märkesüsteem : SPORTident

Kõigil võistkonnaliikmetel vajalik eraldi SI-kaart (võistkonnal 3 SI-kaarti). SI-kaardi rent: 25 krooni päevas. SI-kaardi kaotamisel kompensatsioonitasu 450 krooni.

Maastik ja kaart

Perajärve: mõõtkava 1:15000, kõrgusjoonte vahe 2,5m. Autorid: K. Kalm, A. Veermäe, A. Kivikas, T. Ellervee, M. Oras. Eelmine kaart: 2004015, Tugevasti liiges-

tatud ja mitmekülgsete pinnavormidega liivamännikud. Läbitavus valdavalt hea ja väga hea. Tihe sihtide võrk, suured teed ja rajad; minisood. Kõrguste vahe kaardil 60 m.

Ähijärve: mõõtkava 1:15000, kõrgusjoonte vahe 2,5m. Autorid: K. Kalm, A. Veermäe, T. Ellervee. Eelmine kaart: 2004016. Tugevasti liigestatud ja mitmekülgsete pinnavormidega maastik. Läbitavus valdavalt hea ja väga hea. Tihe sihtide võrk, suured teed ja rajad; sood ja soosaared.

Registreerimine

Registreerimine koos stardimaksu tasumisega kuni 15. juuni 2009.a. internetis <https://www.osport.ee/>

Registreerimistasu kanda OK Ilves pangavarvele nr. 1120086880 Swedbankis. SI-kaardi rent: 25 krooni päevas.

Nimeline registreerimine koos SI-kaardi numbriga lõpeb 25. juunil 2009.a. kell 00:00.

Majutus

Majutusvõimalused www.visitestonia.com,

Hotell Kubija Võrus tel 7866000 www.kubija.ee

külastamaja Hermes Võrus tel 7821326 www.hot.ee/hermes

Korraldaja

OK Ilves

www.okilves.ee

ilvesteade@okilves.ee

47. Eesti MV öine tavarada

1. august, Saarljärve, Põlvamaa

23.20 startide algus

OSAVÕTJAD

Eesti 2009.a. meistrivõistlustest võivad osa võtta:

- 1) Eesti Vabariigi kodanikud,
- 2) EOL-i klubide liikmed.

Kõigil Eesti MV osalejatel peab olema kehtiv EOL-i 2009.a. litsents. Litsents peab olema ostetud võistluseks eelregistreerimise lõpptähtajaks.

Võistleja klubiline kuuluvus määratakse võistluse eelregistreerimise lõppkuupäeval kehtiva EOL-i litsentsi põhjal.

EOL-i litsentsiomanike ametlik nimekiri koos kehtiva klubilise kuuluvusega on aadressil www.orienteerumine.ee/eteenused/eolkoodid.

OSAVÕTUKLASSID

M16,M18,M20,M21,M35,M40,M45,M50,M55,M60,M65

N16,N18,N20, N21, N35, N45, N55

Märkus: Võistlusklasside ühendamist ei toimu ja juhendiga määratud võistlusklassis toimub võistlus vähemalt ühe osaleja eelregistreerimisel selles võistlusklassis.

AUTASUSTAMINE

Võistlusklasside MN16,MN18,MN20,MN21* võitjatele omistatakse Eesti 2009.a. meistri nimetus. Nende võistlusklasside kolme paremat autasustatakse vähemalt EOK medali ja diplomiga.

* Kui võistlusklassides MN16, MN18, MN20, MN21 on eelregistreerimise lõpptähtajaks registreerunud EMV arvestuses 1-3 võistlejat, siis selles võistlusklassis Eesti meistrit välja ei selgitata, EOK poolt väljastatud Eesti MV medaleid välja ei jagata ja parimaid autasustatakse EOLi diplomiga.

Ülejäänud võistlusklasside võitjatele omistatakse Eesti 2009.a. meistri nimetus. Nende võistlusklasside kolme paremat autasustatakse vähemalt EOLi medaliga.

MAASTIK JA KAART

Hea ja väga hea läbitavusega männimets. Palju teid ja sihte. Maksimaalne kõrguste vahe 15 meetrit. Kaardi mõõtkava kõikides klassides 1:10 000 h=2,5m. Välitööde seis 2009. aasta kevad. Trükitud Markes Finis. Autor Kalle Ojasoo. Varasem kaart: nr. 9123

KOHALESÕIT

Tähistus võistluskeskuse algab Partsist, Põlva-Väraska mnt. 8 km.

OSAVÕTUMAKSUD

MN 16,18 – 40 krooni. MN 20, M65 – 60 krooni. MN21 – 60 – 120 krooni

KONTROLLSÜSTEEM

Kõigis võistlusklassides elektrooniline SportIdent süsteem.

Elektroonilise kontrollkaardi omanikel teatada kaardi number koos eelregistreerimisega. Teistel võimalik laenutada kaarte korraldajatel

hinnaga 25.-kr/päev. **EESTI MV ERITINGIMUSED**

Stardiintervall on kõikides võistlusklassides vähemalt 3 minutit

MUUD - Pesemine järves.

EELREGISTREERIMINE

Võistlustest osavõtuks saab registreeruda Interneti võistluskeskuse www.osport.ee kaudu või e-posti aadressil kobras@neti.ee hiljemalt

27. juulini 2009.a. Koos registreerimisega tasuta osavõtumaks orienteerumisklubi Põlva Kobras arveldusarvele nr. 1120074588.

Eelregistreerimine jõustub alles pärast osavõtumaksu laekumist võistluse korraldajale.

Võistluse korraldaja võib jätta stardi protokoll algusesse vabu kohti, mis eelregistreerimise tähtaja möödumisel kuni kahekordse stardimaksu eest jooksvalt täidetakse.

MAJUTUSVÕIMALUSI

Taevaskoja Puhkekeskuse Saarljärve puhkemajas (40 kohta) <http://www.taevaskoja.ee/?CatID=30>

Pinnamäe Puhkemaja <http://www.hot.ee/pinna/>

JUHENDI TÕLGENDAMINE, PROBLEEMIDE LAHENDAMINE

Kõik selle juhendi tõlgendamist puudutavad ning juhendis määratlemata küsimused, samuti võistluse käigus tekkinud probleemid lahendab võistluse žürii, juhindudes käesolevast juhendist ja kehtivatest võistlusreeglitest.

KORRALDAJA OK PÕLVA KOBRAŠ

Peakorraldaja: Nikolai Järveoja (OK Põlva Kobras) tel. 50 34 368

Rajameister: Kalle Ojasoo (OK Põlva Kobras)

EOL volinik: Jaan Olvet (Rakvere OK)

Zürii: Jaan Olvet (zürii esimees, Rakvere OK), Margus Marrandi

(JOKA), Meelis Zimmermann (OK Kape)

Reklaami avaldamise hinnad

1. Eesti o-võistluskuksete avaldamine (must-valge):

- 1.1. suurus kuni A7 60 kr.
  - 1.2. suurus kuni A6 125 kr.
  - 1.3. suurus kuni A5 250 kr.
  - 1.4. suurus kuni A4 500 kr.
- (korduskutse avaldamine -30%).

Värvilised võistluskuksed reklaami hinnaga.

2. Reklaami avaldamine (sisemisest leheküljed):

- 2.1. suurus kuni A7 värviline 400 kr.

- 2.2. suurus kuni A6 värviline 800 kr.

- 2.3. suurus kuni A5 värviline 1600 kr.

- 2.4. suurus kuni A4 värviline 3200 kr.

- 3. Reklaami avaldamine (tagakülj)

A4 värviline 4000 kr. (kordusreklaami avaldamine -30%).

Eesti Orienteerumislidu liikmetele on reklaami avaldamisel soodustus -50%. Võistlusmaastike sulgemise teadete avaldamine on tasuta.

JUHATUSE otsused

28.03.2009

Otsus nr. 676 Teha

Eesti 2009. aasta meistrivõistluste juhendis alljärgnev muudatus: orienteerumiskutses tavarada ja teade (va. MN21) toimumiskoht – Vastseliina.

8.04.2009

Otsus nr. 677 Kinnitada volinikud ja žürii koosseisud järgmistele EOL-i võistlustele:

1. Eesti meistrivõistlustes sprindis, 01.08.2009, Põlva, korraldaja OK

Põlva Kobras. Volinik - Jaan Tarmak - SK Tallinna Kompass. Žürii: Jaan Tarmak - žürii esimees, Paul Poopuu - JOKA, Piibe Tammemäe - OK Orvand.

2. Eesti meistrivõistlustes öisel tavarajal, 01.08.2009, Saarijärve, korraldaja OK Põlva Kobras. Volinik - Jaan Olvet - Rakvere OK. Žürii: Jaan Olvet - žürii esimees, Margus Marrandi - JOKA, Meelis Zimmermann - OK Kape.

3. Eesti meistrivõistlustes tavarajal ja noorte/veteranide teatejooksus, 29.-30.08.2009, Vastseliina, korraldaja OK Võru. Volinik - Margus Sarap - OK Ilves. Žürii: Margus

Sarap - žürii esimees, Raivo Pellja - JOKA, Alar Assor - OK Põlva Kobras.

4. Eesti meistrivõistlustes pikal rajal, 12.09.2009, Voose, korraldaja OK TON. Volinik - Peeter Lind - OK Kape. Žürii: Peeter Lind - žürii esimees, Ants Lindre - OK Orvand, Kristjan Trossmann - JOKA.

5. Suunto Games, 3.-4.10.2009, Läsna, korraldaja LSF Pronoking Team. Volinik - Lauri Leppik - TA OK. Žürii: Lauri Leppik - žürii esimees, Katrin Hirv - OK Võru, Ella Šved - SRD SK.

6. Baltic Junior Cup, 26.-27.09.2009, Vällamäe,

korraldaja OK Võru. National Controller - Leho Haldna.

20.04.2009

Otsus nr. 678 Teha muudatused 2009. aasta Eesti orienteerumiskutses koostamise alustes alljärgnevalt:

1. Seoses juunioride- ja noortekoondise katsevõistluse "Tartu kevad" ärajäämisega lisada katsevõistluste hulka võistlus Ilves-3, 3.päev, 03.05.2009, Prangli.

2. Seoses World Gamesi registreerimise tähtaja täpsustusega teha muudatus nimetatud võistluse katsevõistluste osas

järgnevalt: nimetada World Gamesi katsevõistluseks Ilves-3, 2.päev, 02.05.2009, Veskimõisa.

02.05.2009.

Otsus nr. 679 Kinnitada World Gamesil Eesti koondisesse Merike Vanjuk

Otsus nr. 680 Kinnitada EOLi poolt Eesti Spordi Biograafilisse Leksikoni esitatavate isikute nimekiri.

20.05.2009.

Otsus nr. 681 Kinnitada Eesti orienteerumiskutses koondises Balti MV-le 30.-31.05.2009, Lätis Kuldigas.

VOLIKOGU otsused

Türi, 22. märtsil 2009

Otsus nr. 200901

Kinnitada EOL revisjoni-komisjoni aruanne.

Otsus nr.: 200902

Kinnitada EOL 2008. majandusaasta aruanne.

Otsus nr. 200903

Kinnitada EOL-i 2009. aasta eelarve.

Otsus nr. 200904

Kinnitada EOL-i 2010. aasta noortesportide tulemuslikult tegelevate klubide riigieelarvelise toetuse eraldamise alused.

Otsus nr. 200905

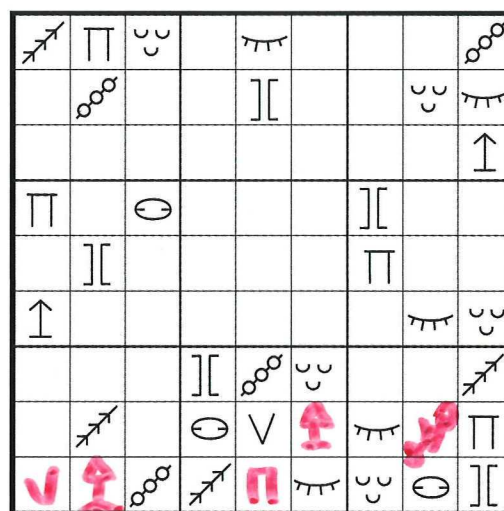
Kinnitada EOL põhikirja muudatused.

Teha EOL põhikirjas järgnevad muudatused: 8.14. Loodus- ja keskkonnakaitsealase teadlikkuse tõstmise ja nõuetega arvestamine orienteerumiskutsel ning nende teemade käsitlemine Liidu koolitustel, ajakirjas ja infomaterjalides.

Täpsustada punkti 3 järgmiselt:

3. Liit jätkab 8. juunil 1959. a. Eesti NSV Matkaspordi Föderatsiooni juures loodud orienteerumiskutsesportide komitee ja 16. detsembril 1962. a. asutatud Eesti Orienteerumiskutsesportide Föderatsiooni tegevust.

Sudoku

↖ järsak

⊖ lohk

∨ tehisaug

∪ tõngermaa

]]

∞ hekk

↗ torujuhe

↑ söödasõim

∏ katusealune

]] kitsas läbipääs (nt kaljude vahel)

Sveiki Latvija, atā Latvija!

(Hello Latvia, bye Latvia)

Priit Överus

Novembris 2007 ilmus Mercury netifoorumisse teade, et EOL on kinnitanud meie klubi 2009. a. lühiraja ja teate Eesti meistrivõistluste korraldajaks, toimumiskohaga Lätis. Esialgne plaan meie orienteerujaid sellise mõttega ärritada, pidi ka teoks saama: sveiki Latvija, siit tuleb Mercury!

Olime juba 2007. aasta algul Lätis maad kuulunud ja saanud sealselt Magnetsilt nõusoleku meid kaartide ja korraldusega aidata. Korduvalt käisid Riia päevakutel maastikke testimas Urmas, Riina ja teised läti-fännid. Tänu neile oli meil päris hea ülevaade Riia ümbruse kaartidest. Kalngale jäi valikus peale, kuna asub Eesti poolt vaadates enne Riia ja Magnets pidi 2009. aastaks kaardi niikuinii ajakohastama.

Korraldustoimkond hakkas aktiivsemalt tegutsema 2008. a. sügisel, mil panime paika plaanid radade ja kaartide valmimiseks. Samuti hakkasime jagama korralduse asju Magnetsi ja Mercury vahel. Ilmnesid esimesed raskused suhtlemisel lätlastega – ei tea, kas on see keelebarjäär, kultuuride erinevus või mis, aga aeg-ajalt tundus, et saame asjadest ikka täiesti erinevalt aru.

Olime kokku leppinud, et Magnets planeerib rajad vastavalt etteantud võiduaegadele, välja kukkus aga teisiti. Minu km-aja arvestus ja planeeritud rajapikkused ei tahtnud kuidagi kokku sobida. Kuna lumi sulas kevadel aeglaselt, toimus radade kontrolljooks ebasoodsal ajal. Lumes sumbates ei olnud jooksukiiruse hindamine adekvaatne.

Järgmine ebameeldiv üllatus saabus, kui sain e-mailiga ümber tehtud rajad, aga midagi ei olnud muutunud! Helistasin Magnetsi bossile ja sain üllatava selgituse – tehke ise rajad ringi, siis on kõik nii nagu soovite. Kuna aega Lätti minna enam ei olnud, tuli ühe ööga rajad olemasolevate KP asukohtade järgi ringi teha. Tänu ka Margusele, kes oli samuti öötöö kangeline. Lõpuks saime sellega hakkama, ent veelkord pidin kiruma, et juba alguses radade tegemist enda peale ei võtnud.

Eks väikesi tagasilööke oli teisigi, kuid võistlusele eelneval päeval olid meil Riias kaardid käes ja esimest korda tekkis tunne, et kõik läheb siiski hästi. Hommikul võistluskeskuses sujus kõik juba nagu õlitatult. Kogenud päevakute korraldajatena tõmbas Magnets oma suured telgid üles ja võistluskeskus hakkas ilmet võtma. Aitasime kohtunike brigaadiga nagu oskasime ja esimese päeva võistluskeskus oligi õigeaegselt püstitatud. IT-tiim Taneli isikus kinnitas, et kõik on OK ja võistlus võib alata.

Väikese häire andsid kontrolljooksjad, ühel KP oli vale number, see viga sai kiiresti arvatult parandatud. Teine häire tuli veel, sest ühe KP juures algasid metsaraietööd. Kohalikud läksid seda lugu kaema ja olid ise ka imestunud. Load ja kooskõlastused olid olemas (maastik oli Riia linnale kuuluv mets) ja hommikul käis isegi üks inspektor võistluskeskust vaatamas. Õnneks oli tegemist harvendusraidega, mis liikus KP rajoonist eemale, kuid siiski...

Paari sõnaga ka põhiklasside võistlusest. M21E-klassis alustas kõige nobedamalt Lauri Tammemäe, kuid juba neljandas punktis tõusis liidriks Sander Vaher. Vahed olid siiski väikesed ja seitsmendas punktis oli ees juba Andreas Kraas. Duell Andrease ja Sanderi vahel kestis kuni 14. KPni, mil juhtima asus rahulikult

alustanud Olle Kärner. Lõpuosas aitas Andreast eespool startinud Erki Aadli selg ja rajal, kus vigu ei andestata, läks Olle eksimus 19. KPga kalliks maksma – sinna jäi kuld. Andrease ja Olle järel astus pjedestaalile stabiilselt jooksnud Peeter Pihl, kes võttis pronksmedali Sander Vaheri eksimisel just samas 19. punktis.

N21E võistlust alustasid hoogsalt Saue Tammed. Kirti Rebane tegi algul kiireid löike, kuid varsti möödus temast Viivi-Anne Soots. Neljandas KP oli järjestus: Soots, Gutman, Rebane, hilisem võitja Annika Rihma alles kaheksas. Annika rühkis lõpu poole siiski enesekindlalt ja „karistas” Viivi-Anne vea 12. KPga ära, asudes ise liidri kohale. Kuigi esikolmik tegi viga ka 14. punktiga, ei muutnud see enam järjestust. Annika Rihma Eesti meistriks, Viivi-Anne teiseks ja Kirti kolmandaks.

Õhtul, kui kõik medalid olid kaela riputatud, tõstsime võistluskeskuse ringi teise päeva stardi juurde. See kõik võttis palju aega ja öömaja jõudsimel päris hilja. Jäi teha veel töö teatekaartidega ja järgmise päeva IT ettevalmistus. Oli vaja organiseerida kaks võistlust korraga – lisaks MN21 teatele ka „rahvavõistlus” Eesti Kauss. Kui päeva lõpuks saunastki välja saime, oli kuuldavasti Eurovisioon juba lõppenud.

Hommikul läks karussell taas käima, kihutasime metsa õhtul lõpetamata töid tegema. Tuli eelmise päevaga võrreldes rohkem linte ja kaableid lahti rullida, aga meie toimekad töomesilased tulid sellega suurepäraselt toime.

Peagi tormasid võidujanused meeskonnad ja nende järel naiskonnad metsa. Oli kartus, et kiire mets ja lähestikku asuvad hajutuspunktid ei lase suuri vahesid tekkida. Kuid üllatusena oli Olle Kärner juba vaatepunktis järgmistega pika vahe sisse tirinud. Sander Vaher kasvatas edu veelgi ja EKJ meeskonna võit oli lõpuks veenev: viimast vahetust jooksnud Andreas Kraas võis rõõmustada *jackpoti* üle – tuli ka teine kuld kahe päeva jooksul. Põnevust jätkus siiski lõpuni – meeste kahvatumad medalid läksid jagamisele teravas lõpuheitluses Võru ja Ilvese vahel. Võitluses peale jäänud Markus Puusepp lebas endast kõik andnuna veel pikalt finišijoonel taga. Ka naiste teatejooks kujunes põnevaks. Teravamana jalaga Liis Johansonu vastu Tammede kogenud Viivi-Anne ei saanud. Kuld Kobrasele ja hõbe Tammedele, pronksised medalid võtsid tõusvas joones liikunud Orvandi tüdrukud. Ka Annika Rihma tõusis kahekordseks kuldmedalistiks.

Ise olin samaaegselt toimunud Eesti Kaussi finišitelgis arvuti taga. Seegi võistlus toimus suuremate tõrgeteta, kui mitte arvestada, et üks KP oli ära varastatud ja hetkeks tekkis võistluskeskusesse vaikus, sest generaatoril oli kütus otsa saanud. Õnneks IT-süsteem tänu akudele rivist välja ei langenud ja pärast bensiini juurde kallamist hakkas taas muusika mängima ning printerist tulemusi sirisema.

Mercury nimel tänan kõiki osalejaid, kes kaugele Lätti võistlema tulid! Oli veidi teistsugune maastik, kaart ja võistlus – „Läti moodi”, seda siiski heas mõttes. Meie jääme rahule, loodame, et teie ka!

Lõpetuseks meenutan, et Lätis toimub ka palju tegijaid üritusi, näiteks KAPA 3 ja miks mitte fenomenalsed Riia päevakud, kus joosta saab aasta ringi vähemalt 2 korda nädalas.

Kel veel küllalt ei saanud, siis – *avant!* Aga minu poolt selleks suveks: *atā Latvija!*

LOF 919

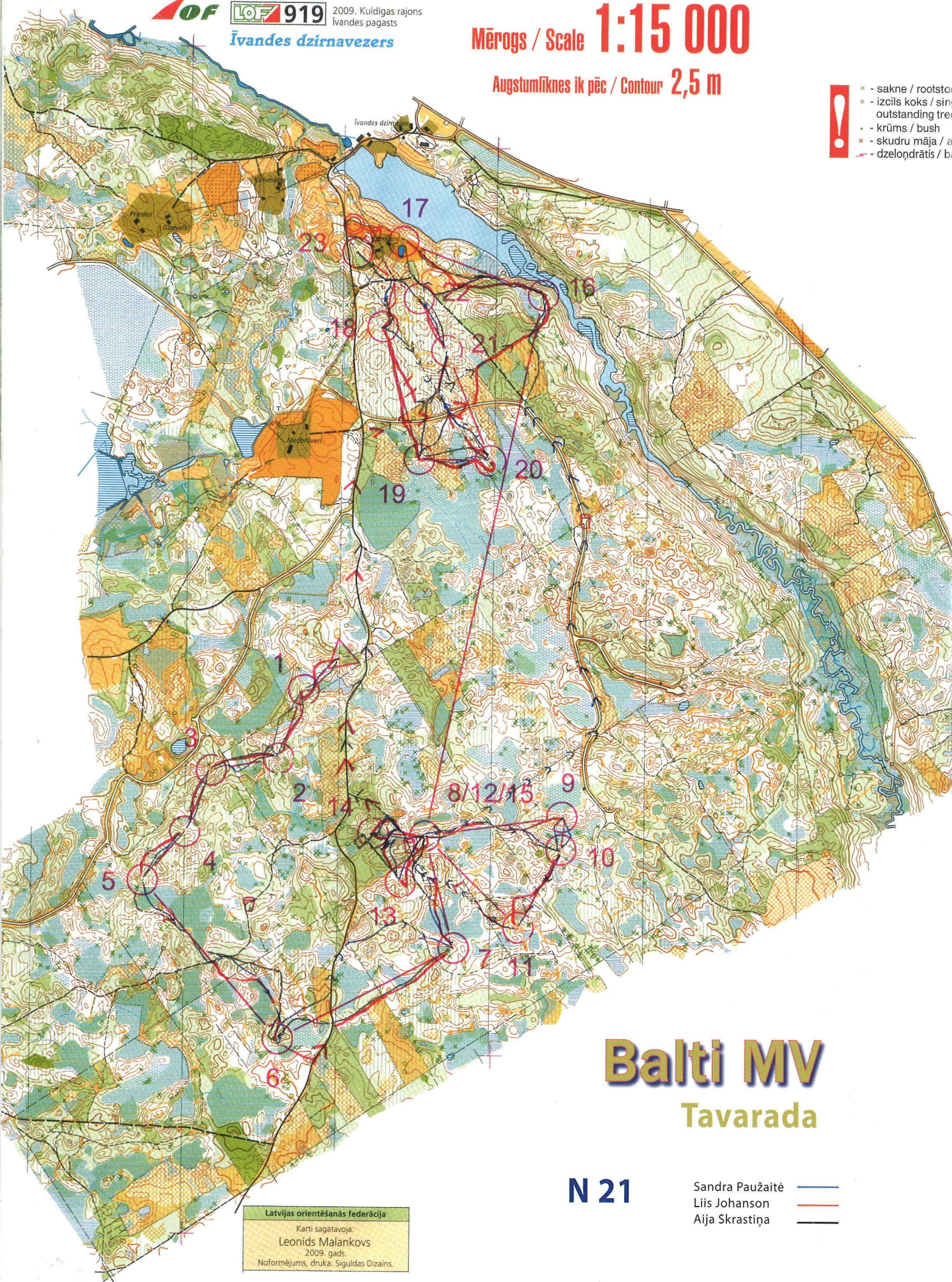
2009. Kuldīgas rajons
Ivandes pagasts

Ivandes dzirnavezers

Mērogs / Scale **1:15 000**

Augstumaķīnes ik pēc / Contour **2,5 m**

- ! * - sakne / rootstock
- ! o - izcilis koks / sin outstanding tree
- ! - krūms / bush
- ! x - skudru māja / ant nest
- ! - dzeloņdrābis / barbed wire

Balti MV

Tavarada

N 21

Sandra Paužaitē
Liis Johanson
Aija Skrastiņa

Latvijas orientēšanās federācija
Karti sagatavoja:
Leonīds Malankovs
2009. gads.
Noformējums, druka: Siguldas Dizains.